

Kalender van het Nederlandse katholicisme sinds de negentiende eeuw

Tot 2013 samengesteld door dr. Tom van den Beld.

Bijgewerkt tot 2019 door dr. Lodewijk Winkeler

1786

17 oktober

Aankomst van de priesters Albertus van Doornik en Adrianus Kerstens in Paramaribo als herstart van de missie in Suriname. (Pas in 1832 mocht men werken voor gekleurde Surinamers!)

Litt.: Mr. J.A.Loeff e.a., *Het Katholiek Nederland 1813 - 1913. Ter blijde herinnering aan het Eerste Eeuwfeest onzer Nationale Onafhankelijkheid* (Nijmegen 1913).

1796

5 augustus

Decreet van de Nationale Vergadering dat “er geene bevoorrechte of heerschende kerk meer geduld” werd en “alle plakaten en resolutiën uit het oude stelsel der vereeniging van kerk en staat geboren, (werden) gehouden voor vernietigd”.

1797

20 maart

Zusters Penitenten-Recollectinen, verdreven uit Weert, komen aan in Oirschot. Begin van de Congregatie van de Franciscanessen van Oirschot.

Litt.: Marit Monteiro, *Vroomheid in veelvoud. Geschiedenis van de Franciscanessen van Oirschot 1797 – 1997* (Hilversum 2000)

1798

29 januari

Stichting van het grootseminarie te 's-Hertogenbosch, in 1839 overgebracht naar Haaren.

Litt: Dr. J.W.M.Peijnenburg, *Van Roomsche Zegeningen en Paapsche Stoutigheden. De geschiedenis van het bisdom van 's-Hertogenbosch 1559-2009* (Nijmegen 2009)

2 juni

Stichting grootseminarie te Breda, in 1809 naar Bavel en vanaf 1817 te Hoeven (Bovendonk)

1799

12 april

Stichting van het grootseminarie Warmond door het aartspriesterschap van Holland c.a. Gesloten in 1967.

10 oktober

Opening van het grootseminarie in 's-Heerenberg van de overige aartspriesterschappen. Opgeheven in 1841. De studenten verbleven tot 1854 in Warmond.

1804

Zonder datum

Heroprichting van de Nederlandse (Nederduitse) provincie van de dominicanen (O.P.)

1806

3 april

Afkondiging van de Wet op het Lager Onderwijs, waarbij het bestaansrecht van bijzondere scholen wordt erkend.

1807

28 december

Stichting van de Congregatie van de Hospitaalbroeders van de H. Vincentius, later de Broeders van Liefde, door de Gentse kanunnik Petrus Jozef Triest. Vestiging op Eikenburg (Eindhoven) in 1894.

Litt.: Ad Maas en Peter Thoben (red.), *Ten dienste van de medemens. Nederland en de Broeders van Liefde* (Eindhoven 2007)

1808

4 april

Kalender van het Nederlands katholicisme sinds de negentiende eeuw

Twee Nederlandse priesters, Jacobus Nelissen en Lambertus Prinsen komen aan in Batavia. Begin van de Nederlandse missie in N.O.Indië na de achterstelling van de katholieken. Op 12 april wordt hun werk erkend door het Gouvernement.

1810

26 april

Oprichting van het bisdom van 's-Hertogenbosch bij decreet van Napoleon.

10 juli

Henricus Waanders en Philippus Wedding arriveren als missionarissen in N.O.Indië.

1812

3 januari

Besluit van Napoleon tot opheffing van de kloosters van de Kruisheren in St.Agatha en Uden, de karmelieten en karmelietessen in Boxmeer, de Augustinessen in Deursen, de Kapucinessen in Haren, de minderbroeders en clarissen in Megen, de Brigittinessen in Uden en de Kapucijnen in Velp.

1815

15 april

Stichting klein seminarie Beekvliet van het bisdom 's-Hertogenbosch in Berlicum, sinds 1817 in St.Michielsgestel. (Gesloten van 1825 - 1829.)

Litt: Dr. J.W.M. Peijnenburg, *Van Roomsche Zegeningen en Paapsche Stoutigheden. De geschiedenis van het bisdom van 's-Hertogenbosch 1559-2009* (Nijmegen, 2009)
W.H.Th.Knippenberg, *150 jaar Klein Seminarie van het bisdom 's-Hertogenbosch 1815 – 1965. Historische schets* (1965)

1817

2 mei

Opening klein seminarie Hageveld in Velsen door Cornelius van Bommel pr., eerste regent, Cornelius Ludovicus Baron van Wijkerslooth pr. en Wilhelmus Franciscus van Niel pr. Tijdelijk gesloten van 1825 tot 1830; 1847

naar Voorhout, 1922 naar Heemstede (sluiting in 1979).

1818

Mei

Oprichting van het katholieke culturele orgaan *De Godsdienstvriend* door J.G. le Sage ten Broek (1775 - 1847). Heeft bestaan tot 1869.

26 oktober

Start van het klein seminarie te Kuilenburg voor de hele Hollandse Zending. Opgeheven van 1825 tot 1841; daarna klein seminarie voor Utrecht en de noordelijke aartspriesterschappen. Klein seminarie aldaar o.l.v. de jezuïeten tot 1906, daarna o.l.v. seculiere priesters. In 1935 naar Apeldoorn.

1821

16 april

Overlijden te Amsterdam van Josephus Augustinus Brentano (geboren te Amsterdam, 28 augustus 1753) , bevorderaar van de katholieke caritas in Amsterdam.

1822

2 januari

Verschijsning van het eerste nummer van de *Roomsch Catholijke Courant* (J.G. Le Sage ten Broek). Na het tweede kwartaal *Nederlandsche Catholijke Courant*. Vanaf januari 1823 de *Noord-Nederlandsche Catholijke Courant*.

3 mei

Oprichting te Lyon (F.) van het *Genootschap tot Voortplanting van het Geloof* waarvan de Nederlandse afdeling dateert uit eind 1830.

29 juli

Stichting door Matthias Wolff s.j. (1779 - 1857) van de zustercongregatie, het Gezelschap van J.M.J. te Amersfoort.

Litt: Zr. Seraphine Gommers j.m.j., *En het zaad groeide op. Geschiedenis van de Congregatie der Zusters van de H.Maagd Maria, genaamd het gezelschap van Jezus Maria Jozef vanaf haar stichting in 1822 tot 1940* ('s-Hertogenbosch 1957)

Kalender van het Nederlands katholicisme sinds de negentiende eeuw

1824

24 februari

Martinus Joannes Niewindt (1796 - 1860) aanvaardt de benoeming tot apostolisch prefect van Curaçao. Het begin van de geregelde Nederlandse missie op de Nederlandse Antillen. Apostolisch vicaris op 20 september 1842. Bisschopswijding op 24 augustus 1843 te Warmond. Apostolisch vicaris op 9 oktober 1853.

1825

14 juni

Sluiting bij KB 55 van alle klein seminaries en alle bijzondere Latijnse scholen en verplichtstelling als opleidingsinstituut voor alle Nederlandse priesters van het Collegium Philosophicum te Leuven (opgeheven op 9 juni 1830) (zie ook 1829).

1826

8 februari

Martinus van der Weijden (Aarlanderveen, 20 mei 1800 - Paramaribo, 14 oktober 1826) wordt apostolisch prefect in Paramaribo. Hij overlijdt nog hetzelfde jaar.

Zonder datum

Begin van de krankzinnigenzorg in *Huize Padua te Boekel* dat al bestond vanaf 1742.

1827

18 juni

Concordaat van de Nederlandse regering met het Vaticaan. (Nauwelijks uitgevoerd in Noord-Nederland.)

17 september

Instelling bij KB van de *Permanente Commissie uit den Raad van State voor de Zaken van den R.K.Eeredienst*. Opgeheven op 19 augustus 1842.

28 december

Begin van het *Tilburgs ziekengasthuis*. Vanaf 28 november 1929 in een nieuw gebouwencomplex als *St. Elisabeth Ziekenhuis*.

1829

1 januari

Oprichting van het dagblad *De Noordbrabander*, opgegaan in het *Noordbrabantsch Dagblad* in 1894 (zie ook 1911).

2 oktober

KB 66 maakt KB 55 van 1825 over de sluiting van de klein seminaries weer ongedaan.

17 oktober

Stichting van de *Apostolische Internuntiatuur* van het Vaticaan in Nederland.

1830

14 juni

Klein seminarie Hageveld heropend.

25 november

Stichting van de Congregatie van de Broeders van O.L.Vrouw van Lourdes (Broeders van Dongen) door de Belgische priester Stefanus Modestus Glorieux (1802 - 1872). Litt.: Jan Vennix, *Gedenkboek bij het eeuwfeest van de Congregatie der Broeders van O.L.Vrouw van Lourdes 1830 november 1930* (Tilburg 1930)

1831

1 mei

Opening van de *Bisschoppelijke Kweekschool* te Rolduc van het bisdom Luik, in 1843 overgebracht naar het bisdom Roermond. Litt. *Gedenkboek BKW 125* (1961)

7 juni

Oprichting van het St. Willibrordus College van de jezuïeten in Katwijk aan de Rijn door C.L. Baron van Wyckerslooth van Schalkwijk, pr. (1786 - 1851). Litt: T.A.M. van den Beld, *"Katholieke jongens uit den beschaafden stand". Het jezuïeteninternaat te Katwijk aan den Rijn*,

Kalender van het Nederlands katholicisme sinds de negentiende eeuw

Den Haag en Zeist (1831 - 1960) en katholiek Nederland (Nijmegen 2009)

17 oktober

Opening van het *klein seminarie Rolduc* van het bisdom Luik. Gesloten in 1839. Heropend op 1 mei 1843 voor het apostolische vicariaat van Limburg, later bisdom Roermond. Heeft in deze vorm bestaan tot 1946 (z.a.)

1832

23 november

Stichting door pastoor J. Zwijsen van de congregatie van de zusters van O.L.V. Moeder van Barmhartigheid ofwel Zusters van Liefde in Tilburg. Goedkeuring bij KB op 25 maart 1848.

Litt.: Annemiek van der Ven en Dolly Verhoeven, *En toch verschillend. Zusters van Liefde van Onze Lieve Vrouw, Moeder van Barmhartigheid 1960 – 2000*

(Hilversum 2005)

Litt.: Zr. Alix v.d. Molengraaf, *Drie begijnen zijn begonnen. Geschiedenis van tienduizend Zusters van Liefde 1832 – 1964* (Tilburg 1992)
Dr. A.M. Lauret, *Per imperatief mandaat. Bijdrage tot de geschiedenis van onderwijs en opvoeding door katholieken in Nederland, in het bijzonder door de Tilburgse Zusters van Liefde* (Tilburg 1967)

1835

Januari

Stichting van het tijdschrift *Catholijke Nederlandsche Stemmen* door J.G. le Sage ten Broek. Heeft bestaan tot 1874.

10 mei

Stichting van de Franciscanessen van Heythuysen

Door Cath. Damen (moeder Magdalena).

Litt.: Zr. Angelita Cools en Zr. dr. Hildegard van de Wijnpersse o.f.m. *Moeder Magdalena Damen en de ontwikkeling van haar congregatie in de negentiende eeuw* (Heythuysen, 1966)

Litt.: Gian Ackermans, *Vereeniging van Vrouwen... Franciscanessen van Heythuysen in Nederland (1900 – 1975)* (Heythuysen 1994)

1836

12 januari

De *Redemptoristen* vestigen zich in Wittem (L).

Litt.: H. Mosmans c.ss.r., *Het Redemptoristenklooster Wittem 1836 – 1936* (Roermond – Maaseik 1936)

1 november

Stichting van de congregatie van de *Zusters van Liefde van Jesus en Maria, Moeder van Goede Bijstand* (Zusters van Schijndel) door pastoor A. van Erp (1797 - 1861) en Maria de Bref.

Litt.: Zr. Maria Theresia, *Gedenkboek van de Congregatie der Zusters van Jezus en Maria, Moeder van Goeden Bijstand, te Schijndel* ('s-Hertogenbosch/Antwerpen 1926)

1837

29 april

Stichting van de congregatie van de *Liefdezusters van Sint Carolus Borromeus te Maastricht* (Zusters van Onder de Bogen)

Litt.: Zusters van onder de Bogen, *Gedenkboek bij het honderd-jarig bestaan van den H. Carolus Borromeus* (Maastricht, 1937)

Litt.: José Eijt, *Religieuze vrouwe; bruid, moeder, zuster. Geschiedenis van twee Nederlandse zustercongregaties, 1820 – 1940* (Hilversum/Nijmegen 1995)

1838

16 september

Stichting te Venray van "*Jerusalem*", eerste vestiging van de Ursulinen van de Romeinse Unie in Nederland.

Litt.: L. Verschueren o.f.m. en C. Ibelings s.j., *Jerusalem 1422 - 1802, 1838 - 1938* (1938)

1839

Zomer

Opening van het klein seminarie van het vicariaat Breda in Oudenbosch. Sedert 1878 in Ginneken en Bavel ('Ypelaar').

Kalender van het Nederlands katholicisme sinds de negentiende eeuw

19 december

De eerste zusters van Liefde van Tilburg vestigen zich in het *St. Bernardus Gesticht* voor ouden van dagen in Amsterdam. (Statuten van St. Bernardus op 1 februari 1840).

1840

1 maart

Stichting van de *congregatie van de Broeders van de H. Aloysius van Gonzaga* (Broeders van Oudenbosch) door pastoor W. Hellemons o.cist. (1810 - 1884) en Johannes Huybrechts [Vader Vincentius] (1812 - 1889).
Litt.: Br. Christoforus, *Tussen Windvaan en Koepel. Vertelsels over de Congregatie van Saint Louis* ('s-Gravenhage 1940)

1 mei

Opening van het klein seminarie te Rolduc.

2 oktober

Opening van het katholiek *doofstommeninstituut te St. Michielsgestel*.
Litt.: *Gedenkboek bevattende de geschiedenis van het Instituut voor Doofstommen Sint Michielsgestel 1840 – 1940* (Sint Michielsgestel 1940)

8 november

Koninklijk Besluit waarin verlof wordt gegeven tot uitbreiding van het aantal leden van orden en congregaties.

21 november

Stichting van de congregatie van de *Broeders van de Onbevleete Ontvangenis* te Maastricht door Mgr. L.H. Rutten en J.A. Hoecken (br. Bernardus)
Litt.: P.J.H. Ubachs, *Meesters uit Maastricht. Historische schets van de Broeders van Maastricht 1840 – 2000* (Maastricht 1999)
Idem: Joos van Vugt, "Een congregatie zoekt haar richting. De broeders van Maastricht, 1840 – 1900", in: *Jaarboek Katholiek Documentatie Centrum 1990*, p. 35 – 72.

1841

9 maart

Pauselijke Breve waarbij Zeeuws Vlaanderen bij het apostolisch vicariaat van Breda wordt gevoegd.

24 mei

Stichting door pater J.J.D. Raken o.p. (Amsterdam, 13 september 1798 - Rotterdam, 16 juni 1869) van een dominicanessenklooster in Rotterdam, waaruit de congregatie van de H. Catharina van Siena (dominicanessen van Voorschoten) voortkwam.

2 juni

Oprichting van het *apostolisch vicariaat Limburg*. De deken van Roermond, J.A. Paredis (1795 - 1886) wordt apostolisch vicaris. Bisschopswijding op 31 januari 1841). Bisdome in 1853.

Ook in dit jaar opening van een grootseminarie te Roermond.

9 oktober

Als gevolg van een onderhoud van de internuntius met de regering krijgt Nederlands Oost-Indië een apostolisch vicaris in de persoon van Mgr. Jac. de Graaf.

19 november

Oprichting te Amsterdam van de *Vereeniging tot Weldadigheid des Allerheiligsten Verlossers* (armenzorg) op initiatief van de arts Willem Cramer (1817 - 1887) en pater Arnoldus Frentrop s.j. (1802 - 1885).
Litt.: Annelies van Heijst, *Liefdewerk. Een herwaardering van de caritas bij de Arme Zusters van het Goddelijk Kind, sinds 1852* (Hilversum 2002)
Idem: A.P.J. Juffermans, *Honderd jaar katholiek werk in de hoofdstad. Gedenkboek van de Vereeniging tot Weldadigheid van den Allerheiligsten Verlossers 1841 – 1941* (Amsterdam 1941)

1842

Januari

Verschijsning van het eerste nummer van het maandblad *De Katholiek, godsdienstig, geschied- en letterkundig maandschrift*, op initiatief van F.J. van Vree en onder het motto *Vindicamus hereditatem patrum nostrorum*. Opgeheven in 1924.

Kalender van het Nederlands katholicisme sinds de negentiende eeuw

12 januari

Begin van de missie van de zusters franciscanessen van Roosendaal op Curaçao.

1843

19 juli

Stichting van de *congregatie van de Bossche Liefdezusters (Zusters van de Choorstraat)*
Litt.: José Eijt, *Religieuze vrouwen: bruid, moeder, zuster. Geschiedenis van twee Nederlandse zustercongregaties, 1820 – 1940* (Hilversum), Nijmegen 1995)

1844

23 april

Stichting van de Congregatie van de zusters Franciscanessen van de Onbevleete Ontvangenis der H. Moeder Gods te Veghel.
Litt.: Pater Quirinus van Alphen ofm cap., *Ter Liefde Gods* (1941)

25 augustus

Stichting van de *Congregatie van O.L.Vrouw Moeder van Barmhartigheid (Fraters van Tilburg)* door Mgr. J.Zwijssen.
Litt.: Fr.M.Tharcisio Horsten, *De Fraters van Tilburg van 1844 – 1944* (Tilburg 1946).

24 november

Overlijden te Den Haag van F.J.M.Th. Baron de Pelichy de Lichtervelde (geboren te Brugge 22 juni 1772), directeur-generaal van het Departement voor rk Eeredienst vanaf 1 januari 1830; minister vanaf 31 maart 1842.
Litt.: NNBW.

1845

17 juni

Versijning van het eerste nummer van *De 's-Bossche Tijd* (Judocus Smits). Zie ook 2 juli 1846.

20 september

Mgr. Jacobus Grooff (Amsterdam, 3 augustus 1800 - Paramaribo, 29 april 1852) wordt apostolisch vicaris van Batavia.
Bisschopswijding op 26 februari 1844. Hij vertrekt uit N.O.Indië op 19 januari 1846

vanwege een conflict met de gouverneur-generaal, en gaat naar West-Indië.

Litt: NNBW.

Zonder datum

Oprichting van de Nederlandse provincie van de *minderbroeders-capucijnen (O.F.M.Cap.)*

1846

10 februari

Oprichting in Den Haag van de eerste afdeling (conferentie) van de *St.Vincentius Vereniging* in Nederland. Den Haag blijft hoofdzetel van de vereniging.
Litt.: H.Evers e.a., *Geen Liefdewerk is ons vreemd. 150 jaar Vincentiusvereniging in Nederland* (Den Haag 1996)

21 maart

(Her)Stichting van de *St.Benedictus Abdij* van de trappisten in Achel (Achelse Kluis).
Litt.: dr. A.van Heijst, *Trappisten van de Achelse Kluis – een bewogen geschiedenis -* . (1996)

2 juli

De 's-Bossche Tijd overgebracht naar Amsterdam en verschijnt als *De Tijd, Noord-Hollandsche Courant* o.l.v. J.Smits (1813 - 1872) en dr. J.W. Cramer (1817 - 1884)
Opnieuw verschenen na WO II op 14 juni 1945. Op 1 april 1959 gefuseerd met *De Maasbode*. Gestopt als dagblad in 1974.

1847

11 juli

Overlijden te Grave van Joachim George Le Sage ten Broek (geboren te Groningen 27 november 1775)
Litt.: dr. G.Gorris s.j., *J.G. Le Sage ten Broek en de eerste fase van de emancipatie der katholieken* (twee delen, Amsterdam resp. 1947 en 1949)

1848

1 januari

Oprichting te Tilburg door Mgr. J.Zwijssen van de eerste afdeling van het *Genootschap der Heilige Kindsheid* ter bevordering van het

Kalender van het Nederlands katholicisme sinds de negentiende eeuw

missiebewustzijn bij katholieke kinderen.
Wereldwijd opgericht op 20 juni 1843 door de
bisschop van Nancy (Fr.).

24 februari

Begin van de *Congregatie van de dominicanessen van de H. Familie, Jezus, Maria en Jozef* (Dominicanessen van Neerbosch). Stichter: pater Dominicus van Zeeland (Eindhoven, 17 maart 1806 - Utrecht, 25 mei 1892).

Litt.: Regina Martens, *Laat ons nu eerst een Te Deum zingen. De dominicanessen van Neerbosch en de Tweede Wereldoorlog* (Nijmegen 2009).

Mei

Oprichting van het dagblad *De Gelderlander* in Nijmegen aanvankelijk als weekblad. Later meermalen per week verschenen en vanaf 1874 als dagblad.

1850

Zonder datum

Oprichting in Oisterwijk en Ossendrecht van de eerste Nederlandse afdelingen van de *Aartsbroederschap der H.Familie, Jezus, Maria, Joseph*, lekenvereniging in 1844 opgericht in Luik door Henri Belletable (Venlo 1813 – Hoei, 1855).

Litt.: Wil Reijs en Joos van Vugt, "Tussen zelfheiliging en belangenbehartiging. De Aartsbroederschap van de Heilige Familie in Nederland, 1850 – 1969", in: *Jaarboek Katholiek Documentatie Centrum* 1991, p. 11 – 40.

Zonder datum

Heroprichting van de Nederlandse provincie van de *Sociëteit van Jezus (jezuïeten)*.

19 juli

Opening van de *katholieke kweekschool Sint Stanislaus* te Tilburg-Goirle.

Litt.: *In de Voortuin der fraters van Onze Lieve Vrouw Moeder van Barmhartigheid te Tilburg. Gedenkboek bij gelegenheid van het eeuwfeest der Kweekschool Sint Stanislaus Tilburg – Goirle 1850 – 1950* (Tilburg 1950)

1851

25 april

Opening van het *Bisschoppelijk College te Roermond*.

10 augustus

Stichting in Amsterdam van de congregatie van de *broeders van O.L.V. van 7 Smarten* door A.Frentrop s.j. (1802 - 1885) en pastoor P.J.Hesseveld (1806 - 1859). Officiële naam vanaf 1855. Definitieve regel in 1872.

Litt.: Edesius Boerrigter, *In smarten geboren... Geschiedenis van een Broederscongregatie* (Amsterdam/Voorhout, 1985)

20 september

Opening van het jezuïetencollege St.Aloysius te Sittard. In 1900 overgebracht naar Nijmegen onder de naam St.Canisius College.

10 november

Overlijden te Oegstgeest van Mgr. Cornelius Ludovicus Baron van Wyckerslooth van Schalkwijk (geboren te Haarlem, 25 mei 1786), stichter van het internaat St.Willibrordus College te Katwijk a/d Rijn. Gewijd tot bisschop van Curium i.p.i. op 7 februari 1832.

1852

1 januari

Oprichting van de *Onderlinge Kerkelijke Brandwaarborg Maatschappij "St.Donatus"*.

7 april

Overlijden van Mgr. C. van Bommel, bisschop van Luik. (geboren te Leiden 05 – 04 – 1790)

Augustus

Opening in Amsterdam van de *Voorzienigheid*, tehuis voor meisjes beneden de twaalf jaar van de congregatie der Arme Zusters van het Goddelijk Kind, later Zusters van de Voorzienigheid geheten. (Stichter pastoor P.J.Hesseveld. zie ook 1851).

Erkenning en bevestiging van de congregatie door de bisschop van Haarlem, Mgr. F. van Vree op 26 september 1857.

Litt: Annelies van Heijst, *Liefdewerk. Een herwaardering van de caritas bij de Arme Zusters van het Goddelijk Kind, sinds 1852* (Hilversum 2002)

Kalender van het Nederlands katholicisme sinds de negentiende eeuw

20 september

Oprichting van het *Apostolisch Vicariaat Suriname* met Mgr. J.G.Schepers als eerste apostolisch vicaris.

6 oktober

Oprichting van het instituut "*Huize Ruwenberg*" van de fraters van Tilburg te Sint Michielsgestel.

Litt.: *Gedenkboek uitgegeven bij het honderdjarig bestaan van het instituut "Huize Ruwenberg" te St. Michiels Gestel 1852 - 1952.* (1952)

Zonder datum

Stichting van de *Volksalmanak voor Nederlandsche Katholieken* door J.A.Alberdingk Thijm en H.C.J. van Nouhuys "*tot opwekking van zelfbewustzijn en leven*". In 1891 verandert de naam in *Jaarboekje van Jos Alberdingk Thijm* en in 1936 in de *Thijmalmanak*.

1853

Zonder datum

Oprichting in Amsterdam van het eerste *katholiek verkiezingscomité* door dr. J.W.Cramer (1817 - 1884) en Mgr.J.A.Smits (1813 - 1872).

4 maart

Pauselijke Breve "*Ex qua die*" van Pius IX: herstel r.k. hiërarchie in Nederland. J. Zwijsen, apostolisch vicaris en nieuwe bisschop van 's-Hertogenbosch, wordt tevens aartsbisschop van Utrecht.

15 april

Aanbieding van het *Smeekschrift* der Hervormden (Aprilbeweging) door de predikant Bernard ter Haar aan Koning Willem III te Amsterdam als reactie op het herstel van de r.k. hiërarchie.

21 april

Mgr. J.Zwijsen neemt bezit van de aartsbisschoppelijke zetel in Utrecht.

22 april

Mgr. F.J. van Vree neemt bezit van de bisschoppelijke zetel van Haarlem.

25 april

Mgr. J.van Hooydonk neemt bezit van de bisschoppelijke zetel van Breda.

27 april

Mgr. J.Paredis neemt bezit van de bisschopszetel van Roermond.

8 mei

Overlijden te Rome van pater Joannes Roothaan s.j. (geboren te Amsterdam op 23 november 1785), generaal overste van de Sociëteit van Jezus (1829).

24 juli

Formele instelling van de *Provincia Germania Inferior van de minderbroeders franciscanen*. Formele bestuursvorm vanaf 25 september 1853.

Litt.: J.A. de Kok o.f.m., *Acht eeuwen minderbroeders in Nederland* (Hilversum 2007)

1854

Maart

Herstichting van de orde van de Minderbroeders Conventuelen in Nederland. Begin missieactiviteiten in 1910

25 september

Stichting te Huijbergen van de congregatie van de *Broeders van de Onbevleete Ontvangenis der Allerheiligste Maagd en Moeder Gods Maria* door Mgr. J. van Hooydonk.

Litt.: Rob Wolf, *Huijbergen en de uiteinden der aarde. De broeders van Huijbergen 1854 – 2004* (Nijmegen 2004)

September

Opening van het grootseminarie van het aartsbisdom Utrecht, aanvankelijk te Kuilenburg, vanaf 8 oktober 1857 te Driebergen (Rijsenburg).

1855

Januari

Kalender van het Nederlands katholicisme sinds de negentiende eeuw

Oprichting van het maandblad de *Dietsche Warande* door J.Alberdingk Thijm. In 1887 naar Vlaanderen. Opgeheven in 1899.

Zonder datum

Oprichting van de *Nederlandse provincie van de redemptoristen (C.ss.R.)*, aanvankelijk samen met de Engelsen; vanaf 1865 zelfstandig.

1856

5 januari

Oprichting van de *Maas- en Roerbode* te Roermond. Verschenen tot 1971.

7 februari

De eerste zeven zusters ursulinen komen aan te Batavia.

1857

6 februari

Herstichting van de *Norbertijner Abdij van Berne* in Heeswijk.

1858

1 januari

Oprichting te Arnhem van de *Schildersvereniging 'St.Lucas'*.

7 september

Overlijden van mr. Anton Joseph Lambertus Borret (geboren te Gemert, 12 augustus 1782), katholiek lid van de Raad van State, gouverneur van Noord-Brabant.

30 september

De *dominicanen* vestigen zich in Huissen (Gld).

1859

23 maart

Stichting van een Nederlandse afdeling van de *Vereeniging der Eeuwigdurende Aanbidding*.

9 juli

Begin van de *missie van de jezuïeten in Nederlands Oost-Indië* met de komst van de paters Martinus van den Elzen s.j. en Joannes B. Palinckx s.j.

15 september

Overlijden van mr. J.L.A. Luijben (geboren te Delft 14 december 1783), katholiek lid en voorzitter van de Tweede Kamer.

Zonder datum

Oprichting door de fraters van Tilburg van het *Katholiek Blindeninstituut Sint Henricus* te Grave voor mannelijke blinden (zie ook 1882).

1860

28 december

Overlijden te Warmond van Mgr. Cornelis Broere (geboren te Amsterdam 18 november 1803), katholiek emancipator.
Litt.: Gerard Brom, *Cornelis Broere en de katholieke emancipatie* (Utrecht/Antwerpen 1955)

1861

31 januari

Overlijden te Haarlem van Mgr. Franciscus Jacobus van Vree (geboren te Rhenoij, 8 februari 1807), eerste bisschop van Haarlem (wijding op 15 mei 1853).

4 mei

Benoeming van Gerardus Petrus Wilmer, plebaan van de Bossche St.Jan, tot bisschop van Haarlem.

1862

Zonder datum

Oprichting te Utrecht door Mgr. G.W. Van Heukelum van het *Aartsbisschoppelijk Museum*.

18 juni

Bisschoppelijke goedkeuring van de *congregatie van de Liefdezusters van het Kostbaar Bloed (Zusters van Koningsbos)*, opgericht in 1857 door moeder Seraphine Spickermann († 1876).

1865

2 september

Kalender van het Nederlands katholicisme sinds de negentiende eeuw

Overlijden te Wittem van pater Bernard Hafkenscheid c.ss.r., (geboren te Amsterdam op 12 december 1807), bekend volksprediker en emancipator.

24 september tot 4 oktober

Provinciaal Concilie van de Nederlandse kerkprovincie.

29 november

Overlijden te Heino van mr. H. van Sonsbeeck (geboren te Zwolle op 24 juli 1796), katholiek lid van de Raad van State. Minister van Buitenlandse Zaken van 1849 tot 1852.

1866

26 maart

Begin van de *missie van de redemptoristen in Suriname* met de komst van Mgr. J.B.Swinkels c.ss.r. (1810 - 1875) als apostolisch vicaris en nog twee andere redemptoristen.

20 mei

Oprichting te Arnhem van de *Metaalbewerkeren vereeniging 'St.Eloy'*.

20 juni

Inwijding van het oude liedenhuis *Sint Jacob* in Amsterdam door Mgr. G.P.Wilmer, bisschop van Haarlem. Litt.: Jurjen Vis, *Liefde het fundament. 400 jaar Roomsche Katholiek Oude Armen Kantoor in Amsterdam* (Amsterdam 2008)

1867

Zonder datum

Eerste verschijning van de *Pius-almanak*. Litt.: Peter Nissen, "Een vermoeden van roomse rijkdom. 125 jaar Pius-almanak", in: *Tijdschrift voor Nederlandse kerkgeschiedenis*, 3(2000), p.33-38. (zie ook 1875 ??)

Zonder datum

Oprichting van het tijdschrift *Het Dompertje van den Ouden Valentijn* door H.A.Banning, P.Ch.Smit en J. van Haarlem). Opgeheven in 1920.

29 juni

Heiligverklaring te Rome van de *Martelaren van Gorcum*.

Augustus

Verschijning van het eerste nummer van de *Katholieke Illustratie* Redactie: H.A.Banning en J.W.Thompson. Opgeheven in 1967.

5 augustus

Oprichting van het *Apostolaat van het Gebed*.

10 november

Overlijden van mr. Eduard, Joseph Hubert Borret (geboren te Den Bosch, 17 augustus 1816), katholiek lid van de Tweede Kamer, lid van de Raad van State, minister van Justitie in het kabinet Van Zuylen – Heemskerk (1866-1868).

1868

4 januari

Stichting te Amsterdam door notaris mr. J.J.W. van den Biesen (1836 - 1897) en de architect J.H.Schmitz van de *St.Jozef Gezellen Vereeniging* voor jonge arbeiders, gevolgd door meerdere afdelingen en een *Centraal Verband der St.Josephs G.V.* in 1870, met als president Jhr. Hubert van Nispen tot Sevenaer pr. (1836 – 1897) (zie ook 1897)
Litt.: Joost Dankers, 'Van Adolf Kolpings trouwe zonen!'. De St.Jozefs Gezellen Vereniging in Nederland: van handwerkersvereniging tot jeugdorganisatie, 1868 – 1942, in: *Jaarboek Katholiek Documentatie Centrum* 1986, p. 11 – 51.

25 april

Overlijden van Mgr. Joannes van Hooydonk (geboren in 1782), eerste bisschop van Breda van 1853 tot 1867.
Litt.: Dr. P.B.A.Melief: *Joannes van Hooydonk, apostolisch administrator en vicaris van het vicariaat Breda, eerste bisschop van Breda 1827 – 1853 – 1867* (Tilburg 1987).

28 juni

Oprichting van het tijdschrift "*Studiën op godsdienstig, wetenschappelijk en letterkundig gebied*" van de jezuïeten door L.van Gulick s.j. (1813 - 1897). Opgeheven in 1941.

Kalender van het Nederlands katholicisme sinds de negentiende eeuw

Litt.: F.van Hoeck s.j., *Schets van de geschiedenis der Jezuïeten in Nederland* (Nijmegen 1940)

9 juli

Decreet van de Congregatio de Propaganda Fide, waarbij de missie van Curaçao wordt opgedragen aan de Nederduitse Provincie van de Dominicanen.

Litt.: Marit Monteiro, *Gods Predikers. Dominicanen in Nederland (1795 - 2000)* (Hilversum 2008).

Idem: Valdemar Marcha (red): *Gods wijngaard in de West. De grondvesting, ontwikkeling en groei van het missiewerk van de Nederlandse missionarissen op de eilanden van de Nederlandse Antillen en Aruba* (Amsterdam 2009).

22 juli

Mandement van de Nederlandse bisschoppen over het katholiek onderwijs, waarin zij de katholieken oproepen eigen scholen te stichten.

1 oktober

Oprichting van het weekblad *De Maasbode* door J.W.Thompson (1839 - 1924), eerste hoofdredacteur. In 1885 dagblad. In 1889 werd Thompson als hoofdredacteur opgevolgd door zijn zoon M.A.Thompson pr. (geb. 1861). Opnieuw verschenen na WO II op 7 mei 1945.

Op 1 april 1959 gefuseerd met *De Tijd*.

1869

18 juli

Oprichting van het blad *Het Huisgezin*, bijblad van de *Katholieke Illustratie*. Opgeheven in 1910.

Litt.: R.H.M. van Breukelen, "Het Huisgezin en de maatschappij. De Katholieke Illustratie, 1869 – 1910", in: *Jaarboek Katholiek Documentatie Centrum* 1996, p. 34 – 48.

28 november

Oprichting van het *Sint Bernulphus Gilde* door Mgr. . G.W. Van Heukelum (1834-1910), ter bevordering van de kerkelijke kunst. Zie ook: Biografisch Woordenboek van Nederland, deel 2(1985), p. 224-226.

1870

Zonder datum

Stichting van het gesticht *Coudewater* in Rosmalen voor geestelijk gehandicapten.

Zonder datum

Begin van de missie vanuit Nederland van de *franciscanen (OFM)*.

Litt.: J.A. de Kok, o.f.m., *Acht eeuwen Minderbroeders in Nederland. Een oriëntatie*. (Hilversum 2007)

1871

Zonder datum

Oprichting van het blad *De Wachter*. In 1874 splitste zich daarvan af *Onze Wachter* (Nuyens en Schaepman (z.a.). In 1886 is *De Wachter* opgegaan in de *Wetenschappelijke Nederlander* die bestaan heeft tot 1890.

21 juni

Parkmeeting van de Nederlandse katholieken ter viering van het 25-jarig pausschap van Pius IX in de Amsterdamse Parkschouwburg.

November

Opheffing van het Nederlandse gezantschap bij de H.Stoel.

1872

21 juni

Stichting van de *Congregatie van de Kleine Zusters van de Heilige Joseph*.

Litt.: Mautrus Hendriks o.f.m., *Levensbericht van een honderdjarige. Korte geschiedenis van de Congregatie de Kleine Zusters van de Heilige Joseph, gesticht te Heerlen door Petrus Joseph Savelberg* (Heerlen 1972)

Zonder datum

Stichting te Heerlen van de congregatie van de *Broeders van de H.Joseph* door Mgr. P.J.Savelberg (1827-1907)

2 augustus

Overlijden te Amsterdam van Josse Anton (Judocus) Smits, pr. (geboren te Eindhoven, 7

maart 1813), oprichter en hoofdredacteur van het dagblad *De Tijd* van 1845 tot 1872.

Litt.: *Biografisch Woordenboek van Nederland*, deel 2(1985), p. 520-521.

1873

7 augustus

Stichting van het *Roomsche Gasthuis St.Joannes de Deo* (Ziekenhuis Westeinde) te Den Haag.

Litt.: Marry Remery-Voskuil en Gerard Langerak, *Wandeling in het Haagse Westeinde langs het katholieke erfgoed* (Den Haag 2011)

13 augustus

Stichting van de Congregatie van de *Fraters van O.L.Vrouw van het H. Hart te Utrecht*, door Mgr. A.I.Schaepman (1815 - 1882), aartsbisschop van Utrecht.

Litt.: Joos van Vugt, *In zorgzaamheid en eenvoud. De Fraters van Utrecht in de jaren van verandering en overdracht, 1965 – 2000* (Budel/Nijmegen, 2001)

9 oktober

Oprichting van een vereniging die de schadelijke invloeden van de wetenschap (Darwinisme, Rationalisme) zou moeten keren. In 1875 genoemd de *St.Petrus Vereeniging*; in 1881 herdoopt in *Geloof en Wetenschap*.

Litt.: "Sanctus Thomas Aquinas". *De katholieke studentenvereniging te Amsterdam, 1896 - 1961* (Amsterdam 1961)

Id.: Theo Reul, " Het ontstaan der katholieke studentenverenigingen in Nederland, plm. 1870 - plm. 1900, in *Archief voor de geschiedenis van de katholieke kerk in Nederland*, 1975 (17e jrg), p. 10 - 42.

30 oktober

Stichting van het *St.Andreas Gesticht* te Utrecht, voorloper van het *St.Antonius Ziekenhuis* in 1910 (zie aldaar).

1874

23 januari

Oprichting van een katholieke studentenvereniging in Leiden: "*Teneamus Confessionem*". Verdwenen in 1879.

Oprichters o.a. de latere ministers J.G.S.Bevers en M.J.C.M.Kolkman.

Litt.: P.A.M.Geurts o.f.m., *TENEAMUS CONFESSIIONEM*. Nieuwe gegevens omtrent de eerste katholieke studentenvereniging in Nederland, in *Jaarboek Katholiek Documentatie Centrum* 1985, p. 14 – 22.

25 maart

Oprichting te Amsterdam van de *Vereniging Liefdewerk "Oud Papier"* voor werkverschaffing en ondersteuning van katholieke instellingen in Nederland.

Zonder datum

Verschijning van *Katholieke Missiën*, geïllustreerd maandschrift in verbinding met het Lyonsch(e) weekblad van het Genootschap tot Voortplanting des Geloofs. Heeft bestaan tot 1967.

1875

Januari

Uitgave van het *Jaarboekje voor Katholieken en inzonderheid voor de Leden der Katholieke Vereenigingen* door de Pius-Vereeniging te Amsterdam. Het begin van de *Pius-Almanak*. (Zie ook 1867??)

25 januari

Oprichting te Vaals van de *Vaalser Arbeiterverein "Sankt Paulus"* (de meeste Vaalser arbeiders werkten in Aken!).

5 mei

Overlijden te Zevenaar van Jhr. mr. J.A.C.A. van Nispen tot Sevenaer (geboren te Zevenaar op 27 december 1803), katholiek lid van de Tweede Kamer.

5 augustus

Stichting van het eerste missie-studiehuis in Nederland in Steyl (L) van de priesters van het Goddelijk Woord (SVD). Stichter van de congregatie pater Arnold Janssen (Goch, 5 november 1837 – Steyl, 15 januari 1909)

19 augustus

Stichting van het klooster *Arca Pacis* van de zusters benedictinessen van de altijddurende aanbidding te Driebergen.

Kalender van het Nederlands katholicisme sinds de negentiende eeuw

6 november

Overlijden te 's-Hertogenbosch van mr. Jan Baptist van Son (geboren te 's-Hertogenbosch op 8 juni 1804). Parlements lid en minister van R.K. Eredienst.

1876

2 maart

Oprichting van de *Katholieke Gymnastiek-Vereniging 'De Eendracht'* te Maastricht.

1877

1 januari

Overlijden te Haarlem van Mgr. Gerardus Petrus Wilmer (geboren te Boxtel, 22 november 1800), bisschop van Haarlem vanaf 1861.

16 oktober

Overlijden te 's-Hertogenbosch van Mgr. Joannes Zwijsen (geboren te Kerckdriel, 28 augustus 1794). Op 17 april 1842 gewijd als coadjutor van Mgr. Henricus den Dubbelden, apostolisch vicaris van 's-Hertogenbosch. Bisschop van 's-Hertogenbosch tevens aartsbisschop van Utrecht op 4 maart 1853. Hij neemt ontslag als aartsbisschop op 4 februari 1868, maar blijft bisschop van 's-Hertogenbosch.

Litt.: Dr. J.W.M. Peijnenburg, *Joannes Zwijsen, bisschop, 1794 -1877* (Tilburg 1996)

1878

11 mei

Stichtingsakte van de *RK Ziekenverpleging te Amsterdam*. Begin september komen de eerste Liefdezusters van de H. Carolus Borromeus uit Maastricht. (Zusters Onder de Bogen). In november wordt aan de Keizersgracht het ziekenhuis van de H. Carolus B. geopend, de voorloper van het O.L.V.G. (zie november 1898).

1 juli

Oprichting van de *Sint Gregorius Vereniging* ter bevordering van de kerkelijke muziek.

Orgaan: *Sint Gregoriusblad. Tijdschrift tot bevordering van kerkelijke toonkunst.* (opgeheven in 1959).

1 oktober

Stichting van het *kleinseminarie Ypelaar* van het bisdom Breda. (zie ook 1839)

Litt.: J. Dellepoort en J. Peters (red.), *Ypelaar, oud en nieuw* (Nieuw-Ginneken 1950)

1879

Januari

Versijning van *De Rozenkrans*, "maandschrift onder redactie van een pater der Predikheerenorde". Heeft bestaan tot 1964.

4 januari

Versijning van het kerkelijk weekblad *Nederlandsche Katholieke Stemmen*. Opvolger van de *Kerkelijke Courant* (1873).

17 augustus

Overlijden te Hasselt van Mgr. Petrus Maria Vrancken (geboren te Montnaken, 8 november 1806), apostolisch vicaris van Batavia van 1847 tot 1874.

1880

2 februari

Overlijden van mr. J.A. Mutsaers (geboren 28 januari 1805). Katholiek rechter te Tilburg en minister van R.K. Eredienst van 1856 tot 1860.

5 november

De *Congregatie van de Missionarissen van het H. Hart (MSC)* wordt Frankrijk uitgezet. Enkele leden van deze congregatie, gesticht op 4 juni 1855 door de priester Jules Chevalier (1824 - 1907) komen naar Nederland. Begin van de Nederlandse provincie.

Litt.: Gabriëlle Dorren, *Door de wereld bewogen. Geschiedenis van de Nederlandse Missionarissen van het heilig Hart (MSC)* (Hilversum 2004)

Zonder datum

De paters *lazaristen (C.M.)* vestigen zich in Nederland.

Kalender van het Nederlands katholicisme sinds de negentiende eeuw

1881

Zonder datum

Oprichting te Amsterdam van het *Gezelschap van de Stille Omgang*

5 maart

Stichting van de *Trappistenabdij Koningshoeven* in Berkel-Enschot.
Litt.: Anselmus Terstegge, *Honderd jaar monnikenleven in Koningshoeven* (Tilburg 1984).

6 september

De paters montfortanen (gesticht in Frankrijk door Louis-Marie Grignon de Montfort (1673 – 1716) vestigen zich in Nederland (Schimmert).
Litt.: Jan Mathijs Schoffeleers s.m.m., *Montfortanen in de Lage Landen, “een klein en arm gezelschap” 1881 – 2006* (Tilburg 2006)

1882

Zonder datum

Oprichting van het katholiek blindeninstituut voor vrouwen ‘de Wijnberg’ in Grave door de Zusters van Liefde van Tilburg. In late jaren zestig gefuseerd met “Henricus” tot *Theofaan*.

19 september

Overlijden te Utrecht van Mgr. A.I. Schaepman (geboren te Zwolle, 4 september 1815), aartsbisschop van Utrecht van 1868 tot 1882.

1883

Zonder datum

Oprichting van de *Vereniging Nationale Bedevaarten*.

Zonder datum

H.Schaepman publiceert zijn *Een Katholieke Partij. Proeve van een program*, de basis voor de RKSP.

Zonder datum

De *priesters van het H.Hart (S.C.J.)* vestigen zich in Nederland.

25 november

Overlijden te Utrecht van Mgr. Joannes F.A.Kistemaker (geboren te Oldenzaal, 23 augustus 1813), apostolisch vicaris van Curaçao van 1860 tot 1866)

17 december

Begin van de Trappisten Abdij Sion in Diepenveen.
Verheffing tot abdij op 29 april 1890.

1884

20 februari

Overlijden te Breukelen van dr. J.W. Cramer, katholiek medicus, publicist en emancipator. (geboren te Amsterdam op 29 juli 1817).
Medeoprichter van het dagblad *De Tijd*.

1 mei

Stichting van *Het Centrum*, Nederlands katholiek volksdagblad, door C.J.Langendam. Opgeheven in 1941. Na de oorlog opgenomen in het *Utrechts Katholiek Dagblad*.

1885

Zonder datum

Oprichting van de *St.Bonifaciusvereniging* (voor arbeiders) in Friesland.

Zonder datum

Oprichting van het gesticht “*Voorburg*” in Vught.

8 september

Stichting van de congregatie van de *Missiezusters van het Kostbaar Bloed*.

1886

19 mei

Overlijden op Curaçao van Mgr. Petrus A.H.J. van Ewijk o.p. (geboren te Wijk bij Duurstede, 17 juli 1827), eerste dominicaanse apostolisch vicaris van Curaçao van 1870 tot 1886.
Bisschopswijding op 18 juli 1869.

18 juni

Overlijden te Roermond van Mgr. Joannes A.Paredis (geboren te Bree [B], 28 augustus 1795, bisschop van Roermond van 1853 tot 1886.

Kalender van het Nederlands katholicisme sinds de negentiende eeuw

13 november

Begin van de missie van de Fraters van Tilburg op Curaçao.

Zonder datum

Oprichting van de *Bisschoppelijke Blinden Commissie*, later de *Katholieke Stichting voor Blinden en Slechtzienden* (KSBS).

1887

14 januari

Overlijden in Suriname van Petrus (Peerke) Donders c.ss.r. (geboren te Tilburg op 27 oktober 1809)

10 mei

Overlijden op Curaçao van Mgr. Ceslaus H.J.Reynen o.p. (geboren te Nijmegen, 29 november 1836), apostolisch vicaris van Curaçao van 1886 tot 1887).

1888

4 maart

Oprichting van de afdeling Amsterdam (later ook elders) van de *Nederlandsche RK Volksbond* (werklieden tegen socialisme) door W.C.J. Passtoors (Zundert, 17 november 1856 – Ginneken, 6 mei 1916). Later aangesloten bij het *RK .Werkliedenverbond*.

Litt.: Jos A. van Seggelen, *Wat er groeide uit de daad* (1948)

Idem: Drs. W.G.Udink, *De Ned. RK .Volksbond. Enige aspecten van een patriarchale arbeidersorganisatie* (Nederhorst den Berg 1973) (niet in de handel).

27 juni

Stichting van de congregatie van de zusters *augustinessen van Heemstede*.

1889

17 maart

Overlijden van Josephus Albertus Alberdingk Thijm (geboren te Amsterdam op 13 augustus 1820 1820), katholiek emancipator.

Litt.: P.A.M.Geurts, A.E.M.Janssen, C.J.A.C.Peeters en Jan Roes (red.),

J.A.Alberdingk Thijm 1820 – 1889. Erflater van de negentiende eeuw (Baarn 1992)

Michel van der Plas, *Vader Thijm. Biografie van een koopman-schrijver* (Amsterdam/Tielt 1995)

19 maart

Oprichting door J. Heijnen s.j. van de *Stichting St.Claverbond* tot steun aan de missies van de Nederlandse jezuïeten. Stichting vanaf 16 april 1925.

30 mei

Oprichting van een katholieke studentenvereniging in Utrecht, *Deus Scientiarum Dominus*, later *Veritas* genoemd.

24 oktober

De *Witte Paters* vestigen zich in Nederland (Haaren).

24 november

Oprichting van de eerste *Roomsche-Katholieke Werklieden-Vereeniging* in Enschede.

1890

30 januari

De congregatie van de *St.Jozefs Congregatie* (*missionarissen van Mill Hill*) vestigt zich in Nederland (Roosendaal).

2 juni

Begin van de missie van de zusters dominicanessen van Voorschoten op de Nederlandse Antillen.

Zonder datum

Oprichting van de *Nederlandsche RK Volksbond* voor arbeiders en kleine burgerij. Zie: J.Roes (red.), *Katholieke Arbeidersbeweging. Studies over KAB en NKV in de economische en politieke ontwikkeling van Nederland na 1945* (Baarn 1985)

1891

Zonder datum.

Versijning van het *jaarboekje van Alberdingk Thijm, Almanak voor Nederlandsche Katholieken*. Opgeheven in 1908.

Kalender van het Nederlands katholicisme sinds de negentiende eeuw

14 januari

Oprichting van de *RK .Twentsche Fabrieksarbeidersbond 'St.Severus'* (A. Ariëns)

Mei

Vorming van een vereniging van Katholieke Kamerleden, de *RK .Kamerclub*.
Litt.: J.A. Bornewasser, *Katholieke Volkspartij 1945 – 1980. Band I, Herkomst en groei (tot 1963)* (Nijmegen 1995)

1892

Januari

Verschijning van *Het Offer*, tijdschrift van het Aartsbroederschap der H.Mis van Eerherstel, uitgegeven door de Abdij van Berne. Heeft bestaan tot 1942. Heropgericht in maart 1946 met als ondertitel: tijdschrift voor liturgisch en daarbij aansluitend godsdienstig leven, tevens spiegel voor Nederland van de abdij en orde.
Litt. BKNP, deel 3, nr. 758 en 759.
Id: P.Al o.praem. en M.Schneiders o.praem. (red), *Een soort onschuldige hobby. Een eeuw liturgisch werk van de Norbertijnen in Nederland* (Heeswijk 1992)

3 januari

Overlijden te Den Bosch van Mgr. Adrianus Godschalk (geboren te Den Dungen, 1 augustus 1819), bisschop van 's-Hertogenbosch vanaf 8 januari 1878.
Aanvankelijk coadjutor van Mgr. Zwijsen vanaf 14 oktober 1877.

26 mei

Stichting van het *St.Franciscus Gasthuis* te Rotterdam

September

Komst naar Nederland van de *Sociëteit voor Afrikaanse Missiën* uit Lyon (Cadier en Keer). Eigen provincie in 1923.

8 december

Oprichting te 's-Hertogenbosch van de *Roomsche Katholieke Werkliedenbond*.

1893

1 januari

Verschijning van het eerste nummer van het blad *De Katholieke Werkman*. (redactie: A.Ariëns en dr. Sloet)

3 mei

Oprichting van een nieuwe katholieke studentenvereniging in Leiden ("*Sanctus Augustinus*")

1 oktober

Oprichting te Zwolle van de *Diocesane Bond van RK .Werklieden-Vereenigingen in het Aartsbisdom Utrecht*.
Litt.: *Gedenkboek. Ontstaan en dertigjarige werkzaamheid van de....* (Utrecht 1923)

November

Begin van de missie vanuit Nederland van de *norbertijnen (O.Praem)* in Wisconsin (US).

1894

1 mei

Verschijning van *De Residentiebode* (hoofdredacteur Jhr. J.W. van Nispen tot Sevenaer). Opgelouden te verschijnen in 1945.

23 september

Opening van het *St.Elizabeth Ziekenhuis te Breda*.
Litt.: drs. A.M.C.M.Bouwens, *In goede handen. Tussen gasthuis en zorgcentrum* (Raamsdonksveer 1995)

1 oktober.

J.Vincentius de Groot o.p. (1848 - 1922) wordt de eerste hoogleraar in de thomistische wijsbegeerte aan de Gemeentelijke Universiteit van Amsterdam.
Litt.: Marit Monteiro, *Gods Predikers. Dominicanen in Nederland (1795 - 2000)* (Hilversum 2008)
Lr.B.H.Molkenboer en dr. A.H.M.J. van Rooy, *Pater de Groot. Herdenking en hulde ('s-Hertogenbosch 1923)*

8 december

Overlijden te Westwoud (NH) van dr. Wilhelmus Joannes Franciscus Nuyens (geboren te Avenhorn NH, 28 augustus 1823), arts, historicus en katholiek emancipator.

Kalender van het Nederlands katholicisme sinds de negentiende eeuw

Litt.: Albert van der Zeijden, *Katholieke identiteit en historisch bewustzijn. W.J.F. Nuijens (1823 - 1894) en zijn 'nationale' geschiedschrijving* (Hilversum 2002)

20 december

Oprichting van de *Algemeene Nederlandsche Zouavenbond*.

1895

11 januari

Oprichting van de *congregatie van de Missionarissen van de H.Familie* door pater Jean Berthier (Châtonnay [Isère], 24 februari 1840 - Grave, 16 oktober 1908) van de missionarissen van La Salette. Hij vestigt zich op 27 september 1895 in Grave.

25 mei

Oprichting in Enschede van het *Kruisverbond en Mariavereniging* voor de drankbestrijding (A.Ariëns).

17 september

Stichting van het college van de jezuïeten in Amsterdam, aanvankelijk H.Hart College, later *St. Ignatius College*.
Zie: G.A.Elsenaar en P.J.Verberne (sam.), *'n Eeuw IG. Het Ignatius in de jaren 1895 tot 1995* (Amsterdam, 1995)

13 december

Oprichting te Maastricht van de *Ned. RK Bond van Glas- en Aardewerkers "God en ons recht"*.
Litt.: *Feestuitgave bij gelegenheid van het 25-jarig bestaan* (Maastricht 1920)

1896

31 januari

Oprichting te Arnhem van de *Nederlandsche Boerenbond*. In 1924 *RK. Nederlandche Boeren- en Tuindersbond*. In 1929 *Katholieke Nederlandsche Boeren- en Tuindersbond (KNBTB)*.
Litt.: M.Smits, *Boeren met Beleid. Honderd jaar Katholieke Nederlandse Boeren- en Tuindersbond 1896 – 1996* (Nijmegen 1996)

21 mei

Oprichting vanuit *Geloof en Wetenschap* (1883) van de *RK. Dispuutkring* in Amsterdam, later het *RK Amsterdamsch Studentendispuutgezelschap*, in 1901 de *Amsterdamse RK Studentenvereniging 'Sanctus Thomas Aquinas'*. In 1903 wordt de band tussen "G en W" en "Thomas" verbroken.

12 juni

Opening te Grave van de *Damianus Stichting*. Vestiging in Nederland van de *Congregatie van de heilige Harten van Jezus en Maria (ss.cc.)*.
Litt.: Cor Rademaker ss.cc., *Kroniek van honderd jaar dienstbaarheid 1896-1996. De Nederlandse provincie van de Congregatie der Heilige Harten* (Bavel 1996).

17 augustus

Oprichting van de *Noord-Brabantse Christelijke Boerenbond* door o.a. Gerlacus van den Elsen o.praem.(1853 – 1925, zie aldaar).
Litt.: Mr. J.J.Wintermans, *Geschiedenis van den Noordbrabantschen Christelijken Boerenbond* ('s-Hertogenbosch 1946)

28 oktober

Vaststelling van een program voor een Katholieke Staatspartij (aanvaard door de afgevaardigden van de R.K.Kiesverenigingen op 5 mei 1897).

9 december

Oprichting van de katholieke studentenvereniging *St.Albertus Magnus* in Groningen.

18 december

Overlijden te Arnhem van Mgr. Henricus Joosten o.p. (geboren te Nijmegen, 1 december 1837), apostolisch vicaris van Curaçao van 1887 tot 1896).

1897

21 februari

Overlijden te Amsterdam van mr. Jan Jacobus Willem van den Biesen (geboren te Amsterdam, 27 februari 1836), katholiek voorman en lid van de Tweede Kamer, advocaat, president van de Vincentius

Kalender van het Nederlands katholicisme sinds de negentiende eeuw

Vereniging, medeoprichter van de St.Jozef Gezellen Vereniging (1868).

23 maart

Oprichting van de *Nederlandse Katholieke Bond van Brood-, Koek-, en Banketbakkers en Cacao-, Chocolate- en Suikerbewerkeren*.

Litt.: *Jubileumboek* (1947)

27 april

Zes ursulinen uit Eijsden vestigen zich in Monnikendam. Begin van de congregatie van de *ursulinen van Bergen* waar zij in 1907 hun moederhuis openen en waar al vanaf 1898 enkele zusters gevestigd waren. In 1925 richten zij daar een landbouwhuishoudschool op.

Litt.: José Eijt, *Zorgen in Gods naam. Ursulinen van Bergen 1898 – 1998* (Hilversum 1998)

21 november

Oprichting te Utrecht van de *Nederlandse RK Tabaksbewerkerbond*. Eerste bondsvoorzitter J. van Schaik

5 december

Overlijden te Amsterdam van Jhr. Hubert van Nispen tot Sevenaer pr. (geboren te Zevenaar, 16 augustus 1836), praeses van de *St. Josephs Gezellen Vereeniging* (zie 1868).

1898

2 maart

Oprichting van de katholieke studentenvereniging *St. Virgilius* in Delft. Litt.: *Gedenkboek ter gelegenheid van het tiende lustrum van de RK Studenten Vereniging "Sanctus Virgilius"* (Delft 1948)

3 oktober

Opening van het *Gymnasium Augustinianum* van de paters Augustijnen te Eindhoven. Litt.: Joop van 't Hooft en Peter van Overbruggen (sam.), *Een eeuw Augustinianum. Eeuwige jeugd. Jubileumboek ter gelegenheid van het honderdjarig bestaan van het Augustinianum te Eindhoven* (Eindhoven, 1998)

4 november

Opening van het *Onze Lieve Vrouwe Gasthuis* te Amsterdam.

Litt.: Jurjen Vis, *Onder Uw Bescherming. De katholieken en hun ziekenzorg in Amsterdam* (Amsterdam 1998).

27 november

Oprichting van *Het Zondagsblad voor het Katholieke Huisgezin*. Vanaf 1899 onder redactie van de paters kapucijnen. Opgeheven in 1922.

1899

1 april

Oprichting van *Sobriëtas*, katholieke organisatie ter bevordering van de zedelijke hoofddeugd van matigheid en ter bestrijding van het alcoholisme. Ontstaan uit het drankbestrijdingswerk van A. Ariëns in Enschede.

17 mei

Oprichting te Berg en Dal van de *Klarenbeekse Club*, gespreksgroep van vooruitstrevende katholieke 'jongeren'. O.m. Gisbert Brom, P.J.M. Aalberse, A.M.A.J. Ariëns, H.A. Poels, Ch. Ruys de Beerenbrouck, J. Schrijnen, A. van Wijnbergen, M. Poelhekke en J. Nouwens.

1 juli

Oprichting van de *Nederlandsche RK Vereeniging van Handelsreizigers "St. Christoffel"*.

16 augustus

Eerste Limburgse *katholiekendag* te Maastricht over diverse onderwerpen.

25 september

Start van het *St. Odulphus Lyceum te Tilburg*. Litt.: F. de Coninck (red.), *St. Odulphuslyceum 100 jaar, 1899 - 1999* (Tilburg 1999)

1 oktober

Versijning van het *Dagblad van Noord-Brabant*, voortgekomen uit de neutrale *Nieuwe Bredasche Courant*.

31 oktober

Kalender van het Nederlands katholicisme sinds de negentiende eeuw

De *Missionarissen van Scheut* in “Sparrendaal” (Vught), openen het eerste missiehuis van de congregatie in Nederland.

18 november

De eerste Nederlandse franciscanen arriveren als missionarissen in Brazilië.

1900

3 februari

Overlijden te Roermond van Mgr. Frans Boermans (geboren te Venlo, 15 december 1815), bisschop van Roermond op 2 mei 1885)

6 mei

Oprichting te Sittard van de *Limburgse Roomsche Katholieke Volksbond*. Vanaf 10 – 12 - 1911 *Limburgse RK Werkliedenbond* (zie aldaar)

Litt.: Jac. Jacobs m.s.c., *Het gouden boek der K.A.B.Limburg 1900 – 1950* (Heerlen 1950).

4 juni

Limburgse *katholiekendag* te Roermond met diverse onderwerpen. Sprekers o.a.: dr. H.A. Poels en dr. J.V. de Groot o.p.

23 juli

Marteldood in Tuocheng (Binnen-Mongolië) van Mgr. Ferdinand Hubertus Hamer c.i.c.m. (*Missionarissen van Scheut*) (geboren te Nijmegen, 21 augustus 1840), vanaf 13 juli 1878 bisschop (apostolisch vicaris) in China.

15 augustus

Oprichting van de *Nederlandse RK Typografenbond* (Ned. Katholieke Grafische Bond).

Litt.: B.Leijn, *Van streven en stuwten. Een halve eeuw katholieke arbeidersorganisatie in de grafische bedrijven* (1950)

17 september

Stichting van het *St.Canisius College* van de jezuïeten te Nijmegen.

Litt.: K.Derks s.j. (sam.), *Gedenkboek St.Canisius-College 1900 – 1950* Nijmegen 1950)

30 september

Bossche *katholiekendag* te 's-Hertogenbosch met diverse onderwerpen. Spreker o.a. mr. J.A.Loeff, lid van de Tweede Kamer.

Oktober

Versijning van het eerste nummer van *Van Onzen Tijd*, maandblad (later weekblad) van jonge katholieke letterkundigen. Opgeheven in 1920.

Redacteurs: Alb.van der Kallen, Th.Molkenboer, Albertine Steenhoff-Smulders, C.R. de Klerk (v.a. 1901), Jan Kalf (v.a. 1905). Mr. A.A.H.Struyken (1912).

1901

Januari

Versijning van *Nederlandsche Katholieke Stemmen*, maandschrift voor de R.K. geestelijkheid in Nederland. Heeft bestaan tot 1964.

27 mei

Limburgse *katholiekendag* te Venlo met diverse onderwerpen. Spreker o.a. : dr. W.H.Nolens.

29 september

Bossche *katholiekendag* te Tilburg met diverse onderwerpen. Spreker o.a Gerlacus van den Elzen o.praem.

23 november

Oprichting van de Katholieke Kunstkring *De Violier*. Heeft bestaan tot 1940. Litt.: Trajecta, 10, 2001

1902

6 februari

Oprichting van de *Katholieke Middenstandsbond in het Bisdom 's-Hertogenbosch*.

Litt: Mr. N.H.L. van den Heuvel (red.), *Een halve eeuw zelfstandige middenstand in het bisdom 's-Hertogenbosch* ('s-Hertogenbosch 1952)

20 april

Kalender van het Nederlands katholicisme sinds de negentiende eeuw

Oprichting van de *Nederlandse RK. Metaalbewerkerbond*. Eveneens van de *Nederlandse R.K. Schildersgezellenbond*.

11 mei

Oprichting van de *Nederlandse RK Timmerliedenbond "St. Joseph"*.

19 mei

Limburgse *katholiekendag* te Sittard met diverse onderwerpen.

31 augustus

Begin van de missie van de Fraters van Tilburg in Suriname.

28 september

Bossche *katholiekendag* te Nijmegen met diverse onderwerpen en de onthulling van het monument van Mgr. Hamer door Mgr. Dr. H.J.A.M. Schaepman.

16 oktober

Haarlemse *katholiekendag* te Alkmaar met als onderwerp *Het verenigingsleven*.

22 december

Oprichting van de *Apostolische Prefectuur van Nederlandsch Nieuw-Guinea*. Eerste apostolisch prefect dr. Neijens m.s.c.

28 december

Oprichting van de eerste *RK Bond of Federatie van Middenstandsverenigingen "De Hanze"* in Limburg. Vanaf 10 maart 1913 de *Vereniging "RK Limburgse Middenstand"*.

Zonder datum

Oprichting in het bisdom Haarlem van de eerste afdelingen van de *Rooms-Katholieke Vereniging ter Bescherming van Meisjes* (in 1910 landelijke federatie).

Litt.: Karen den Dekker, "Verdedigt en beschermt uw zwakke zusters". De Rooms-Katholieke Vereniging ter Bescherming van Meisjes in internationaal perspectief", in: *Jaarboek Katholiek Documentatie Centrum* 1991, p. 41 – 60.

1903

21 januari

Overlijden te Rome van Herman J.A.M. Schaepman, pr. (geboren te Tubbergen, 2 maart 1844), publicist en politicus. Publiceert in 1883 *Een Katholieke Partij. Proeve van een program*, de basis voor de RKSP. Lid van de Tweede Kamer op 15 juli 1880.

29 januari

Oprichting van de *Katholieke Nederlandse Journalistenkring*. Opgeheven in 1968.

4 februari

Oprichting van de *Katholieke Middenstandsbond Bisdom Breda*. Litt.: *Een halve eeuw samenwerking en opbouw*. (Breda 1953) Idem: *Gedenkboek* (1928)

18 februari

Oprichting van het *Nuyensfonds ter bevordering van de wetenschappelijke geschiedschrijving* door Gisbert Brom (1864 - 1915).

22 februari

Oprichting van de *RK Bond van Spoor- en Tramwegpersoneel St. Raphaël*. Litt.: H.F.P. Donné, *St. Raphaël, Nederlandse Katholieke Bond van Vervoerspersoneel. Een halve eeuw arbeid voor het personeel van de Nederlandse vervoersbedrijven* (1953)

23 februari

Oprichting van de *Nederlandsche RK Journalisten Vereeniging*. Ontbonden in november 1940. (Zie ook 6 juli 1946).

Maart

Vestiging van de *congregatie Notre-Dame van de Kanunnikessen van St. Augustinus (Frankrijk 1597)* in Ubbergen. Begin van het pensioonaat Notre Dame des Anges.

Litt.: Nel van der Heijden-Rogier, *Notre Dame des Anges, klooster en pensioonaat in 'Ubbergen les Nimegue' (1903-1972)*, in: *Jaarboek Katholiek Documentatie Centrum* 1997, p. 22-68

17 mei

Kalender van het Nederlands katholicisme sinds de negentiende eeuw

Oprichting van de *Bossche Diocesane Werkliedenbond*.
Litt.: *Gedenkboek ter gelegenheid van het 12 ½ jarig bestaan van den* (1916)
W.G.Versluis, *Door eigen kracht. Vijftig jaren geschiedenis van de Bossche Diocesane Bond der K.A.B.* (Tilburg 1953)

1 juni

Oprichting van het tijdschrift *De Katholieke Onderwijzer* (vanaf 1908 *Het Katholiek Schoolblad*).

1 juni

Limburgse *katholiekendag* te Weert met diverse onderwerpen. Spreker o.a. dr. H.A.Poels.

6 september

Bredase *katholiekendag* te Breda met diverse onderwerpen.

13 september

Oprichting van de *Centrale Bond van RK Mijnwerkersverenigingen in Limburg*.
Litt.: Pater drs. Remigius Dieteren o.f.m., *Mens en Mijn. Een halve eeuw strijd, groei en bloei van de Nederlandse Katholieke Mijnwerkersbond* (Heerlen 1953)

27 september

Bossche *katholiekendag* te Eindhoven met als onderwerp "Pers en Lectuur".

1904

3 januari

Oprichting van de *Nederlandse RK Landarbeidersbond 'Sint Deusdedit'*.
Litt.: A.J.Loerakker, *Ontstaan en geschiedenis van de Ned.R.K.Landarbeidersbond Sint Deusdedit* (1944)
C.J. van der Ploeg, *Oogst van de laatste 10 jaren* (Utrecht 1954)

1 februari

Verschijsning van het katholiek bibliografisch maandblad *Lectuur*, later *Boekenschouw* (1906) door W. de Veer s.j. (1863 - 1933) en dr. H.W.E. Moller (1869 - 1940). Opgeheven in 1940.

April

Start van het meisjespensionaat *Regina Coeli* in Vught.

Litt.: Nel van der Heijden – Rogier, "Regina Coeli, een Frans klooster in Vught, in Nederland", in: *Jaarboek Katholiek Documentatie Centrum 1996*, p. 49 – 75.

17 mei

Stichting van de *Apologetische Vereniging Petrus Canisius*. In mei 1948 omgezet in de St.Willibrord Vereniging.

23 mei

Limburgse *katholiekendag* te Heerlen met diverse onderwerpen.

29 mei

Oprichting te Breda van de *Diocesane Katholieke Volksbond*.

21 juni

Oprichting van de *Bond van RK Jongenspatronaten in het Aartsbisdom Utrecht*.

10 augustus

De *Congregatie van de H.Geest* (paters spiritijnen), ontstaan in Parijs op Pinksteren (27 mei) 1903, vestigt zich in Nederland (Weert).
Litt.: Toon Gruyters en Michel Knoups (red.), *In de kracht van de Geest. Honderd jaar Nederlandse en Belgische spiritijnen* (Gemert 2003)

28 augustus

Bredase *katholiekendag* te Roosendaal met diverse onderwerpen.

9 september

Opening van het *St.Joseph Ziekenhuis* in Heerlen.

25 september

Oprichting te 's-Gravenhage door pater I. Vogels s.j. (1860 - 1929) van de *Vereniging tot het bevorderen van de beoefening van wetenschap onder Katholieken in Nederland* (vanaf 1947 het *Thijmgenootschap*).
Litt.: Ingrid D.Jacobs en J.M.M.de Valk, *Thijmgenootschap 1984 - 2004. Over*

Kalender van het Nederlands katholicisme sinds de negentiende eeuw

wetenschap en levensbeschouwing. (Nijmegen 2004)

15 oktober

Oprichting van de *Algemeene Bond van R.K. Kiesverenigingen*. In 1925 *R.K. Staatspartij*.

November

Oprichting van *Credo Pugno*, propagandaclub van de Limburgse Katholieke Arbeiders.
Litt.: *Vijftig jaren Credo Pugno in Limburg* (1954)

1905

7 januari

Versijning van het katholiek weekblad gewijd aan kunst letteren en politiek *Stemmen onzer eeuw*. Opgeheven in maart 1906 vanwege gebrek aan abonnees. Redactie: Alphons Laudy (1875-1970).

1 mei

Stichting van de *Bisschoppelijke kweekschool van Oudenbosch (St.Louis)*.

Litt.: Br.Christofoor e.a., *Gedenkboek bij het 25-jarig bestaan der Bisschoppelijke Kweekschool te Oudenbosch 1905 - 1930* (Oudenbosch, 1930)

Litt.: Br.Christofoor (red.), *Jubileumbundel aangeboden door oud-leerlingen bij het gouden bestaansfeest der Bisschoppelijke Kweekschool te Oudenbosch* (Oudenbosch 1955)

12 juni

Limburgse *katholiekendag* te Venray met diverse onderwerpen.

9 juli

Oprichting van de *Katholieke Sociale Actie (KSA)* door P.Aalberse.

31 juli

Oprichting van de *St.Radboud Stichting*. Doel: de katholieke geleerden steunen, bijzondere leerstoelen vestigen, een Katholieke Universiteit stichten. Vanaf 1968 tot 2010 *Radboudstichting Wetenschappelijk Onderwijsfonds*. Vanaf 2010 *Stichting Thomas More*.

Litt.: Hub. Laeven en Lodewijk Winkeler, *Radboudstichting 1905 – 2005* (Nijmegen 2005)

20 augustus

Bossche *katholiekendag* te Helmond met als onderwerp “De geestelijke en maatschappelijke belangen van de jeugd”.

16 oktober

Oprichting van het *Bisschoppelijk College ‘St.Jozef’* te Sittard.

30 november

Begin van de missie van de Nederlandse minderbroeders kapucijnen op Borneo.

1906

4 juni

Limburgse *katholiekendag* te Echt met als onderwerp “De katholieke pers”. Sprekers o.a.: dr. A.Ariëns en A.van der Kallen.

15 augustus

Bredase *katholiekendag* te Bergen op Zoom met diverse onderwerpen.

3 oktober

Haarlemse *katholiekendag* te Delft met als onderwerpen de wenselijkheid van meer algemene en wetenschappelijke ontwikkeling van de katholieken en de coöperatie van de middenstand.

31 december

Oprichting van de *Vereeniging tot stichting van RK Herstellingsoorden voor Longlijders en Zwakke Kinderen*. Sticht in 1913 sanatorium Dekkerswald (Groesbeek) en in 1934 sanatorium Heliomare in Wijk aan Zee.

1907

Februari

Oprichting van de RK Middenstandvereniging *De Hanze* in het bisdom Haarlem.
Litt.: Jan Bakker, *...en zij deden het... Een halve eeuw geschiedenis van de Interdiocesane Katholieke Middenstandbond in de bisdommen Haarlem en Rotterdam* (Heiloo 1957)

Kalender van het Nederlands katholicisme sinds de negentiende eeuw

10 april

De Benedictijnen vestigen zich in Oosterhout (NB).

Begin van de *St. Paulus Abdij*. Zie ook 1910).

Litt.: M. Mähler, *De Sint-Paulusabdij van Oosterhout 1907 – 1941* (Tilburg 1991).

19 en 20 mei

Limburgse *katholiekendagen* te Maastricht met als onderwerp “Het innerlijk christelijk leven in de praktijk”. Spreker o.a. Borromaeus de Greeve o.f.m.

27 mei

Opening van het *St. Servatius Gesticht* voor zwakzinnigen in Venray.

Zonder datum

Oprichting van het *Dr. Ariënsfonds* voor de verpleging van katholieke drankzuchtigen. In 1920 is de naam veranderd in *Dr. Ariënsvereniging*. Opgeheven in 1971.

22 september

Bossche *katholiekendag* in 's-Hertogenbosch met als onderwerp “De Zedelijkheid in verband met. (diverse terreinen als onderwijs, arbeid, huisgezin, enz.)” Spreker o.a. mr. E.R.H. Regout, lid van de Tweede Kamer.

19 november

Oprichting van de *Levensverzekering-Maatschappij Concordia* vanuit de Utrechtse Diocesane Bond van Werkliedenverenigingen.

1908

Januari

Vestiging van de *Broeders van de Christelijke Scholen (Broeders van La Salle)* in Nederland. Litt.: José Eijt, *Met geloof en ijver. De Nederlandse provincie van de Broeders van de Christelijke Scholen 1908 – 2006* (Arnhem/Nijmegen 2006)

20 mei

Haarlemse *katholiekendag* te Haarlem met als onderwerp “Lectuur”. Spreker o.a. prof. dr. J.V. de Groot o.p.

7 en 8 juni

Limburgse *katholiekendagen* te Roermond met als onderwerp “Volksontwikkeling”. Spreker o.a. mr. R. Regout uit Den Haag.

8 september

Bredase *katholiekendag* met diverse onderwerpen.

21 september

Oprichting van de *Aartsdiocesane Katholieke Middenstandbond*.

Litt.: B. Smit, *50 jaar Aartsdiocesane Middenstandsbond* (september 1958)

26 oktober

Oprichting van de *Unie van Katholieke Studentenverenigingen in Nederland*.

Opgeheven in 1971.

4 november

Opening van het *Psychiatrisch Ziekenhuis Sint Anna* te Venray.

1909

Zonder datum

Oprichting van het tijdschrift *Opvoeding en Onderwijs* door dr. H.W.E. Moller.

31 mei

Limburgse *katholiekendag* te Kerkrade met als onderwerp “Volkshuisvesting”.

5 juli

Versijning van de *Amstelbode. Dagblad voor het katholieke volk*. Kopblad van *De Tijd*. Opgeheven in 1932.

18 juli

Oprichting van de *Roomsche Katholieke Werklieden Vereniging (RKWV)*

29 augustus

Oprichting van *Neerlanda Katoliko (Nederlandse RK .Esperantistenbond)* Opgeheven in de jaren zeventig.

27 september

Kalender van het Nederlands katholicisme sinds de negentiende eeuw

Haarlemse *katholiekendag* te 's-Gravenhage met als onderwerp "Bevordering van de belangen van de jeugd".

1910

30 januari

Oprichting van de *RK Vereeniging van Leraren tot Bevordering van het Handelonderwijs* (later *Katholieke Vereniging van leraren bij het Economisch en het Middenstandsonderwijs*.)

7 februari

J.Th.Beijsens pr. (1864 - 1945) houdt zijn inaugurale rede als hoogleraar in de thomistische wijsbegeerte aan de Universiteit van Utrecht.

24 februari

Oprichting van de *Nederlandse Katholieke Schoolraad (NKS)* als vereniging van vijf bisschoppelijke inspecteurs voor het katholiek onderwijs. In 1966 droegen de bisschoppen hun bevoegdheden aan de NKS over.

6 maart

Oprichting van de *Nederlandse RK. Textielarbeidersbond "St.Lambertus"*.

25 maart

Overlijden van Mgr. Ambrosius Jacobus J. van Baars o.p. (geboren te Tiel, 6 april 1854), apostolisch vicaris van Curaçao van 1897 tot 1910.

15 en 16 mei

Limburgse *katholiekendagen* te Venlo met als onderwerp "Ziekenverpleging - Groene Kruis".

4 september

Bossche *katholiekendag* met als onderwerp "De weelde". Spreker o.a. mr. A. baron van Wijnbergen, lid van de Tweede Kamer.

24 september

Benoeming van H.Poels tot algemeen aalmoezenier van de arbeid in Limburg.

7 november

Oprichting van de Wageningse *Katholieke Studenten Vereniging 'St. Franciscus Xaverius'*.

11 november

De priorij van de benedictijnen in Oosterhout (NB) wordt tot abdij verheven.

20 november

Opening van het *St.Antonius Gasthuis* te Utrecht. In 1983 naar Nieuwegein.

1911

Januari

Oprichting van de *RK Bond van hotelgeëmployeerden*.

20 januari

Heroprichting van de Nederlandse afdeling van de *Soevereine Militaire Hospitaal Orde van Malta* ofwel *Maltezer Orde*.

17 maart

Oprichting van de *Nederlandsche RK Bond van Handels-, Kantoor en Winkelbedienden 'St.Franciscus van Assisië' (HKW)*. Naamsverandering in op 25 oktober 1947 (zie aldaar).

8 april

Oprichting van de Nederlandse provincie van de *Priesters van het H.Hart (S.C.J.)* eerste vestiging in Nederland in 1883 bij Sittard. Litt.: G.Gasseling e.v.a., *Honderd in een. 100 jaar SCJ herdacht in een jaar tijds.*, 1978.

3 mei

Vestiging in Nederland van de congregatie van de *maristen* (Hulst). Litt.: Jan Snijders e.a., *Maristen. Aandachtig aanwezig (Alkmaar 1990)*.

5 juni

Limburgse *katholiekendag* in Sittard met als onderwerp "De katholiek in het openbare leven".

3 september

Bredase *katholiekendag* te Breda met diverse onderwerpen.

8 september

Oprichting van de Nederlandse provincie van de *Sociëteit van het Goddelijk Woord (S.V.D.)*

Kalender van het Nederlands katholicisme sinds de negentiende eeuw

14 september

Opening van het St.Vincentius Gesticht *Harreveld* in de Achterhoek, internaat voor voogdij- en regeringspupillen.

24 september

Oprichting van de *Ned. Katholieke Onderofficieren Vereniging 'Sint Martinus'*.
Idem van de *Ned. Katholieke Vereniging van Militaire Ambtenaren 'Sint Martinus'*.

Idem van de *Katholieke Vereniging van Militairen*.

1 oktober

Oprichting van *Het Noordbrabants Dagblad 'Het Huisgezin'* vanuit beide aparte bladen.
(Zie ook 1829)

17 oktober

Oprichting van de RK.
Fabrieksarbeiders(sters)bond 'St. Willibrordus'
(Aanvankelijk *Nederlandse R.K. Fabrieks-, Haven- en Transportarbeidersbond*).
In 1972 Industriebond NKV (z.a.)
Litt.: *Kwart Eeuw. Ter gelegenheid van ons 25-jarig bestaan* (1936)

23 oktober

Haarlemse *katholiekendag* te Amsterdam met als onderwerp "Godsdienstzin". Sprekers o.a. mr. P.J.M. Aalberse en J.D.J. Aengenent, de latere bisschop van Haarlem.

18 november

Oprichting te Amsterdam van *De Bazuin* als vergroot parochieblad onder de titel van *RK Advertentieblad De Reclame-Bazuin*.
Voorloper van *De Bazuin* (zie 20 - 09 - 1913)
Litt: BKNP, deel 3, nr. 880.

Zonder datum.

Oprichting van de *Heilig .Land Stichting* te Groesbeek.

1912

1 januari

Oprichting van de *Limburgse RK Werkliedenbond*.
(zie ook 6 mei 1900)

Maart

Versijning van het katholiek humoristisch tijdschrift *De Roskam*, supplement van *het Katholieke Volk*. Vanaf 1924 met als ondertitel *Politiek-satyriek en humoristisch tijdschrift*.

27 mei

Limburgse *katholiekendag* in Weert met als onderwerp "Patronaten voor jongelingen en jonge dochters". Spreker o.a. dr. H.A. Poels.

4 juni

Oprichting van het instituut van de *RK Leergangen* (dr. H.W.E. Moller). Officiële oprichting op 29 maart 1913 onder de naam *R.K. Leergangen voor de Letteren, Staat-, Wis- en Natuurkunde*, aanvankelijk gevestigd te 's-Hertogenbosch. Overgebracht naar Tilburg en aldaar officieel geopend op 28 september 1918.
Litt.: dr. J.A. Bornewasser, *Vijftig jaar Katholieke Leergangen 1812 – 1962* (Tilburg 1962)

9 september

Oprichting van de *Indische Vereeniging van Nederlandsche Katholieken* door het tweede kamerlid W.H. Boogaardt en Mgr. M. Claessens.

22 september

Brabantse *katholiekendag* in Tilburg met als onderwerp het katholiek onderwijs. Spreker o.a. H.A.F. Diepen pr., inspecteur bijzonder onderwijs van het bisdom en de latere bisschop van Den Bosch.

25 november

Oprichting te Amsterdam van een eerste afdeling van de *RK Vrouwenbond* in Nederland, gevolgd door meerdere diocesane afdelingen. Landelijke federatie komt tot stand in 1918.

1913

6 januari

Oprichting van de *Schoolraad voor RK Gymnasiaal en Middelbaar Onderwijs*.
Idem van de *Katholieke Rectoren Vereniging*

12 mei

Kalender van het Nederlands katholicisme sinds de negentiende eeuw

Limburgse *katholiekendag* in Heerlen met als onderwerp “Familieleven”.

30 mei

Vestiging in Nederland van de *Congregatie der Broeders van Barmhartigheid van den H.Joannes de Deo*.

4 juni

Haarlemse *katholiekendag* te Vlissingen met als onderwerp “Roomsch Katholiek Familieleven”.

5 augustus

Overlijden te Roermond van Mgr. Josephus Hubertus Drehmanns (geboren te Roermond, 16 april 1843), bisschop van Roermond vanaf 3 februari 1900.

15 september

Start van een HBS van de franciscanen te Heerlen, het latere *St.Bernardinus College*.

20 september

Versijning van *De Bazuin*, tot 1980 in handen van de dominicanen. In 2002 fusie met Hervormd Nederland tot *Volzin*.
Litt.: BKNP, deel 3, nr. 107.

1 oktober

Versijning van het katholieke dagblad *Ons Noorden*. Opgeheven op 31 maart 1964. Van februari 1965 tot december 1967 nog een regionaal weekblad met die naam.
Litt.: Tinie van Aalsum, “Ons Noorden. Een katholiek blad in de diaspora”, in: *Jaarboek Katholiek Documentatie Centrum 1988*, p. 259 – 270.

16 oktober

Opening van het *Roomsch Katholiek Sanatorium “Dekkerswald”* te Groesbeek.

9 november

Oprichting van de *Nederlandsche RK Bond van Werkmeesters en ander Toezichthoudend Personeel ‘St. Joannes de Dooper’*. Vanaf 1945 zonder “St. Joannes de Dooper”. Vanaf 1965 *Nederlandse Katholieke Bond van Leidinggevend en Toezichthoudend Personeel (KLP)*. Op 15 november 1972 opgegaan in Unie BHLF.

Zonder datum

Oprichting van het *Katholiek Vrouwengilde Nederland (KVG)*.

Zonder datum

Oprichting van de *Katholieke Vereniging van Schoolleiders*.

1914

1 januari

Oprichting van de *Katholieke Nationale Stichting voor Bijzondere Noden en Vluchtelingen*zorg.

1 januari

Oprichting van de *Sint Juliana Vereeniging tot Hulp in de Huishouding* op initiatief van pastoor J.Jorna s.j. van de Onze Lieve Vrouwe Kerk aan de Elandstraat in Den Haag. Omgezet in een religieuze congregatie in 1917 (zie aldaar)

18 januari

Oprichting van de *Ned.RK. Zeeliedenbond*.

29 januari

Oprichting van de *Katholieke Politiebond ‘Sint Michael’*. In 1977 opgegaan in de Algemene Christelijke Politie Federatie; in 1981 Algemene Christelijke Politie Bond.

17 maart

Oprichting van de vereniging *Ons Handelonderwijs in de provincie Noord-Brabant*. Eerste voorzitter: dr. H.W.E.Moller. (in 1916 OMO - zie aldaar).

18 maart

Oprichting van de *RK Apothekers-Adsisentenbond ‘St. Lucas’*. Vanaf 1947 de *Nederlandse Katholieke Apothekers-Assistenenbond ‘St. Lucas’*. Op 1 januari 1974 opgegaan in de Katholieke Bond van Overheidspersoneel.

17 mei

Overlijden te Breda van Mgr. Petrus Leyten (geboren te Ginneken, 16 juli 1834), bisschop van Breda vanaf 1891.

Kalender van het Nederlands katholicisme sinds de negentiende eeuw

8 juni

Oprichting van de *Nederlandse Katholieke Volkszangvereniging*.

Idem van de *Katholieke Vereniging voor Volksdans, Volkszang en Huismuziek*.

Beide opgeheven in de jaren zeventig.

11 juni

Limburgse *katholiekendag* in Venray met als onderwerp "Genotzucht in verband met de Zondagsheiliging". Spreker o.a. Borromaeus de Greeve o.f.m.

28 augustus

Eerste aanstelling van (vier) *legeraalmoezeniers*. Vanaf 1921 ook in vredeestijd.

14 september

De *zusters dominicanessen van Bethanië* (gesticht in Frankrijk op 14 augustus 1866) vestigen zich in Venlo.

26 september

Oprichting van het *Nederlands RK Huisvestingscomité*. Verleent in de bisdommen Den Bosch, Breda, Roermond en Utrecht hulp bij grote rampen; zorgt voor de plaatsing van buitenlandse kinderen die door honger worden bedreigd; bevordert de uitzending van zwakke kinderen. Vanaf 1 januari 1961 *Mensen in Nood*. Bron: *Katholieke Encyclopedie*, ed. 1952, kolom 750.

10 september

Start van een driejarige H.B.S. voor meisjes in Amsterdam, het latere *Fons Vitae* door de franciscanessen van Heythuizen. Op 1 september 1917 vijfjarige H.B.S. Nieuw gebouw op 7 oktober 1925. Lyceum in september 1926. Litt.: Zr. Theresette Henning, *Uit Gouden Bron 1914 – 1964* (Amsterdam 1964)

19 december

Start van de *Psychiatrische Inrichting Sint Bavo* te Noordwijkerhout (Broeders van Liefde).

1915

6 februari

Overlijden te Utrecht van Gijsbertus (Gisbert) Brom, pr. (geboren te Utrecht, 3 februari 1864), katholiek historicus. Hoofdredacteur van het dagblad *Het Centrum* van 1885 tot 1902. Initiatiefnemer van het Nuyensfonds en van de Klarenbeekse Club (zie 17 mei 1899). Zie ook: Biografisch Woordenboek van Nederland (1985), deel 2, p. 67-68.

15 februari

Oprichting van de *Vereeniging voor RK MULO* (later *Vereniging voor RK Mavo*.)

20 mei

Oprichting van de *Federatie van Liturgische Verenigingen Nederland*. (zie ook 31 maart 1955)

16 juni

Oprichting te Haarlem van de *Diocesane RK Land- en Tuinbouwbond (LTB)*.

19 juni

Instelling van een *Nederlands Gezantschap bij de H.Stoel*. Eerder opgeheven in 1872.

September

Opening van het *RK Lyceum voor Meisjes* (later: *Edith Stein College*) te Den Haag, het eerste katholieke lyceum in Nederland.

2 september

Oprichting van de 'Algemeene RK .*Werkgeversvereniging*' door Pius Lambertus van Aken o.praem.(1876 - 1938) Opgeheven in 1970 door fusie (Zie 1961) Litt.: Prof. dr. A.H.M.Albregts (red.), *Waarvoor wij staan. De katholieke werkgever in het midden van de twintigste eeuw* (1950) Idem: Jan Bruggeman en Aart Carmijn, *Ondernemers verbonden. 100 jaar centrale ondernemersorganisaties in Nederland* (Wormer, 1999)

9 december

Oprichting te Breda van de *Nederlandse Katholieke Middenstandsbond*, federatie van de vijf diocesane bonden. Later het *Nederlands Katholiek Ondernemersverbond*. Opgeheven in 1976.

1916

Zonder datum

Oprichting van de *Bond van RK Openbare Leeszalen en Boekerijen in Nederland (RKDLB)*. Opgeheven in 1962.

1 maart

Eerste nummer van het tijdschrift *De Beiaard* door Gerard Brom e.a. als reactie op *Van Onzen Tijd*. Opgeheven in 1925.
Litt.: Theo Reul, "Het tijdschrift *De Beiaard* (1916 – 1925)", in: *Jaarboek Katholiek Documentatie Centrum 1988*, p. 318 – 333.

28 mei

Oprichting te Nijmegen van de *Katholieke Jonge Werkgevers Vereniging*. (Aanvankelijk: *Vereeniging van toekomstige Katholieke Werkgevers*). Opgeheven in 1969.
Litt.: *Derde Lustrum 1931 Kath. Jonge-werkgevers-vereeniging*. ('s-Hertogenbosch 1931)
Idem: *Vierde Lustrum* (Amsterdam 1936)

12 juni

Limburgse *katholiekendag* te Beek met als onderwerp "Genotzucht en offervaardigheid".

12 juni

Katholiekendag van Groningen-Drente met diverse onderwerpen.

17 juli

Oprichting van de *Apostolische Priesterbond* door dr. A.Slijpen s.j.

7 augustus

Oprichting te Amsterdam van de *Eucharistische Bond* door pater W. van Dijk, augustijn. Doel: Jezus Christus in het Allerheiligste Sacrament te huldigen door het bijwonen van oefeningen ter ere van het Heilig Sacrament.

15 augustus

Bredase *katholiekendag* te Roosendaal met als onderwerp "De katholiek van de daad".
Spreker o.a. mr. dr. Ch. Raaijmakers s.j.

5 /6 september

Omzetting van *Ons Handelonderwijs in NB* in de vereniging *Ons Middelbaar Onderwijs* (opening van de eerste scholen in Bergen op Zoom en Waalwijk).

Litt.: dr. Th.G.A. Hoogbergen, *75 jaar Ons Middelbaar Onderwijs 1916 – 1981* (Tilburg 1991)

11 oktober

Haarlemse *katholiekendag* te Rotterdam met als onderwerp "Rooms openbaar leven".
Spreker o.a. mr. J.B. Bomans.

16 december

Oprichting te Utrecht van de *Katholieke Reclasseringsvereniging*. Voorzitter: mr. Chr.J.M. Ruijs de Beerenbrouck.
Opgeheven in 1975.

26 december

Oprichting van de *Nederlandsche RK Vereniging van Handelsreizigers en Handelsagenten 'St. Christoffel'*. Vanaf 1946 *Nederlandse Katholieke Vereniging van Handelsvertegenwoordigers, Handelsagenten en Verzekeringsinspecteurs 'St. Christoffel'*. Vanaf 1966 *St. Christoffel, Vereniging van Handelsvertegenwoordigers, Verzekeringsinspecteurs en Leidinggevende Commerciële Buitendienstfunctionarissen*.
Op 15 april 1972 opgegaan in de Unie BHL P.

27 december

Oprichting in Den Bosch van de *Rooms-Katholieke Federatie van Rooms-Katholieke Voetbalbonden In Nederland (RKF)*.
Derks en Budel, *Sportief...*

1917

12 april

Oprichting van de *Katholieke Dirigenten- en Organisten Vereniging (KDOV)*.

28 mei

Katholiekendag van Groningen-Drente met diverse onderwerpen.

28 mei

Twentse *katholiekendag* te Oldenzaal met als onderwerp "De Katholiek in het openbare leven". Sprekers o.a. de leden van de 2^e

Kalender van het Nederlands katholicisme sinds de negentiende eeuw

Kamer, mr. A. baron van Wijnbergen en
A.H.J.Engels.

15 juni

Stichting van de *zustercongregatie van de H.Juliana van Falconieri (juliaantjes)*, ontstaan uit de Julianavereeniging (zie 1 januari 1914).
Litt.: Ger van Dam, *Wij hebben een zuster! De congregatie van de H.Juliana van Falconieri 1917 – 1992* (Nijmegen/Heiloo, 1992)

15 juni

De jezuïeten stichten een HBS in Den Haag, later het *St.Aloysius College*.
Litt.: Dr. C.M.Schulten, *AC 75. 75 jaar Aloysius College* (Den Haag 1992)

Juli

Verschijsing van het tijdschrift *Onze Missiën in Oost en West-Indië*. In 1931: *Koloniaal Missietijdschrift*. Na WO II: *Indisch Missietijdschrift*. Sinds 1964 opgegaan in *Missie Integraal* (tot 1969).

23 augustus

Oprichting van de *Aartsdiocesane RK Boeren- en Tuindersbond*.
Litt.: Drs W.F.P.Boshouwers, *In het spoor van kruis en ploeg. Vijftig jaar Aartsdiocesane R.K. Boeren- en Tuindersbond* (Arnhem 1967)

1 september

Oprichting in Helmond van het tijdschrift *De Nieuwe Eeuw*. Opgeheven in 1957.
Redacteurs: G.J. Hendriks, Jos van Wel, Max van Poll, mr. G.C.J.D. Kropman, Pieter van der Meer de Walcheren.
Litt.: Joep Eijkens, “*De Nieuwe eeuw*”. Het eerste opinieweekblad voor katholiek Nederland”, in: *Jaarboek Katholiek Documentatie Centrum 1988*, p. 334 – 344.

8 september

Oprichting van de *Algemene Rooms Katholieke Ambtenarenvereniging (ARKA)* door J.H.A.L. v. Freitag Drabbe. Fusie in 1977 met de Nederlandse Christelijke Bond van Overheidspersoneel.

12 september

Gelderse *katholiekendag* te Arnhem met diverse onderwerpen. Sprekers o.a. mr. Ch. Ruys de Beerenbrouck en dr. Gerard Brom.

23 september

Bossche *katholiekendag* te Nijmegen met als onderwerp “Missie-actie”.

Zonder datum

Oprichting van de *Vereniging Katholieke Landkolonie*, waarin armen landbouw bedrijven om in hun levensonderhoud te voorzien.
Opgeheven in 1969.

12 december

Grondwetswijziging waarbij de bijzondere school wordt gelijkgesteld met de openbare.

Zonder datum

Oprichting van de *RK Organisten - en Dirigentenvereniging (RKDOV)*

1918

28 januari

Oprichting te Utrecht van de *Nederlandse Katholieke Aannemers- en Patroonsbond*.
Litt.: Ad Bevers, *40 jaar bouwen. Een gedenkschrift verschenen bij gelegenheid van het 40-jarig bestaan van de N.K.A.P.B.* (Amsterdam 1958)

Februari

Oprichting van het *Tijdschrift voor Taal en Letteren* door dr. H.W.E.Moller. Opgeheven in 1941.

April

Oprichting van de Amsterdamse RK Meisjes Studentenvereniging R.I.A. (*Religione Iunctae Amicitiaeque*).

22 april

Oprichting van de *Nederlandse Katholieke Slagersbond*.
Litt: *Gedenkboek verschenen bij gelegenheid van het 50 jarig bestaan van de N.K.S.* (1968)

1 mei

Oprichting te Amsterdam van de *Amsterdamsche RK Studenten Missie-Actie*

Kalender van het Nederlands katholicisme sinds de negentiende eeuw

(ARKSMA) vanuit de studentenvereniging S.Thomas Aquinas. Daarna elders nog vier missieafdelingen van studenten (zie ook 23 februari 1919).

20 mei

Twentse *katholiekendag* te Hengelo met als onderwerp “De beoefening der christelijke naastenliefde”.

20 mei

Gelderse *katholiekendag* te Arnhem met diverse onderwerpen. Sprekers o.a. mr. L.G.Kortenhorst en mr. M.J.C.M. Kolkman (2^e Kamer).

23 juni

Oprichting van de *Katholieke Lerarenvereniging “St.Bonaventura”*. Vanaf 1 augustus 1972 de katholieke sectie van het Nederlands Genootschap van leraren (NGL), thans onderdeel van de Algemene onderwijs Bond (AOB).
Litt.: dr. Aug.Cuyppers, *Katholieke Lerarenvereniging Sint-Bonaventura 1918 – 1968. De jaren 1958 – 1968* ('s-Hertogenbosch 1968)
Dr. M. de Haas, *Sint Bonaventura in het Nederlandse onderwijs van 1918 tot 1958* ('s-Hertogenbosch 1958)
G.J.van Veen, *Tussen organisatie en inspiratie. 75 jaar NGL/Sint Bonaventura* (Sassenheim 1993)

30 juli

Oprichting te Nijmegen van de *Ned.RK .Bond voor Groote Gezinnen*.

2 september

Haarlemse *katholiekendag* te Alkmaar met als onderwerp “De vrouw”.

1919

Januari

Oprichting van het *Comité tot Bekering van Nederland*. Heeft bestaan tot 1924.

1 januari

Oprichting van *St.Bernulphus*, van 1939 tot 1947 de *Nederlandsche RK Bond van Technici ‘St.Bernulphus’*, van 1947 tot 1955

Nederlandse Katholieke Bond van Hogere, Middelbare en Lagere Technici ‘St.Bernulphus’, van 1955 tot 1967 *Nederlandse Katholieke Bond van Hogere, Middelbare en Lagere Technici en Chemici ‘St.Bernulphus’*. Op 27 mei 1967 fusie met ACI (zie 6 mei 1963) tot *Unie BHP*.

4 januari

Oprichting van de *Bond van Katholieke Kweekscholen* (later *Bond van Katholieke Pedagogische Academies*.)

8 januari

Oprichting te Den Haag van het *Katholiek Verbond van Werkgeversvakverenigingen*. (Zie ook 1961)
Opgeheven in 1970.

16 februari

Oprichting van de *Algemene Rooms-Katholieke Officieren Vereniging (ARKO)*.
Opgeheven in 1969.

17 februari

Oprichting van de *RK Organisten- en Directeurenvereniging*, later de *Katholieke Dirigenten en Organistenvereniging*.

23 februari

Oprichting van de *Missie-interacademiale (MIA)*, vanuit de missieacties van de verschillende studentenverenigingen.

26 februari

Oprichting te Amsterdam van de *RK Bond van Handelaren in Melk en Melkproducten in Nederland*.
Litt.: *Flitsen uit 40 jaar organisatieleven* (Nijmegen 1959)

11 april

Oprichting van de *Nederlandse Priester Missiebond*.

Zonder datum

Oprichting van de *Federatie van RK Vrouwenbonden in Nederland*. Eerste voorzitter Florentine Steenberghe – Engering (1875 – 1952).
Orgaan: *De Katholieke Vrouw* o.r.v. Albertine Steenhoff-Smulders (1871 – 1933)

Kalender van het Nederlands katholicisme sinds de negentiende eeuw

Litt.: M.Derks, C.Halkes, A.van Heyst (red), *Katholieke Vrouwen en hun beweging* (Baarn 1992)

Idem: Marjet Derks en Marijke Huisman, *Edelmoedig, fier en vrij. Katholieke arbeidersvrouwen en hun beweging in de twintigste eeuw* (Hilversum 2002)

9 juni

Katholiekendag van Groningen-Drente met diverse onderwerpen.

9 juni

Twentse *katholiekendag* te Enschede met als onderwerp "Pers en lectuur".

9 juni

Gelderse *katholiekendag* te Arnhem met als onderwerp "Het onderwijs". Sprekers o.a. mr. H.Stulemeijer (2^e Kamer) en Borromaeus de Greeve o.f.m.

21 juni

Stichting te Bloemendaal van de religieuze congregatie de *Vrouwen van Bethanië* door Jac.van Ginneken s.j. (1877 - 1945) Doel: kerstening van het moderne heidendom in de beschaafde landen. Zij beheren de z.g. Reinilda Huizen.

Litt.: Marjet Derks, *Heilig moeten. Radicaal-katholiek en retro-modern in de jaren twintig en dertig* (Hilversum 2007)

1 juli

Verschijsing van *Het Schild*, apologetisch maandblad. Uitgave van de Apologetische Vereniging Petrus Canisius, vanaf 1948 van de Sint Willibrordus Vereniging. Heeft bestaan tot 1961.

Augustus

Verschijsing van *Het Missiewerk. Tijdschrift voor missiekennis en missieactie* (hoofredactie: dr. Jan Smit). Vanaf 1946 met als ondertitel: *Nederlands Tijdschrift voor Missiewetenschap* (hoofredactie: Prof.dr. H.Mulders en vanaf 1970 dr. Arnulf Camps o.f.m.). In 1972 gefuseerd met *De Heerbaan* tot *Wereld en Zending*.

15 augustus

Oprichting van de Nederlandse provincie van de *Missionarissen van het Heilig Hart van Jezus (MSC)*.

Litt.: Gabriëlle Dorren, *Door de wereld bewogen. Geschiedenis van de Nederlandse Missionarissen van het Heilig Hart(MSC)* (Hilversum 2004).

23 - 25 september

Eerste *Nederlandse Katholiekendagen* te Utrecht met als onderwerp "De taak der Katholieken in den komenden tijd".

19 oktober

Oprichting van de *RK Vereniging van Leraren en Onderwijzers in de Lichamelijke Opvoeding* (later *Katholieke Vereniging van leerkrachten in de Lichamelijke Opvoeding*.)

November

Verschijsing van het *Tijdschrift voor Liturgie*, orgaan van de liturgische federatie.
Litt.: BKNP, deel 3, nr. 1064.

21 november

Oprichting van de *Katholieke Bond voor Het Gezin*, later de *Katholieke Gezinsbeweging Nederland*.
Opgeheven in de jaren zeventig.

10 december

Oprichting te Amsterdam van de *Nederlandse Katholieke Blindenbond St.Odilia*. Opgeheven in de jaren zeventig.

20 december

Oprichting van de *Katholieke Nederlandse Dagbladpers*.
Opgeheven in 1969.

22 december

Overlijden te Den Bosch van Mgr. Wilhelmus van de Ven (geboren te Schijndel, 12 mei 1834), bisschop van 's-Hertogenbosch van 1892 tot 1919)

Zonder datum

Oprichting van de *RK Centrale van Overheids- en Semi-Overheidspersoneel*.

Zonder datum

Kalender van het Nederlands katholicisme sinds de negentiende eeuw

Oprichting van de *Katholieke Vereniging ter Bescherming van Meisjes in Nederland*.

Opgeheven in 1969.

Zonder datum

Oprichting door de officier van gezondheid P. Verberne van de *Katholieke Artsenvereniging*.
Opgeheven in 1967.

Zonder datum

Begin van de activiteiten in Nederland van het *Sint Petrus Liefdewerk* tot opleiding van inlandse geestelijkheid in de missiegebieden.

Zonder datum

Oprichting van de *Nederlandse RK Bond van Reders en Schippers "St.Nicolaas"* en van de *R.K.Schoolvereniging "St.Nicolaas"* voor schipperskinderen.

1920

19 januari

Versijning van *De Volkskrant, Dagblad voor het katholieke volk*. Latere ondertitel: *Katholiek dagblad voor Nederland* (tot 1968).

13 maart

Oprichting van de *RK Landbouw-Bedrijfsraden*.
Litt.: *Gedenkboekje van deuitgegeven t.g.v. hun 10-jarig bestaan* ('s-Gravenhage 1930)

20 april

Oprichting van het *RK Centraal Bureau voor Onderwijs en Opvoeding* (later *Centraal Bureau voor het Katholiek Onderwijs*.)

28 april

Oprichting van de *Verenigde Missionarissen* ter bevordering van de actie voor de missie.
Op 6 november 1962: *Stichting Verenigde Missionarissen*. Opgeheven in 1969,
Litt.: Jan Jacobs, : "Tien dienste van de emigranten voor God. De bijdrage van de Verenigde Missionarissen aan de Nederlandse missiebeweging, 1920 - 1969 in *Moeizame moderniteit, Katholieke cultuur in transitie*.
Opstellen voor Jan Roes (1939 - 2003),
(Trajecta 13, 2004, 103 - 126.

24 mei

Limburgse *katholiekendag* te Roermond met als onderwerp "Christelijke levensernst".

Spreker o.a. Alphons Laudy, hoofdredacteur van *De Tijd*.

24 mei

Katholiekendag van Groningen-Drente met diverse onderwerpen. Sprekers o.a. dr. L.N. Deckers (2^e Kamer), Mgr. dr. A.A. Ariens en dr. Gerard Brom.

24 mei

Twentse *katholiekendag* te Almelo met als onderwerp "Roomsche Katholiek Onderwijs". Sprekers o.a. Borromaeus de Greeve o.f.m. en dr. Th.Verhoeven, directeur van het Centraal Bureau voor Onderwijs en Opvoeding.

24 mei

Gelderse *katholiekendag* te Arnhem met als onderwerp "Gezag en rechtvaardigheid".

Zonder datum

Oprichting door P.J.M.Aalberse van de *Katholieke Studieclub* ter bestudering van sociale problemen en voor advisering.

14 september

Haarlemse *katholiekendag* te Leiden met als onderwerp "De kwalen van onzen tijd en de drie geneesmiddelen daartegen" (t.w. gebed, arbeid, spaarzaamheid). Sprekers o.a. prof. mr. J.A. Veraart en dr. Jac. van Ginneken s.j.

19 september

Begin van de missie van de congregatie van de Broeders van de Onbevleete ontvangenis van de H. Maagd Maria op Java.

19 september

Bossche *katholiekendag* te Eindhoven met als onderwerp "Toekomst van de Roomsche solidariteit". Sprekers o.a. dr. Gerard Brom en mr. J. Bomans.

31 oktober

H.W.E. Moller neemt, na conflicten, ontslag als rector van de RK Leergangen.

23 november

Overlijden te Düsseldorf (D) van Victor Alfred (Alfred) Tepe (geboren te Amsterdam, 24

Kalender van het Nederlands katholicisme sinds de negentiende eeuw

november 1840), katholiek kerkelijk architect (neogotiek).

Litt.: *Biografisch Woordenboek van Nederland*, deel 2(1985), p. 562-563.

15 december

Opening van de eerste *RK School voor Maatschappelijk Werk* (vanaf 1960: Sociale Academie) te Sittard.

20 december

Oprichting van het *Algemeen Katholiek Kunstenaarsverbond*.
Opgeheven in 1971.

1921

1 januari

Dr. Th.J.A.J.Goossens wordt de nieuwe rector van de R.K. Leergangen.

21 februari

Oprichting te Utrecht door dr. A. Ariëns van het *Geert Groote Genootschap* voor het uitgeven en verspreiden van katholieke lectuur. Later orgaan van de St.Willibrord Vereniging.
Litt.: Gerard Dierick, "De oprichting van het Geert Groote Genootschap", in: *Jaarboek van het Katholiek Documentatiecentrum*, 1971 , p. 74 – 110.

3 maart

Overlijden te Roermond van de katholieke architect Pierre Cuypers (geboren te Roermond op 16 mei 1827).
Litt.: A.J.C. van Leeuwen, *Pierre Cuypers architect (1827 – 1921)* (Zwolle 1997)

5 april

Overlijden te Amsterdam van Alphons J.M.Diepenbrock (geboren te Amsterdam, 2 september 1862), katholiek componist.

1 mei

Oprichting te Nijmegen van het *Sint-Melania-werk* door W.Creutz Lechleitner s.j. (1888 - .) , vrouwelijk lekenapostolaat ten behoeve van vrouwen en meisjes in Indonesië.
Litt.: Jan Roes, 'Het Sint Melania-werk. Leerschool voor ontwikkelingshulp en missie',

in: *Jaarboek van het Katholiek Documentatie Centrum*, 1971, p. 111 – 137.

5 mei

Katholiekendag van Groningen-Drente met diverse onderwerpen.

16 mei

Limburgse *katholiekendag* in Heerlen met als onderwerp "Christus in het bijzonder in het huiselijk en in het maatschappelijk leven". Sprekers: dr. L.N. Deckers (2^e Kamer) en dr. Cassianus Hentzen o.f.m.

16 mei

Twentse *katholiekendag* te Oldenzaal met als onderwerp "Onmatigheid en onzedelijkheid". Spreker o.a. dr. Alph.Ariëns.

4 juni

Oprichting van de *Katholieke Vereniging van Directies, Docenten en Consulanten bij het Beroepsonderwijs en het Leerlingwezen "St.Bernardus"*. Opgeheven in 1980.

Juni

Oprichting in Amsterdam van het *Gilde van de Klare Waarheid* door o.m. Piet Kasteel. Doel: het geloof door straatprediking op openbare pleinen en markten aan een onwetende massa bekend te maken. Start van de activiteiten in het voorjaar van 1923. Daarnaast andere initiatieven.
Litt.: Herman Pijfers (red.), *De klare waarheid en andere herinneringen aan het katholiek verleden* (Nijmegen 2001)

29 juni

Gelderse *katholiekendag* te Doetinchem met als onderwerp "Volksgezondheid en organisatie".

10 juli

Overlijden te 's-Gravenhage van Johannes Alouisius Loeff (geboren te Baardwijk, 15 november 1858), katholiek advocaat en politicus. Minister van Justitie van 1901 tot 1905.

12 – 14 juli

Het *Eerste Nederlandsche Missiecongres* wordt gehouden in Maastricht.

Kalender van het Nederlands katholicisme sinds de negentiende eeuw

21 oktober

Oprichting van de *Nederlandse RK Vereniging van Vroedvrouwen*. Opgeheven in 1975.

26 oktober

Oprichting van de *Bond van R.K. Volksuniversiteiten*, kort daarna opgenomen in het secretariaat van Verenigingen Geloof en Wetenschap en daarna in de Katholieke Culturele Federatie.

1 november

Oprichting van het *Historisch Tijdschrift* vanuit de R.K. Leergangen te Tilburg. Opgeheven in 1941.

Najaar

Stichting van de Iekengemeenschap *Vrouwen van Nazareth* door Jac.van Ginneken s.j. (1877 - 1945) Kern van een beweging "De Graal" van jonge vrouwen die zich willen inzetten voor het lekenapostolaat in de Kerk.
Litt.: Marjet Derks, *Heilig moeten. Radicaal-katholiek en retro-modern in de jaren twintig en dertig* (Hilversum 2007)

1922

16 januari

Oprichting van het seculier instituut *Gezelschap de Kruisvaarders van Sint Jan* door Jac.van Ginneken s.j.
Litt.: Marjet Derks, *Heilig moeten. Radicaal-katholiek en retro-modern in de jaren twintig en dertig* (Hilversum 2007)

3 april

Versijning van het eerste nummer van *Katholieke Staatkunde*, een blad met fascistische signatuur. Red. dr. Emile Verviers en (iets later) de priester Wouter Lutkie. De bisschoppen verboden op 29 november 1923 het blad het predicaat 'katholiek' te voeren.

12 april

Oprichting van het *Triniteits Lyceum* te Haarlem van de paters augustijnen. In 1988 gefuseerd met het Dom Helder Camara College.

26 mei

Katholiekendag van Groningen-Drente met diverse onderwerpen.

30 mei

Oprichting van de *Stichting Carmelcollege* door de karmelieten.
Litt.: G.J.Ribbert e.a. (red.), *De Karmel in Twente. 140 jaar zielzorg en middelbaar onderwijs* (Enschede 1995).

6 - 8 juni

Nederlandse katholiekekendagen te Nijmegen met als onderwerp "De Katholieke Solidariteit".

25 – 29 september

In Utrecht wordt het *Eerste Internationaal Missiecongres* gehouden. Opening door aartsbisschop H. van de Wetering op zondag 24 september.

1 oktober

Oprichting door H.W.E. Moller van *Roeping. Maandschrift voor schoonheid*. Opgeheven in 1963.

19 - 22 oktober

Eucharistisch Congres in Amsterdam.

27 oktober

Overlijden te Ingooigem (B.) van Hugo Verriest (geboren te Deerlijk, 25 november 1840), priester, schrijver, en cultuurflamingant.

29 oktober

Oprichting van een Medische Missiesectie vanuit de R.K. Artsen Vereniging, het begin van de *Medische Missie Actie*.
Litt.: Jan Willemsen, *Van tentoonstelling tot wereldorganisatie. De geschiedenis van de stichtingen Memisa en Medicus Mundi Nederland, 1925 – 1995* (Nijmegen 1996)

28 november

Oprichting van de *R.K. Vereniging van Hoger Politiepersoneel in Nederland*.

30 december

Oprichting van de *Roomsch Katholieke Volkspartij*, "linkse" afscheiding van de RKSP.

1923

Kalender van het Nederlands katholicisme sinds de negentiende eeuw

5 januari

Versijning van *Sint Jansklokken*, godsdienstig weekblad van het bisdom 's-Hertogenbosch; vanaf 16 augustus 1952 officieel orgaan van het bisdom van 's-Hertogenbosch. In 1962 voortgezet als *Bisdomblad voor het diocees Den Bosch*. Litt.: BKNP, deel 3, nr. 984.

11 januari

Opriching te Den Haag van het *Verbond "St. Michaël"*, politieke studie- en debatingclub ter bevordering van de katholiek-democratische gedachte in de R.K.Staatspartij. Leiding: prof. J.A.Veraart. Litt.: J.A.Bornewasser, *Katholieke Volkspartij 1945 – 1980* (Nijmegen 1995) Idem: Pieter Roemer, *Een RK politiek thuis. De politieke eenheid van de Nederlandse katholieken tussen de Eerste en Tweede Wereldoorlog* (Amsterdam 2006)

1 mei

Overlijden te Batavia van Mgr. Edmundus S.Luijpen s.j. (geboren te Hoofdplaat, 3 juni 1855), apostolisch vicaris van Batavia vanaf 21 mei 1898.

10 mei

Katholiekendag van Groningen-Drente met als onderwerp "De Pers".

15 mei

Opening van het *Sint Ignatius Ziekenhuis te Breda*.

21 mei

Limburgse *katholiekendag* in Sittard met als onderwerp "Het zedelijkheidsvraagstuk".

22 mei

Twentse *katholiekendag* te Hengelo met als onderwerp "Het patronaatswezen".

6 juni

Opriching van de *Vereniging van Nederlandse Gemeenten voor Gemeenschappelijke Filmkeuring op Katholieke Grondslag*. Opgeheven in 1968.

1 juli

Bredase *katholiekendag* te Bergen op Zoom met als onderwerp "Eucharistisch leven". Sprekers o.a. F.Frencken pr, en dr. Cassianus Hentzen o.f.m.

10 juli

Opriching van het *Wit-Gele Kruis Nederland*. Opgeheven in 1977. Litt.: Dr.A.Querido (red.), *De wit-gele vlam. Gedenkboek ter gelegenheid van het 50-jarig bestaan van de Nationale Federatie het Wit-Gele Kruis*. (Tilburg 1973)

Zonder datum

Opriching van de *Katholieke Culturele Federatie*. Opgeheven in 1965.

12 augustus

Gelderse *katholiekendag* te Zutphen met als onderwerp "Het algemeen belang".

11 september

Haarlemse *katholiekendag* te Hoorn met als onderwerp "Christelijke naastenliefde".

25 september

Begin van de missie van de norbertijnen van Berne in India.

17 oktober

Opening van de Rooms Katholieke Universiteit te Nijmegen.

5 november

Opriching van het Nijmeegs Studenten Corps Carolus Magnus.

14 november

Opriching van de *Nederlandse Reisvereniging voor Katholieken*. Opgeheven in de jaren zeventig.

November

Opriching te Delft van de idealistische katholieke studentenbeweging *Heemvaart*, voortgekomen uit de drankbestrijding. Opgeheven in 1935. Litt.: Ben van Raaij, "Geloof als kritiek. De katholieke studentenbeweging Heemvaart, 1920 – 1935", in: *Jaarboek Katholiek Documentatie Centrum* 1989, p. 11 – 41.

1924

19 februari

Overlijden te 's-Gravenhage van Maximilien J.C.M.Kolkman (geboren te Dordrecht, 9 maart 1853), katholiek politicus, o.m. Minister van Financiën van 1908-1913.
Zie ook: Biografisch Woordenboek van Nederland, deel 2(1985), p. 315-317.

April

Begin van de missie van de Nederlandse franciscanen in Noorwegen.

4 mei

Katholiekendag van Groningen-Drente met als onderwerp “De Katholieke Kerk en de wederopbouw der hedendaagse wereld”.
Spreker o.a. mr. C.P.M.Romme.

9 juni

Twentse *katholiekendag* te Enschede met als onderwerp “Het missiewezen”.

29 juni

Oprichting van de *Bond ter bevordering van het R.K. Buitengewoon Lager Onderwijs*.

27 juli e.v.

Internationaal Eucharistisch Congres in Amsterdam.

15 augustus

Limburgse *katholiekendag* te Maastricht met als onderwerp “Eerbied in Gods Huis”. Spreker o.a. jhr. Mr. Ch. Ruys de Beerenbrouck, erevoorzitter van de Limburgse Katholiekendagen.

31 augustus

Gelderse *katholiekendag* te 's-Heerenberg met als onderwerp “Het gezag”.

Zomer

Start van de middelbare school voor meisjes “*Mariënbosch*” te Nijmegen.

6 september

Versijning van het dagblad *De Morgen*, spreekbuis van de Michaël Beweging.
Opgeheven in 1938.

28 september

Bossche *katholiekendag* te Helmond met als onderwerp “Versterking van het verenigingsleven”. Spreker o.a. mr. L.N.Deckers, lid van de Tweede Kamer.

1 oktober

Versijning van *Studia catholica*. Nieuwe reeks van *de Katholiek*, gewijd aan godgeleerdheid, wijsbegeerte en algemeen wetenschappelijke vraagstukken onder theologische en filosofische belichting. In 1960 opgegaan in het *Tijdschrift voor Theologie*.

13 december.

Oprichting van de *Raad van Overleg van katholieke standsorganisaties*. Zie ook 1946.

1925

Januari

Versijning van het tijdschrift *De Gemeenschap, Tijdschrift voor katholieke reconstructie*. (opgeheven in 1941).
Litt.: Harry Scholten, *Aspecten van het tijdschrift De Gemeenschap* (Baarn, 1978)

1 februari

Begin van de missie van de zusters ursulinen van Bergen in Oeganda.

19 januari

Oprichting van de *Bond van Besturen der R.K. Scholen voor Voorbereidend Hoger en Middelbaar Onderwijs* (later *Bond van Besturen van R.K Scholen voor VWO en AVO.*)

2 maart

Vestiging van een leerstoel thomistische wijsbegeerte aan de Rijksuniversiteit van Leiden (prof. dr. R.R.Welschen o.p. [1877 – 1941])

20 april

Overlijden van Godefridus (Gerlacus) van den Elsen o.praem. (geboren te Gemert op 13 april 1853), oprichter van de Noord-Brabantse Christelijke Boerenbond (1896, z.a.)
Litt.: Dr.P.Hollenberg, *Gerlacus van den Elsen Ord.Praem. Emancipator van de*

Kalender van het Nederlands katholicisme sinds de negentiende eeuw

Noordbrabantse boerenstand, 1853 – 1925 ('s-Hertogenbosch 1956)

Zie ook: Biografisch Woordenboek van Nederland, deel 2(1985), p. 146-147.

23 april

Oprichting van de *Bond van katholieke radioverenigingen* (organisatie van katholieke radioamateurs), later KRO door pastoor L.H. Perquin o.p. Eerste uitzending op 24 november.

23 juni

Oprichting van de *RK Emigratievereniging*. Later de *Katholieke Centrale Emigratie Stichting*.

2 juli

Oprichting van de *Bonifatius Broederschap*, godsdienstige vereniging met het doel de devotie voor de Dokkumse martelaren te bevorderen.

4 - 6 augustus

Nederlandse katholiekendagen te 's-Gravenhage met als onderwerp "De betekenis van het katholicisme voor de beschaving in Nederland".

Zonder datum

Oprichting van de '*Raad van overleg der sociale organisaties*', samenwerking van katholieke arbeiders, middenstanders, boeren en werkgevers.

1 november

Oprichting te Bloemendaal van het *Ziekenapostolaat* door pastoor L. Willenborg. De zieken zijn zelf de leden.

7 november

Oprichting van de *R.K. Vredesbond* op initiatief van prof. dr. J.B.Kors o.p.

19 november

Opening van de *Nederlandsche R.K. Kerkmuziekschool Sint Caecilia* te Utrecht.

1926

1 januari

Eerste uitgave van de *Algemene Missiekalender*. Is verschenen tot 1980.

25 april

Katholiekendag van Groningen-Drente met als onderwerp "Het Lekenapostolaat in dienst van de Nederlandse missie". Spreker o.a. Alph.Laudy, hoofdredacteur van *De Tijd*

22 mei

Opening van het *Sint Canisius Ziekenhuis* te Nijmegen.

24 mei

Limborgse *katholiekendag* te Venlo met als onderwerp "De Katholieke Pers". Sprekers o.a. dr. H. Moller en prof. dr. Gerard Brom.

24 mei

Twentse *katholiekendag* te Almelo met als onderwerp "Dr. Schaepman". Sprekers o.a. mr.P.J.M.Aalberse en A.H.J.Engels (2^e Kamer).

29 mei

Oprichting van de *Sint Canisius Bond* van "werkzame religieuzen-verplegenden". Opgeheven in 1967.

9 juni

Haarlemse *katholiekendag* te Goes met als onderwerp "De opvoeding van het kind".

12 juni

De bond van katholieke kiesverenigingen wordt *Roomsch-Katholieke Staatspartij (R.K.S.P.)*
Litt.: J.A.Bornewasser, *Katholieke Volkspartij 1945 – 1980* (Nijmegen 1995)

26 september

Start van de *Theresia HBS (later Theresia Lyceum)* te Tilburg door de Zusters van Liefde (zie ook 01-09-1931)

26 september

Bossche *katholiekendag* te Waalwijk met als onderwerp "De invloed van het katholicisme in het bisdom van 's-Hertogenbosch in het verleden, het heden en de toekomst, onder godsdienstig en maatschappelijk opzicht". Spreker o.a. dr. J.Witlox.

Kalender van het Nederlands katholicisme sinds de negentiende eeuw

10 november

De Tweede Kamer stemt voor opheffing van de vertegenwoordiging van Nederland bij de Heilige Stoel ("amendement Kersten").

1927

Zonder datum

Versijning van het maandblad *Dux*, "*Tijdschrift voor priesters die zich met de vorming der R.K. jeugd bezighouden*". Opgeheven in september 1941 en opnieuw verschenen in 1947 als "Maandblad voor allen die meewerken aan de vrije jeugdvorming in Nederland en België. Opgeheven in 1970.

Januari

Versijning van *Ons Geestelijk Erf*, driemaandelijks tijdschrift voor de studie der Nederlandse vroomheid. Litt: BKNP, deel 3, nr. 779.

2 januari

Oprichting van de *RK Nederlandse Boekhandelaren- en Uitgeversvereniging 'Sint Jan'*. Opgeheven in 1956.

24 februari

Oprichting van het *Apostolaat der Hereniging* ter bevordering van de hereniging met de afgescheiden oosterse kerken.

8 mei

Katholiekendag van Groningen-Drente met als onderwerp "De Katholiek te midden der moderne verwording". Sprekers o.a. H. de Greeve s.j. en mr. dr. L.N.Deckers (2^e Kamer).

6 juni

Bredase *katholiekendag* te Oudenbosch met als onderwerp "De Eucharistische Kruistocht". Spreker o.a. F.Frencken pr.

6 juni

Twentse *katholiekendag* te Oldenzaal met als onderwerp "Ontspanning voor katholieken". Spreker o.a. L.H.Perquin o.p., voorzitter van de KRO.

29 augustus

Oprichting van de *Katholieke Handelshogeschool* te Tilburg.

16 oktober

De *Oblaten van Franciscus van Sales (o.s.f.s.)* vestigen zich in Nederland (Tilburg).

November

Versijning van het eerste nummer van het orgaan van de Nijmeegse studenten *Vox Carolina*.

Zonder datum

Oprichting van de *Stichting Passiespelen Tegelen*

1928

3 maart

Overlijden te Den Haag van Jan (Johannes Theodoor) Toorop (geboren te Poerworedjo [Java], 20 december 1858), schilder van o.m. vele religieuze onderwerpen.

28 april

Overlijden te Haarlem van Mgr. Augustinus Josephus Callier (geboren te Vlissingen, 29 mei 1849), bisschop van Haarlem sinds 1903. Zie ook: Biografisch Woordenboek van Nederland, deel 2(1985), p. 90-91.

29 april

Katholiekendag van Groningen-Drente met als onderwerp "De wonden van onze tijd". Spreker o.a. H. de Greeve s.j.

7 augustus

Overlijden te Amersfoort van Alphonse Marie Auguste Joseph Ariëns pr. (geboren te Utrecht, 26 april 1860), grondlegger van de katholieke arbeidersbeweging in Nederland.

25 augustus

Oprichting van de *Vereniging van RK Gestichten voor Krankzinnigen en Zwakzinnigen*. Opgeheven in 1976

28 - 31 augustus

Nederlandse katholiekendagen te Maastricht met als onderwerp "Het Koningschap van Christus".

Kalender van het Nederlands katholicisme sinds de negentiende eeuw

September

Oprichting van de *Pius-MMS* te Amsterdam door de Zusters van Liefde van Tilburg (zie ook 23-11-1832)

4 oktober

Opening van het *Klooster Nebo*, kleinseminarie van de redemptoristen te Nijmegen.

Oktober

Oprichting van de *Vrouwelijke Jeugdbeweging van de Katholieke Actie, de Graal* onder leiding van de Vrouwen van Nazareth.

Oktober

Start van de *Boerinnenbond* van de NCB. Litt.: Josian Strous, "Voor het belang der boerin. De Boerinnenbond van de NCB, 1928 – 1967), in: *Jaarboek Katholiek Documentatiecentrum 1992 [22]*, p. 67 – 87.

8 december

Oprichting te Breda van de 'societas' van *Catechisten van de Eucharistische Kruistocht* op initiatief van Franciscus B.J.Frencken pr. (1886 – 1946 (z.a.). Litt.: Marjet Derks en José Eijt, *Gezonde gezinnen. Sociaal werk door de Vereniging van Catechisten, 1928 – 2003* (Nijmegen 2004) Idem: Marjet Derks, *Heilig moeten. Radicaal-katholiek en retro-modern in de jaren twintig en dertig* (Hilversum 2007)

Zonder datum

Oprichting door Jan Beerends van de *Stichting Katholiek Gemeenschapsoord en Volkshogeschool 'Drakenburgh'* met als doel o.m. het bevorderen van culturele en sociale arbeid. Litt.: H.W.F.Aukes, *Lotgevallen...* (zie 15-11-1949)

1929

Zonder datum

Oprichting van de *Vereniging voor Katholieke Gezinsvoogdij en Patronage*.

12 april

Oprichting van de *Vereniging van directeuren van R.K. Dagbladen*, in 1931 *R.K. Nederlandse Dagbladpers*.

21 april

Katholiekendag van Groningen-Drente met als onderwerp "Katholicisme en anarchie". Spreker o.a. Borromaeus de Greeve o.f.m.

20 mei

Twentse *katholiekendag* te Enschede met als onderwerp "Het christelijk huisgezin in zijn grondslag en opbouw".

10 juli

Haarlemse *katholiekendag* te Haarlem met als onderwerp "Het behoud des geloofs". Sprekers o.a. mr. P.J.M.Aalberse en mr. C.M.J.F.Goseling.

29 september

Bossche *katholiekendag* te Tilburg met als onderwerp "Sociale redding door het katholicisme". Spreker o.a. dr. H.Moller.

20 oktober

Oprichting van de *Katholieke Film Centrale* ter nakering van films. Opgeheven 1 oktober 1967. Litt.: P.M.H.Cuijpers, "Met ernstig voorbehoud". Aspecten van de nakering door de Katholieke Film Centrale, in: *Jaarboek van het Katholiek Documentatie Centrum 1971*, p. 22 – 56.

18 november

Overlijden te Driebergen van Mgr. Hendricus van de Wetering (geboren te Hoogland, 26 november 1850), aartsbisschop van Utrecht sinds 11 juli 1895.

1930

23 april

Oprichting van "*De Katholieke Verkenner*".(KV). Opgeheven in 1973 en opgegaan in Scouting Nederland. Litt.: Willem Dings en Marco de Greef, "Katholiek en het spel van verkennen", in *Jaarboek Katholiek Documentatiecentrum 1985*, p. 23 – 49.

Kalender van het Nederlands katholicisme sinds de negentiende eeuw

27 april

Katholiekendag van Groningen-Drente met als onderwerp “De Katholieke Kerk en het gezag”. Spreker o.a. Borromaeus de Greeve o.f.m.

9 juni

Limburgse *katholiekendag* te Weert met als onderwerp “Katholiek offerleven”.

9 juni

Twentse *katholiekendag* te Almelo met als onderwerp “Katholicisme en Socialisme”. Sprekers o.a. mr. P.J.M.Aalberse en H.Hermans (2^e Kamer).

10 juni

Oprichting te Utrecht van de *Roomsch-Katholieke Charitatieve Vereniging voor Geestelijke Volksgezondheid*. Vanaf mei 1949: *Katholieke Centrale Vereniging voor Geestelijke Volksgezondheid (KSGV)*. Voortgezet als *Katholiek Studiecentrum voor Geestelijke Volksgezondheid*. Litt.: Hanneke Westhoff, *Geestelijke bevrijders. Nederlandse katholieken en hun beweging voor geestelijke volksgezondheid in de twintigste eeuw* (Nijmegen 1996)

4 augustus

Overlijden op Curaçao van Mgr. Michaël Gregorius Vuylsteke o.p. (geboren te Delfshaven, 31 juli 1869/1870?), apostolisch vicaris van Curaçao van 1910 tot 1930).

22 oktober

Oprichting in Den Haag van het *Centraal Katholiek Koloniaal Bureau* door de Indische Missievereniging. Na WO II: *Centraal Indisch Missiebureau* en later *Centraal Missiecommissariaat (CMC)*.

1931

26 april

Katholiekendag van Groningen-Drente met als onderwerp “Onze cultuurtaak voor het sociale en economische leven van deze tijd”.

26 en 27 mei

Nederlandse katholiekendagen in Amsterdam met als onderwerp “Het christelijk familieleven”.

4 juli

Oprichting van het *Katholiek Verbond voor Kinderbescherming*.

27 augustus

Overlijden te Den Haag van Mgr. Willem Hubert Nolens (geboren te Venlo op 7 september 1860), katholiek politicus. Lid Tweede Kamer vanaf 1896, voorzitter van de katholieke fractie van 1910-1931. Litt.: Dr. J.P.Gribling, *Willem Hubert Nolens 1860 – 1931. Uit het leven van een Priester-Staatsman* (Assen 1978)

31 augustus

Stichting van de Zuid-Afrikaanse missie van de Nederlandse dominicanen. Feitelijke start op 10 oktober 1932.

12 september

Oprichting van het *Katholiek Verbond voor Kinderbescherming*.

Zonder datum

Oprichting van de *Nederlandse RK Bond van Kraamverzorgsters*. Opgeheven in 1967.

3 november

Start van *Markendaal* te Breda, opleiding van meisjes tot sociaal werkster. Later *Academie Markendaal*.

Litt.: Ad van den Oord, *Bevlogen en ambachtelijk. Academie Markendaal, een sociaal-agogische beroepsopleiding in West-Brabant* (Breda 1993)

1932

Zonder datum

Oprichting van de *Katholieke Land- en Tuinbouwonderwijzersvereniging in Nederland*. Opgeheven in de jaren zestig.

Zonder datum

Oprichting van het *Sint Catharina Apostolaat*, religieus genootschap van zusters

Kalender van het Nederlands katholicisme sinds de negentiende eeuw

dominicanessen voor charitatief werk, door pater Jos van Wely o.p. (1882 - 1963) en zuster Dominica Trooster o.p. (1886 - 1974)

26 maart

Overlijden te Roermond van Mgr. Laurent J.A.H. Schrijnen (geboren te Venlo, 30 juli 1861), bisschop van Roermond vanaf 28 maart 1914.

3 april

Versijning van *De Nieuwe Dag. Katholiek dagblad voor Amsterdam en omgeving*. Uitgeverij: De Tijd. Opgeheven in 1967.

12 april

Oprichting van de *Bond van RK Ziekenfondsen*.

24 april

Katholiekendag van Groningen-Drente met als onderwerp "De katholiek in woord en daad".

16 mei

Bredase *katholiekendag* te Oosterhout met als onderwerp "De katholieke jeugdbeweging in Nederland".

16 mei

Twentse *katholiekendag* te Hengelo met als onderwerp "Rerum Novarum en Quadragesimo Anno in dezen tijd".

16 juni

Overlijden te Bussum van Frederik Willem van Eeden (geboren te Haarlem, 3 april 1860), letterkundige en zenuwarts. Stichter van de coöperatieve *Vestiging Walden*. Bekeerd tot het katholicisme in 1922 (gedoopt in de Sint Paulus Abdij in Oosterhout op 18 februari van dat jaar).

30 augustus

Overlijden te Maastricht van kardinaal Wilhelmus M. van Rossum c.ss.r. (geboren te Zwolle, 3 september 1854), prefect van de *Congregatio de Propaganda Fide* sinds 12 maart 1918. Tot kardinaal benoemd op 27 november 1911.

1933

18 januari

Oprichting van de *Katholieke Democratische Bond* door J.A.Veraart e.a. Doel: het vormen van een democratisch eenheidsfront van de Nederlandse katholieken.

Litt.: Pieter Roemer, *Een RK politiek thuis. De politieke eenheid van de Nederlandse katholieken tussen de Eerste en Tweede Wereldoorlog*. (Amsterdam 2006)

19 februari

Oprichting van de *Nederlandse Bond van Katholieke Zang- en Oratoriumverenigingen* (NBKZO).

7 mei

Katholiekendag van Groningen-Drente met als onderwerp "De rots in de branding".

22 mei

Haarlemse *katholiekendag* te Delft met als onderwerp "De katholieke saamhorigheid".

5 juni

Limburchse *katholiekendag* te Heerlen met als onderwerp "Dienende liefde". Spreker o.a. Henri Hermans, lid van de Tweede Kamer.

11 juni

Twentse *katholiekendag* te Oldenzaal met als onderwerp "De katholieke jeugd".

19 juni

Oprichting te Utrecht van de *Vereniging van Katholieke Ziekenhuizen*. Opgeheven in 1976.

9 juli

Oprichting van de *RK Standsorganisatie voor de Werknemende Middenstand* (WM). Opgeheven in 1964.

Zomer

Oprichting van de *Katholieke Raad voor den handel*.

7 augustus

Oprichting van de *RK Vereniging van Toonkunstenaars*.

23/24 september

Oprichting van de Katholieke Democratische Partij, een progressief radicale katholieke partij (fusie van de van de RKSP afgescheiden

Kalender van het Nederlands katholicisme sinds de negentiende eeuw

RK Volkspartij en de Katholieke Democratische Bond. Eerste voorzitter J.A.Veraart.
Ontbonden op 19 februari 1939.
Litt.: Fons Borm, "De Katholiek-Democratische Partij in Nederland, 1933 – 1939, in: *Jaarboek Katholiek Documentatie Centrum* 1983, p. 13 – 34.

Zonder datum

Versijning van de eerste druk van de *Katholieke Encyclopedie*. Tweede druk in 1949.

Zonder datum

Oprichting van de *Katholieke Jonge Middenstandsvereniging*. Opgeheven in 1965.

1934

1 januari

Oprichting van het *Katholiek Onderwijzersverbond*.
Opgeheven in 1980.

19 maart

Stichting van de Congregatie van de Zusters Augustinessen van Sint Monica te Utrecht.

13 april

Versijning van het katholieke damesweekblad *Libelle*.

6 mei

Katholiekendag van Groningen-Drente met als onderwerp "De katholieke offergeest in deze tijd".

23 en 24 juni

Nederlandse katholiekendagen in 's-Hertogenbosch met als onderwerp "Het gezag".

1 juli

Versijning van *Omhoog*, parochieblad voor het aartsbisdom Utrecht. Heeft bestaan tot 1964.
Litt.: BKNP, deel 3, nr. 767.

1 juli

Oprichting in Den Bosch van het *Internationaal Katholiek Informatiebureau (I.K.I.)* voor het verstrekken van inlichtingen en

het verspreiden literatuur over het katholicisme.

11 juli

Overlijden van Jan Stuyt (geboren te Purmerend 21 augustus 1868), katholiek architect (o.a. Heilig Land Stichting, seminarie Hageveld, Nebo Nijmegen, Sint Bavo te Haarlem, Obrechtkerk te Amsterdam e.a.).

10 december

Oprichting door Jhr. mr. Charles Ruijs de Beerenbrouck e.a. van de *St. Adelbertsvereniging voor "de behartiging van de godsdienstig-zedelijke, culturele en maatschappelijke belangen van personen die uit een oogpunt van cultuur bij elkander horen"*.

Zonder datum

Oprichting van de *RK Vereniging Handenarbeid*. Opgeheven in 1950.

Zonder datum

Oprichting van de *Algemene Katholieke Propagandavereniging 'de Katholieke Garde'*. Opgeheven in de jaren zestig.

1935

5 mei

Katholiekendag van Groningen-Drente met als onderwerp "De katholieke kerk en de sociale liefde".

10 juni

Limburgse *katholiekendag* te Roermond met als onderwerp "Belijden en beleven".

10 juni

Bredase *katholiekendag* te Breda met als onderwerp "Strijd tegen de openbare zedenverwildering".

10 juni

Bossche *katholiekendag* te Tilburg met als onderwerp "Voor zedelijke volksverheffing".

30 juni

Haarlemse *katholiekendag* te 's-Gravenhage met als onderwerp "Crisis en Godsvertrouwen". Enige spreker: dr. J.P.C. de

Kalender van het Nederlands katholicisme sinds de negentiende eeuw

Boer, rector van het Haagse r.k. meisjeslyceum.

30 juni

Twentse *katholiekendag* te Enschede met als onderwerp “De roeping van het volk in dezen tijd”.

2 augustus

Stichting van het *Sint .Lioba Klooster* van de benedictinessen in Egmond Binnen.

Litt.: Karin Lelyveld, *Hildegard Michaelis, een glimlach lang* (Tielt, 2008).

23 augustus

De St.Adelbertabdij van de benedictijnen in Egmond Binnen wordt opnieuw gesticht.

3 september

Overlijden van Mgr. J.D.J. Aengenent, bisschop van Haarlem vanaf juni 1928 (geboren te Rotterdam 14 - 03 - 1873).

Zie ook: Biografisch Woordenboek van Nederland , deel 2,(1985), p. 6-9.

Zonder datum

Oprichting te Den Bosch van de *Katholieke Arbeidersvrouwenvereniging (KAV)*.

23 oktober

Oprichting van de *Missie Verkeersmiddelen Actie (MIVA)*, in 1995 opgegaan in *Cordaid*.

3 december

Oprichting van de *RK. Vereniging van Nederlandse Miswijnhandelaren*.

1936

22 januari

Oprichting van een RK Politieke partij op Curaçao.

15 april

Oprichting van de *Katholieke Paedagogische Vereniging*. Doel:bevordering van zelfstandige wetenschappelijke studie der pedagogiek. Opgeheven in 1965.

17 april

Overlijden te Utrecht van Jhr. Charles Joseph Marie Ruys de Beerenbrouck (geboren te

Roermond op 1 december 1873), katholiek staatsman, o.a. minister-president.

Litt.: M.J.L.A.Stassen, *Charles Ruys de Beerenbrouck, Edelman – staatsman, 1873 – 1936. Een leven lang een vaste waarde* (Maastricht 2005)

26 april

Katholiekendag van Groningen-Drente met als onderwerp “Voor vrede en rechtvaardigheid onder de volkeren”. Spreker o.a oud-minister mr. H.P.Marchant.

17 mei

Overlijden te Utrecht van Mgr. Johannes H.G. Jansen (geboren te Leeuwarden, 9 mei 1868), aartsbisschop van Utrecht sinds 11 april 1930.

24 mei

Brief van de bisschoppen, waarin werd aangekondigd dat de sacramenten zouden worden geweigerd aan hen die “in belangrijke mate” steun zouden verlenen aan de NSB.

Litt.: Pieter Roemer, *Een RK politiek thuis. De politieke eenheid van de Nederlandse katholieken tussen de Eerste en Tweede Wereldoorlog* (Amsterdam 2006)

18 augustus

Viering te St.Agatha (Cuijk) van het 700 jarig bestaan van de Orde van het Heilig Kruis.

Oktober

Eerste optreden van de *Actie ‘voor God’*. Einde activiteiten op 1 november 1973.

Litt.: Paul Luykx, *De Actie “voor God 1936 - 1941. Een katholieke elite in het offensief* (Nijmegen 1978)

15 oktober

In gebruik neming te Nijmegen van de orthopedische inrichting voor het lichamelijk gebrekkige kind, de *Sint .Maartenskliniek* en de pedologische instituten voor geestelijk gebrekkige kinderen.

17 oktober

Overlijden te Amsterdam van prof. dr. Willem J.M. Mulder s.j. (geboren te Amsterdam, 12 mei 1875), historicus en hoogleraar aan de RK Universiteit te Nijmegen van 1923 tot 1936.

Kalender van het Nederlands katholicisme sinds de negentiende eeuw

29 november

Oprichting van de *Katholieke Actie in Nederland*. Aanvankelijk eerst voor het aartsbisdom Utrecht. Opgeheven in 1967
Litt.: Peter de Haan, *Van volgzame elitestrijder tot kritische gelovige. Geschiedenis van de Katholieke Actie in Nederland (1934 - 1966)* (Nijmegen 1994)

29 december

Begin van de Missie van de franciscanen op Nieuw Guinea.

1937

7 januari

Oprichting van het weekblad *Herstel* van het RK. Werkliedenverbond. Hoofdredacteur Piet Kasteel.

7 januari

Overlijden te Gemert van Lambert J.J.M. Poell, pr. (geboren te 's-Hertogenbosch, 22 maart 1872), belangrijk bij het verbreiden van de katholieke sociale gedachte.
Litt.: *Biografisch Woordenboek van Nederland*, deel 2(1985), p. 429-431.

17 maart

Oprichting van het *Nationaal comité ter voorbereiding van toekomstige Eucharistische Congressen*.

25 april

Katholiekendag van Groningen-Drente met als onderwerp "De Actie voor God". Spreker o.a. H. de Greeve s.j.

12 mei

Oprichting van de *Katholieke Film Actie*, officieel: *Stichting Het Werk voor de Goede Film*.
Litt.: Pim Slot, "Katholieken en film in Nederland, 1912 – 1940. Pogingen tot vorming van een katholieke filmzuil", in: *Jaarboek Katholiek Documentatie Centrum* 1991, p. 61 – 98.

17 en 18 mei

Nederlandse katholiekekendagen in Utrecht met als onderwerp "De eer van God".

4 juni

Oprichting van de *Katholieke Raad van Overleg inzake Volksgezondheid en Ziekenverpleging*.
Opgeheven in de jaren zestig.

1 augustus

Oprichting van de *Informatie Dienst Inzake Lectuur (IDIL)*. Opgeheven 31 december 1970.
Litt.: Evert Peet, "De Rooms-Katholieke Informatie Dienst Inzake Lectuur (IDIL), 1937 – 1970, in: *Jaarboek Katholiek Documentatie Centrum* 1985, p. 50 – 80.

5 september

Twentse *katholiekendag* met als onderwerp "De strijd tegen de zedeloosheid". Spreker o.a. Mgr. F. Frencken.

Oktober

Verschijsing van *Actio Catholica*, priesterorgaan voor de Katholieke Actie, later: leidinggevend orgaan voor de Katholieke Actie. Heeft bestaan tot 1958.

13 december

De *Nederlandse RK Bond van Ziekenverplegenden* wordt door de bisschoppen verplicht gesteld voor alle katholieke verplegenden.

Zonder datum

Oprichting van het *Katholiek Instituut voor Audiovisuele Vormgeving*.

1938

26 januari

Overlijden te Nijmegen van Joseph C.F.H. Schrijnen, pr. (geboren te Venlo, 3 mei 1869), medeoprichter en eerste Rector Magnificus van de R.K. Universiteit te Nijmegen vanaf 7 oktober 1923.
Zie ook: *Biografisch Woordenboek van Nederland*, deel 1 (1979), p. 539-540.

16 maart

Oprichting van het *Katholiek Verbond voor Kinderbescherming*.
Opgeheven in 1976.

2 april

Kalender van het Nederlands katholicisme sinds de negentiende eeuw

Oprichting door Henri de Greeve (1892 - 1974) van de Bond zonder Naam, een organisatie die de naastenliefde onder alle mensen voorstaat.

8 mei

Katholiekendag van Groningen-Drente met als onderwerp "Het gezin".

3 juli

Haarlemse *katholiekendag* te Alkmaar met als onderwerp "De katholiek tegenover film en radio".

4 augustus

Overlijden te Rotterdam van pater Lambertus Henricus Perquin o.p. (geboren te te Voorburg 15 juli 1865), oprichter van de Katholieke Radio Omroep (12 april 1926).

18 september

Oprichting van de *Nederlandse Katholieke Vereniging voor Slechthorenden*. Opgeheven in 1965.

18 september

Oprichting van de *Stichting tot Bevordering van de Belangen van de Nederlandse Katholieke Slechthorenden*. Opgeheven in 1972.

18 september

Bossche *katholiekendag* te Nijmegen met als onderwerp "Arbeid voor ons volk is actie voor God". Sprekers o.a. mr. A.Diepenbrock pr., secretaris van Het Katholiek Comité van Actie "voor God" en Henri de Greeve s.j.

30 november

Het RK Werkliedenverbond neemt het initiatief tot het propageren van de *gemeenschapsgedachte* gebaseerd op de beginselen van sociale rechtvaardigheid en naastenliefde.

1939

5 januari

Versijning van *Beatrijs, katholiek damesweekblad*. Opgeheven in 1967.

7 mei

Katholiekendag van Groningen-Drente met als onderwerp "De Nieuwe Gemeenschap".

29 mei

Limburgse *katholiekendag* te Sittard met als onderwerp "Samen leven, samen streven". Sprekers o.a. de leden van de Tweede Kamer, H.Hermans en dr. L.N. Deckers.

28 – 31 augustus

Eerste Nederlandse *Missiologische Week* in Nijmegen.

21 december

Begin van de missie van de Nederlandse franciscanen in N.O.Indië.

1940

5 mei

Katholiekendag van Groningen-Drente met als onderwerp "De katholiek en het wereldgebeuren". Sprekers o.a. W.G.Andriessen (2^e Kamer) en H. de Greeve s.j.

28 augustus

Opening te Bilthoven door de Vrouwen van Bethanie van *Het Zonnehuis (Sint Joanneswerk)*. Doel: gastvrij open staan voor niet- katholieken.

31 oktober

Overlijden te Leiden van Arnoldus H.J.Engels (geboren te Enschede, 24 juni 1869), voorman van de rk vakbeweging en eerste katholiek kamerlid uit de arbeiderskring.

6 december

Overlijden te Tilburg van dr. H.W.E. Moller (geboren te te Amsterdam 8 november 1869), letterkundige, oprichter van de RK Leergangen en van de Vereniging Ons Middelbaar Onderwijs.
Litt.: Dr. A.H.M. van Schaik, *Dr. Hendrik Moller 1869 – 1940. Een ongemakkelijk initiator van onderwijs en cultuur in Noord-Brabant* (Tilburg 1988)

1941

13 januari

Kalender van het Nederlands katholicisme sinds de negentiende eeuw

Brief van de bisschoppen, waarin opnieuw voor katholieken het lidmaatschap werd verboden van socialistische, communistische, liberale en nationaal-socialistische stromingen.

20 maart

Overlijden te Heemstede van Johannes Bernardus Bomans (geboren te Amsterdam, 11 mei 1885), katholiek politicus: gemeenteraadslid van Haarlem, lid Provinciale Staten van Noord-Holland en lid van de Tweede Kamer. Vader van de schrijver Godfried Bomans.

Litt.: *Biografisch Woordenboek van Nederland*, deel 3(1989), p. 65-66.

14 april

Overlijden in het concentratiekamp Buchenwald van mr. Carel M.J.F. Goseling (geboren te Amsterdam, 10 juni 1891), katholiek politicus: o.m. voorzitter RKSP, lid Tweede Kamer en minister van Justitie van 1937 tot 1939.

25 juli

Gelijkschakeling van het *R.K. Werkliedenverbond*. De NSB-er H.J. Woudenberg wordt commissaris. De bisschoppen verbieden het lidmaatschap op 3 augustus. Opheffing van het RKWV op 12 augustus wegens gebrek aan leden.

11 september

Protest van de Nederlandse bisschoppen tegen de anti-joodse maatregelen van de Duitse bezetter.

1942

23 juli

Overlijden te Nijmegen van Johannes H.E.J. Hoogveld pr. (geboren te Elden, gem. Elst, 25 juli 1858), filosoof en pedagoog, medestichter van de RK Universiteit te Nijmegen en aldaar hoogleraar in de wijsbegeerte e.a.

Litt.: *Biografisch Woordenboek van Nederland*, deel 3(1989), p. 266-267.

26 juli

Titus Brandsma o.carm. (geboren te Oegelooster, 23 - 02 - 1881) sterft in het concentratiekamp Dachau. Zaligverklaring op 3 november 1985.

2 augustus

Arrestatie van katholieke joden onder wie Edith Stein n.a.v. het protest van de Nederlandse bisschoppen tegen de jodenvervolgung.

28 december

Robert Regout s.j. (geboren te Maastricht 18 - 01 - 1896) sterft in het concentratiekamp Dachau.

Zonder datum

Oprichting van het *Seculier Instituut "Unitas"*. Heeft bestaan tot 1987.

1943

Februari

Publicatie van *De Katholieke Arbeidersbeweging in nieuwe banen*, plan voor naoorlogse reorganisatie van de Katholieke Arbeidersbeweging.

18 maart

Overlijden te 's-Hertogenbosch van Mgr. Arnold Frans Diepen (geboren te 's-Hertogenbosch, 12 maart 1860), bisschop van 's-Hertogenbosch vanaf 22 december 1919. Zie ook: *Biografisch Woordenboek van Nederland*, deel 2(1985), p. 123-124.

Zonder datum

Oprichting van de *Larense Kring*, gespreksgroep van katholieken en protestanten.

21 juli

Stichting van het *Sanatorium De Klokenberg* te Tilburg. Vanaf 29 juni 1954 in Breda.

1944

6 januari

Oprichting te Amsterdam van het *Open Deur werk*, geloofsverkondiging in de grote stad vanuit een winkel, door de Missionarissen van de H.Familie.

Kalender van het Nederlands katholicisme sinds de negentiende eeuw

Augustus

Oprichting te Tilburg van de *Vereniging Jeugdzorg Don Bosco* ter behartiging van de belangen van de bedreigde, verwaarloosde en misdadige jeugd.

1 november

Versijning van *De Stem. Dagblad voor Noordbrabant*.

24 november

Oprichting van het *RK. Werkliedenverbond in Bevrijd Gebied* onder voorzitterschap van Fr.Hoogers.

6 december

Oprichting in Limburg van *Jong Nederland*. Organisatie van ontspanningsmogelijkheden voor jeugd.

31 december

Oprichting van de *Katholieke Vereeniging van Mijnbeambten (KVM)*. In 1968 fusie met PC tot *Kristelijke Vereniging van Mijnbeambten (KVM)*. Opgegaan in Unie BHLP op 15 april 1972.

1945

11 mei

Oprichting van *Het Binnenhof, katholiek dagblad voor 's-Gravenhage en omstreken*. Opgeheven in 1980.

21 -22 juli

Besluit tot oprichting van de *Katholieke Arbeiders Jeugd* of *Katholieke Arbeidende Jongeren, Het Nationaal Verbond van de K.A.J. in Nederland*, een fusie van *De Jonge Werkman* en de *Sint Jozefs Gezellen*. In 1965 wordt de naam veranderd in *Katholieke Werkende Jongeren (KWJ)*. Opgeheven in 1965.

4 juli

Oprichting van de *Nederlandse Gidsenbeweging*. Opgeheven in 1973.

Augustus

Oprichting van het *Landelijk Centrum der Nederlandse Katholieke Vrouwenbeweging*. Vanaf juli 1947 *Centrum van de Nederlandse Katholieke Vrouwenbeweging (CNKV)*. In 1957 omgezet in de federatie *Unie Nederlandse Katholieke Vrouwenbeweging*.

Litt.: Marjet Derks, Catharina Halkes, Annelies van Heijst (red.), *'Roomse dochters'. Katholieke vrouwen en hun beweging* (Baarn 1992), pp.36 – 38.

25 augustus

Oprichting van het *Centrum voor Staatkundige Vorming*. Opgeheven in 1967.

5 oktober

Oprichting van het *Katholiek Vrouwelijk Jeugdwerk Nederland*. Opgeheven in 1965.

8 oktober

Oprichting te Amsterdam van het *Pater Roothaan Genootschap*. Doel: bevordering van de devotie tot hem en van de bespoediging van zijn zaligverklaring.

20 oktober

Overlijden te Nijmegen van Jac. van Ginneken s.j. (geboren te Oudenbosch 21 april 1877), oprichter van de Vrouwen van Bethanië (1919), de Kruisvaarders van St, Jan (1919) en de Vrouwen van Nazareth (1921).
Litt.: *Biografisch Woordenboek van Nederland*, deel 3(1989), p. 199-200).

23 oktober

De benedictijnen vestigen zich in *De Slangenburgh* bij Doetinchem (Sint Willibrordus Abdij).

3 november

Versijning van *Sursum corda*, parochieweekblad voor de dekenaten Rotterdam en Haarlem, vanaf 4 april 1952 officieel parochieblad voor het bisdom Haarlem. Heeft bestaan tot 1968
Litt.: BKNP, deel 3, nr. 1047.

19 - 21 november

Eerste vergadering van het *RK Werkliedenverbond* na de bevrijding. RKWV wordt KAB.
Reorganisatie op 31 maart 1946.

Kalender van het Nederlands katholicisme sinds de negentiende eeuw

30 november

Oprichting van het *Nederlands Carmelitaans Instituut* te Boxmeer. Doel: beoefening van de wetenschap der karmelitaanse ordegeschiedenis, vooral in de Nederlanden. Litt.: dr. Rudolf van Dijk o.carm, "Zestig jaar Nederlands Carmelitaans Instituut , 1945 - november - 2005" in: *Trajecta* jrg. 14 (2005) nr. 4, p. 418 - 423.

20 december

Oprichting te Den Bosch van de *Vereniging De Katholieke Nederlands(ch)e Dagbladpers (KNDP)*.

22 december

Oprichting van de *Katholieke Volkspartij* als opvolger van de RK Staatspartij. Opgeheven in 1980. Litt.: J.A.Bornewasser, *Katholieke Volkspartij 1945 -1980* (Nijmegen 1991)

28 december

Oprichting van het *Katholiek Cultureel Verband van Dansleraren 'San Filippo Neri'*. Opgeheven in 1970.

Zonder datum

Versijning van het *Tijdschrift voor Geestelijk Leven*. In 1990 met *Reliëf* voortgezet als *TGL, tijdschrift voor geestelijk leven*. Litt.: BKNP, deel 3, nr. 1061.

1946

4 januari

Oprichting te Rotterdam van de *Nederlandse Katholieke Invalidenbond "St.Liduina"*.

9 februari

Oprichting van de *Katholieke Werkgemeenschap in de Partij van de Arbeid* door Geert Ruygers en Joan Willems. Opgeheven op 13 december 1969.

23 februari

Oprichting van de *Nederlandse Katholieke Sportbond*, op 19 december 1964 veranderd in *Nederlandse Katholieke Sportfederatie*. Litt.: Derks en Budel, *Sportief...*

1 maart

Versijning van de eerste aflevering van het *Katholiek Archief*. Van 1936-1938 *Katholieke Documentatie*; vanaf 1970 *Archief van de Kerken*.

3 maart

Vastenbrief van het episcopaat over katholieke organisaties; handhaving van het verbod op lidmaatschap van socialistische organisaties, inclusief de Eenheidsvakcentrale.

28 maart

Oprichting van *De Linie, katholiek weekblad voor Nederland*. Eerste hoofdredacteur J.H.C.Creijghton s.j. (1901 - 1975). Opgeheven in 1963 en overgegaan in *De Nieuwe Linie* (zie aldaar) Litt.: B.R.C.A.Boersema, *De Linie 1946 - 1963. Een weekblad in handen van jezuïeten* (Amsterdam 1978)

15 april

Oprichting van een zelfstandige provincie van de *paters. camillianen* in Nederland (weer verenigd met de Duitse provincie in 2006).

29 april

Overlijden te Wilrijk (B.) van Franciscus B.J.Frencken pr. (geboren te Oosterhout, 9 juni 1886), stimulator van vele katholieke bewegingen m.b.t. jeugdwerk, geestelijke volksgezondheid, Katholieke Actie. Stichter van de Catechisten van de Eucharistische Kruistocht (zie 8 december 1928). Litt.: *Biografisch Woordenboek van Nederland*, deel 3(1989), p. 179-181.

23 juni

Oprichting te Den Haag van de *Katholiek Sociaal-kerkelijk Studiekring* door drs. G.H.L.Zeegers c.s., van waaruit in november 1947 het *Katholiek Sociaal-kerkelijk Instituut (KASKI)* werd opgericht (zie aldaar). Litt.: J.Tettero en G.Dierick, "Dertig jaar KASKI-onderzoek, 1946 – 1976, in: *Jaarboek Katholiek Documentatie Centrum 1975*, p. 105 – 143.

6 juli

Oprichting van de *Katholieke Nederlandse Journalisten Kring (KNJK)* (zie ook 23 februari

Kalender van het Nederlands katholicisme sinds de negentiende eeuw

1903). In april 1968 als *Katholiek Journalisten Centrum* opgegaan in de Nederlandse vereniging van Journalisten.

18 juli

Oprichting van het *Katholiek Bureau voor Maatschappelijk en Cultureel Overleg*, voortzetting van de vroegere Raad van Overleg tussen katholieke standsorganisaties. Zie ook 1924.

23 juli

Oprichting van de *Katholieke Jongen Boeren en Tuinders*. Opgeheven in 1966.

20 augustus

Oprichting van de *Stichting Studiecentrum Culemborg*.

30 augustus

Oprichting van het *Katholiek Centrum voor Nederlandse Cultuur*. Opgeheven in 1957

14 september

Rolduc gaat weer open, maar nu als klein seminarie van het Bisdome Roermond. In 1967 weer gewoon internaat tot 1971. Litt.: C.Th.J.Reul e.a (red.), *Het vierde Rolduc 1946 -1971* (Kerkrade 1983)

15 september

Overlijden te Amsterdam van Gerardus Cornelis van Noort, pr. (geboren te Stompwijk, 9 mei 1861), invloedrijk theoloog (dogmaticus). Deken van Amsterdam van 1929 tot 1945. Litt. : *Biografisch Woordenboek van Nederland*, deel 2(1985), p. 404.

28 september

Eerste bijeenkomst ter oprichting van het *Katholiek Vrouwen Dispuut*. Initiatief van dr.Marga Klompé, mr. Wally van Lanschot en mr. Netty de Vink. Officiële oprichting op 22 en 23 februari 1947. Litt.: Dr. Anna de Waal, *15 jaar Katholiek Vrouwendispuut 1946 – 1961* (1961)

29 september

Oprichting van het *Nationaal Katholiek Thuisfront*. Doel: hulpverlening aan de

godsdienstig-sociale verzorging van militairen waar ook ter wereld. Initiatiefnemer: mr. dr. F.J.M.A.Houben.

12 oktober

Aartsbisschop Jan de Jong door paus Pius XII tot kardinaal gecreëerd.

28 oktober

Oprichting van de *Nationale Katholieke Gezinszorg*. Opgeheven in 1978.

November

Oprichting van het *Katholiek Nederlands Persbureau (KNP)* door de vereniging van katholieke dagbladredacteurs, de KRO en de leiding van de Katholieke Actie. Opgeheven op 31 januari 1973.

November

Oprichting van het *Instituut voor Sociaal-Economische Vorming*, later het *A.C. de Bruijn Instituut*.

Zonder datum

Oprichting van het *Katholiek Genootschap voor Geestelijke Vernieuwing*. Vanaf 1961: *Katholiek Genootschap voor Internationale Betrekkingen (KGIB)*. Opgeheven in 1973.

Zonder datum

Oprichting van de *Nederlandse Katholieke Jongerenbeweging*. Opgeheven in 1953.

Zonder datum

Oprichting van het *Katholiek Bureau voor Maatschappelijk en Cultureel Overleg*. Opgeheven in 1956.

1947

15 januari

Oprichting van de *Katholieke Jeugdraad voor Nederland*, koepel voor het gehele katholieke jeugdwerk. Opgeheven in 1977.

1 februari

Oprichting van het *Katholiek Nederlands Persbureau* door de Katholieke Nederlandse Dagbladpers. Zie ook 1932. Opgeheven in 1972.

Kalender van het Nederlands katholicisme sinds de negentiende eeuw

13 februari

Oprichting van de *Stichting Voorlichting Katholieke Afgestudeerden*. Opgeheven in 1968.

15 februari

Oprichting van de Nederlandse afdeling van het *Apostolaat van Eerherstel* (Saint Quentin, 8 februari 1889). Doel: verering van het Heilig Hart van Jezus door een leven leiden van eerherstel.

28 maart

Oprichting van de *Nederlandse Katholieke Bond van Musici en Artiesten*. Opgeheven per 1 januari 1970.

10 mei

Oprichting van de *Jongeren in de Katholieke Volkspartij*. Opgeheven in 1980.

29 mei

Oprichting in Utrecht van de *Academische Leken Missie Actie (ALMA)*. Opgeheven in 1966.

Augustus/september

Oprichting te Maastricht van de eerste *Mater Amabilis School*, "opleiding voor huwelijk en moederschap van meisjes van 17 jaar en ouder". Landelijk overkoepelend orgaan in 1950 (NSMAS). Zie ook mei 1973. Litt.: Hélène Vossen, "Van katholiek meisjesonderwijs naar algemeen vormingswerk. Ontstaan en ontwikkeling van de Mater Amabilis School (MAS), 1947 – 1968, in: *Jaarboek katholiek Documentatie Centrum* 1985, p. 81 – 129.

September

Oprichting van het *tijdschrift G3* door de 'Goede Geest Gemeenschap', van de georganiseerde Katholieke Actie voor het leger. Later kritisch, progressief opinieblad. Opgeheven augustus 1971. Litt.: Frank Buers, "Het stillen van de honger naar vernieuwing. Het katholieke jongerenblad G3 in de periode 1951 -1965", in: *Jaarboek Katholiek Documentatie Centrum* 1988, p. 345 – 357.

September

Versijning van *Salvo*, maandblad voor de Nederlandse strijdkrachten, uitgegeven door het Katholiek Thuisfront. Heeft bestaan tot 1969.

Oktober

Oprichting van "*Streven*", katholiek cultureel tijdschrift.

27 oktober

Naamsverandering van de HKW (zie 17 maart 1911) in *Nederlandse Katholieke Bond van Administratief, Verkoopend en Verzekeringspersoneel 'St.Franciscus van Assisië'*. Driedeling van deze vereniging op 6 mei 1963 (z.a.)

31 oktober

Oprichting van de *Katholieke Vereniging van Maatschappelijke Werkers 'Dr. Ariëns'*. Gefuseerd in 1969 met de Nederlandse Vereniging van Maatschappelijk Werkers.

16 november

Oprichting van de *Katholieke Vereniging van Woonwagenwerken in Nederland*. Opgeheven in 1974.

November

Oprichting van het *Katholiek Sociaal-kerkelijk Instituut (KASKI)* vanuit de op 23 juni 1946 opgerichte *Sociaal-kerkelijke Studiekring* (zie aldaar)

25 december

Overlijden te Rotterdam van Gerard Willem Maria (Borromaeus) de Greeve o.f.m. (geboren te Amsterdam, 24 februari 1875), kanselredenaar.

Zonder datum

Oprichting van de *Federatie van RK Speeltuinen*. Idem van het *Landelijk Verbond van Katholieke Speeltuinorganisaties*. Beide opgeheven in 1968.

Zonder datum

Oprichting van de *Landelijke Katholieke Stichting voor Behuizing van Bejaarden*. Opgeheven in 1953.

Kalender van het Nederlands katholicisme sinds de negentiende eeuw

Zonder datum

Definitieve statuten van het *Centrum voor Staatkundige Vorming (CVS)*, gelieerd aan de KVP.

Zonder datum

Oprichting van het *Werkgenootschap van Katholieke Theologen in Nederland*, later opgegaan in het Thijmgenootschap.

Zonder datum

Oprichting door Werenfried van Straaten o.praem. Van de *Oostpriesterhulp*, later *Kerk in Nood*.

1948

1 januari

Oprichting van de *Katholieke Federatie voor Matigheid*. Opgeheven in 1971.

13 januari

Oprichting van het *Instituut voor Katholieke Journalistiek*. Op 31 december 1954 omgedoopt in *Katholiek Instituut voor de Journalistiek*. Later het *Katholiek Instituut voor Massamedia*.

19 januari

Oprichting van het *Katholiek Instituut voor Volkshuisvesting*.

1 februari

Oprichting van de *Bond van RK Accordeon-, Mandoline- en Mondharmonicaverenigingen 'Sint Johannes Bosco'*. Opgeheven in de jaren zeventig.

18 februari

Oprichting van het *Hoogveld Instituut* Nijmegen.

29 maart

Oprichting van de *Federatie van Katholieke Begrafenisinstellingen zonder winstoogmerk*.

1 april

Versijning van *Berne*, godsdienstig tijdschrift van de Abdij van Berne.

mei

Oprichting van de *St. Willibrord Vereniging*, een voortzetting van de *Apologetische Vereniging Petrus Canisius (1906)*. Doel: kerstening en hereniging van de christenen in Nederland.

Litt. o.m.: prof. dr. Walter Goddijn, prof. dr. Jan Jacobs en prof. dr. Gérard van Tillo, *Tot vrijheid geroepen. Katholieken in Nederland: 1946-2000* (Baarn, 1999)

5 mei

Oprichting van *Pax Christi Nederland*. Vanaf 1 januari 2007 samengegaan met IKV.

5 juli

Overlijden te Den Haag van prof. dr. Petrus J.M.Aalberse (geboren te Leiden, 27 maart 1871), katholiek staatsman en socioloog. Minister van Arbeid, Handel en Nijverheid van 1922 tot 1925. Minister van Staat; voorzitter van de Tweede Kamer; fractievoorzitter van de RK Staatspartij; lid van de Raad van State.

30 juli

Overlijden te Nijmegen van Bernardus Hilarius Molkenboer o.p., letterkundige (Vondel kenner) en hoogleraar aan de KUN. (geboren te Leeuwarden 10 december 1879)

September

Vestiging leerstoel thomistische wijsbegeerte aan de Rijksuniversiteit van Utrecht (prof.dr. H.J.H.M. Fortmann [1904 – 1968])

7 september

Overlijden te Heerlen van Hendrikus A. Poels, pr. (geboren te Venray, 14 februari 1868), hoofdaalmoezenier van sociale zaken, katholiek sociaal voorman.

8 oktober

Begin van de activiteiten van de *vereniging tot samenstelling van Nederlandse Bedevaarten (VNB)*.

December

Oprichting van het *Werkverband Katholiek Amateurtoneel*. Opgeheven in 1968.

11 december

Kalender van het Nederlands katholicisme sinds de negentiende eeuw

Oprichting van de *Katholieke Nationale Partij* door Chr.I.M.Welter (1880-1972). Opgeheven in 1956 en opgegaan in de KVP.

15 december

Oprichting van *Memisa* vanuit het Nederlands Medisch Missie Comité. (Zie ook 29 oktober 1922).

December

Besluit door de R.K.Charitatieve Vereniging tot oprichting van het *Centrum Katholieke Medisch Opvoedkundige Bureaux (CKMOB)*. Litt.: Hanneke Westhoff, *Geestelijke bevrijders* (Nijmegen 1996), p. 151.

1949

2 januari

Oprichting van de *Katholieke Nationale Bond voor Eerste Hulp bij Ongelukken*.

24 februari

Eerste bijeenkomst van het *Centrum Katholieke Medisch Opvoedkundige Bureaus*. Opgeheven in 1972.

8 januari

Oprichting van de *Vakgroep Katholieke Tandtechnici (VKT)*, vanaf 1964 *Vakgroep Katholiek Personeel in de Tandtechniek, de Tandheelkunde en het Opticiënsbedrijf (TTO)*. Opgenomen in de Unie BHP in 1970.

1 april

Oprichting van het tijdschrift '*De Nieuwe Mens*' *Maandblad voor beleving van het Christendom*. Opgeheven in 1969.

Zonder datum

Oprichting van de *Cupertinostichting, RK Landelijk Nazorgcontact*.

10 mei

Overlijden te Den Haag van Henri Hermans (geboren te Blitterswijk 14 – 08 – 1874), oud-lid Tweede Kamer en oud-voorzitter van de Federatie van de RK Volks- en Werkliedenbonden, geestelijk vader van de gedachte van de standsorganisaties.

15 november

Oprichtingsvergadering van de *Federatie van Volkshogescholen op katholieke grondslag*. (Later: *Federatie van Katholieke Centra voor Volksontwikkelingswerk*). Deelnemers: "Gemeenschapsoord en Volkshogeschool Drakenburgh", "Limburgs", "Brabants" en "Twents Gemeenschapsoord en Volkshogeschool". Later: Drakenburgh, Geerlingshof, Het Witte Huis, Ons Erf, Vinea Domini en Dijk en Duin. Opgeheven in de jaren zeventig). Litt.: H.W.F.Aukes, *Lotgevallen van het Katholieke Vormingswerk in Internaatverband in zijn landelijke organisatie, 1949 - 1970* (eigen getypte uitgave, Sneek 1972- in KDC).

21 december

Oprichting van de *Katholieke Vacantiehuizen en Jeugdherbergcentrale*. Opgeheven in 1969.

Zonder datum

Oprichting van de *Katholieke Ziekenhuisraad*. Opgeheven in de jaren zestig.

195?

Oprichting van de *Nederlandse Bond van Katholieke Zang- en Oratoriumverenigingen*. Later de *Federatie van Katholieke Muziekbonden in Nederland*.

Oprichting van de *Katholieke Verplegingsraad*. Opgeheven in 1970.

1950

4 februari

Versijning van *Te elfder ure*. Katholiek blad over politieke en culturele vraagstukken, van "open, progressieve" signatuur. Voortzetting van het katholiek verzetsblad *Christofoor* dat verscheen vanaf medio 1942. Verschenen tot 1970.

15 februari

Instelling van de Sociaal-Economische Raad waarin de KAB vijf zetels krijgt toegewezen.

15 maart

Kalender van het Nederlands katholicisme sinds de negentiende eeuw

Oprichting van het *Landelijk Sociaal Charitatief Centrum*. Later het *Katholiek Landelijk Centrum voor Maatschappelijke Dienstverlening*.

25 maart

Oprichting te Utrecht van de *Katholieke Ingenieursvereniging*.

1 november

Dogmaverklaring van de lichamelijke Ten-Hemel-Opneming van Maria.

Zonder datum

Publicatie van de bundel *Onrust in de zielzorg* door een werkgroep van dezelfde naam.

1951

18 februari

Overlijden te Breda van Mgr. Adrianus P.W.Hopmans (geboren te Standdaarbuiten, 22 augustus 1865), bisschop van Breda sinds 8 augustus 1914.

2 maart

Oprichting van de *Nederlandse Katholieke Centrale voor Beroepskeuzevoorlichting*. Opgeheven in 1971.

16 mei

Oprichting van de *Bond van Besturen van Katholieke Scholen voor Beroepsonderwijs*.

31 mei

Oprichting van de *Katholieke Ingenieurs Vereniging*. Opgeheven in de jaren zeventig.

27 juni

Oprichting te Apeldoorn van de *Katholieke Raad voor Israël* door Mgr. A.Ramselaar (zie ook 1981), prof. J. van Dodewaard, mej. Anna de Waal en pater C.F.Pauwels o.p.

Zonder datum

Oprichting van het *Nationaal Centrum Vorming Bedrijfsjeugd* voor meisjes; vanaf 1954 ook voor jongens. (Zie ook 26 mei 1973)

Zonder datum

Oprichting van het *Katholiek Centrum voor Lectuurvoorziening (KCVL)*

Augustus/september

Oprichting te Maastricht van de eerste *Pater Fortis School*, levensschool voor jongens als pendant van de Mater Amabilis Scholen (zie 1947). Vanaf 1954 *Landelijke Stichting Katholieke Levensscholen voor Jonge Arbeiders (LSKL)*, op 26 mei 1973 opgegaan in de *Landelijke Organisatie voor Werkende Jongeren*.

Litt.: Hélène Vossen, "Van Pater Fortis School naar algemeen vormingswerk. Ontstaan en ontwikkeling van de Katholieke Levensscholen voor Jonge Arbeiders, 1947 – 1973", in: *Jaarboek Katholiek Documentatie Centrum* 1989, p. 64 – 89.

2 oktober

Oprichting van de *Katholieke Vereniging van Hoger Personeel (KVHP)*. Vanaf 24 november 1966 deel van de Nederlandse Centrale van Hoger personeel.

16 oktober

Eerste televisie-uitzending van de KRO.

17 oktober

Start van de *medische faculteit aan de universiteit van Nijmegen*. KB aanwijzing voor doctoraal examen op 28 april 1952.

Litt.: Dr. A.M.Lauret, *Cité Médicale. Ontstaan en ontplooiing van de medische fakulteit der Katholieke Universiteit te Nijmegen 1951 – 1961* (Nijmegen 1974)

19 december

Oprichting van de *Katholieke Onderwijsfilm Stichting*.

1952

Zonder datum

Versijning van het *Benedictijns tijdschrift*.

Zonder datum

Oprichting van de *Unie van Katholieke Bonden van Ouderen (Unie KBO)*.

26 januari

Overlijden te Haarlem van Karel Joan Lodewijk Alberdingk Thijm (Lodewijk van Deyssel)

Kalender van het Nederlands katholicisme sinds de negentiende eeuw

(geboren te Amsterdam, 22 september 1864),
letterkundige en zoon van Joseph.

Zonder datum

Instelling bijzondere leerstoel wijsbegeerte
aan de Technische Universiteit te Delft (prof.
dr. F.Ph.A.Tellegen [1904 – 1985])

Zonder datum

Oprichting van de *Katholieke Hogere School
voor Verplegenden*.

21 april

Oprichting van het *Katholiek Nationaal Bureau
voor Geestelijke Gezondheidszorg*.
Opgeheven in 1972.
Litt.: Hanneke Westhoff, *Geestelijke bevrijders*
(Nijmegen 1996), hoofdstuk 5.

16 mei

Oprichting van de *Unie van Diocesane
Katholieke Bonden van Bejaarden en
Gepensioneerden*. (*Unie KBO*)

29 augustus

Opening van *Dijnselburg, philosophicum van
het aartsbisdom Utrecht* te Huis ter Heide.

11 november

Oprichting van de *Unie der Nederlandse
Katholieke Vrouwenbeweging*.

26 november

Oprichting van het *Secretariaat van de
Nederlandse Priester-Religieuzen*, op 15
januari 1955 omgedoopt in *Stichting
Nederlandse Priester Religieuzen*.
Litt.: J.Y.H.A.Jacobs, *Werken in een
dwarsverband. Een portret van de
gezamenlijke Nederlandse priesterreligieuzen
1840-2004* (Nijmegen 2010)

1953

Zonder datum

Oprichting van de *Stichting Bouworde
Nederland*.

17 mei

Eerste uitzending op televisie van een H.Mis
t.g.v. de viering van Honderd Jaar Kromstaf,
vanuit het Utrechtse stadion Galgewaard.

Mei/juni

Versijning van *Sociaal kompas*.
*Tweemaandelijks tijdschrift voor sociologie,
sociografie, sociale psychologie en statistiek*.
Uitgave van het KASKI.
Opgeheven in 1959.

5 juni

Oprichting van de *Vereniging van Katholieke
Begraafplaatsen*.

31 augustus

Overlijden te Haarlem van Alphonsus
M.A.A.Steger (geboren te Den Haag, 1 juli
1874), chemicus en katholiek lid van de Eerste
Kamer. Voorman van de Katholieke Actie en
van de Actie 'voor God'. Stichter van het
*Internationaal bureau voor katholieke
organisaties* te Rome.

28 september

Oprichting van het *Katholiek Filmcentrum voor
de Jeugd*. Opgeheven in 1976.

1 oktober

Versijning van *Streven. Maandblad voor
geestesleven en cultuur*.
Opgeheven in 1980.

November

Oprichting van het *Centrum Katholieke
Alcoholistenbureaus (CKA)*.
Litt.: Hanneke Westhoff, *Geestelijke bevrijders*
(Nijmegen 1996), p. 499 e.v.

9 november

Oprichting van de *Katholieke Nederlandse
Nieuwsblad Pers*.

25 november

Oprichting van de *Katholieke Nederlandse
Federatie Bejaardenzorg*.
Opgeheven in 1967.

1954

Januari

Vorming van een Nederlandse commanderie
van de *Orde van de Ridder van het Heilig Graf
van Jeruzalem*.

Kalender van het Nederlands katholicisme sinds de negentiende eeuw

6 januari

Oprichting van de *Unie van Diocesane Katholieke Bonden van Bejaarden en Gepensioneerden in Nederland*.

10 februari

Overlijden te Tilburg van Martinus J.H. Cobbenhagen pr. (geboren te Gulpen, 10 september 1893), katholiek econoom en hoogleraar te Tilburg.
Litt.: Biografisch Woordenboek van Nederland, deel 2(1985), p.95-97.

Zonder datum

Oprichting van het *Katholiek Pedagogisch Centrum* (KPC).

Zonder datum

Oprichting van de *Katholieke Centrale voor Studie en Research ten behoeve van Opvoeding en Onderwijs*. Opgeheven in de jaren zestig.

2 april

Oprichting te Nijmegen van het *Hoger Katechetisch Instituut*. Eerste directeur Willem Bless s.j. (1907 - 1974). Opgeheven in 1990.

Zonder datum

Oprichting van de *Stichting van de Katholieke Raad voor Vakopleiding*.

1 mei

Mandement van de Nederlandse bisschoppen, *De katholiek in het openbare leven van deze tijd*. Gepubliceerd op 30 mei.

30 juni

Oprichting van het *Katholiek Lectorium*. Opgeheven in 1968.

21 december

Oprichting van de *Landelijke Katholieke Stichting Levensscholen*, opvolger van de Mater Amabilis- en Pater Fortisscholen.

Zonder datum

Versijning van het tijdschrift *Ecclesia*, uitgave van het Secretariaat Landelijke Katholieke Actie in samenwerking met de Horstink. Vanaf 1982/83 uitgegeven door de Horstink onder de titel *Ecclesia-brochures*.

1955

15 januari

Oprichting van de *Stichting Nederlandse Priester Religieuzen (SNPR)* vanuit het Secretariaat NPR (26 november 1952).

15 januari

Overlijden te Wassenaar van prof. dr. Johannes A. Veraart (geboren te Amsterdam, 26 januari 1886), katholiek jurist en econoom. Auctor intellectualis van de Publiekrechtelijke Bedrijfsorganisatie. Voorzitter van het *Verbond Si Michael* binnen de RKSP (1924, z.a.).

Zie ook: Biografisch Woordenboek van Nederland, deel 1(1979), p.601-604.

31 maart

Het *Interdiocesaan Liturgisch Secretariaat (ILS)*, opgericht in 1952, krijgt nieuwe statuten. De Federatie van Liturgische Ver. Nederland (1915) wordt *Stichting Liturgische Federatie (LF)* die in 1963 wordt vervangen door de *Nederlandse Commissie voor Liturgie (NCL)* die op haar beurt in 1971 wordt de *Stichting Nationale Raad voor de Liturgie*.

18 april

Overlijden te Schijndel van Johannes H.J.M. Witlox, pr. (geboren te Waalwijk, 26 februari 1886), historicus en journalist; hoofdredacteur van *De Maasbode* van 1 februari 1929 tot 1 september 1948.
Zie ook: Biografisch Woordenboek van Nederland, deel 1(1979), p. 660-661.

Zonder datum

Oprichting van de *Vrouwelijke Katholieke Arbeiders Jeugd*. Opgeheven in 1965.

Zonder datum

Oprichting van de *Interdiocesane Ouderraad*. Opgeheven in 1966.

Zonder datum

Oprichting van de *Stichting Katholieke Nederlandse Boerinnenbond (KNBB)*.

5 juli

Kalender van het Nederlands katholicisme sinds de negentiende eeuw

Promotie aan de universiteit van Nijmegen van Joh.J. Dellepoort, pr. (1910-1979) met een opzienbarende studie over priesterroepingen in Nederland.

16 juli

Apostolische Constitutie "*Dioecesium Immutationes*" : Nederland krijgt zeven bisdommen.

28 juli

Oprichting te Breda van de stichting *Samenwerkende Nederlandse Vrouwelijke Religieuzen*.

September

Oprichting van de *Katholieke Nederlandse Boerinnen Jeugdbond*. Opgeheven in 1966.

5 september

Oprichting van de *Katholieke Centrale Vereniging voor Lectuurvoorziening*. Opgeheven in 1962.

8 september

Overlijden te Amersfoort van kardinaal Johannes de Jong (geboren te Nes op Ameland op 10 september 1885), aartsbisschop van Utrecht sinds 8 februari 1936, kardinaal op 18 februari 1946.

Litt.: H.W.F.Aukes, *Kardinaal de Jong* (Utrecht/Antwerpen 1956)

Zie ook: Biografisch Woordenboek van Nederland, deel 2(1985), p. 259-262.

3 november

Mgr.B.Alfrink benoemd tot aartsbisschop van Utrecht.

Zonder datum

Visitatie van de Nederlandse kerkprovincie vanuit Rome door Sebastianus Tromp s.j. (1889-1975), gevolgd door disciplinaire maatregelen tegen vier Nederlandse katholieke wetenschappers.

1956

2 februari

Paus Pius XII tekent de oprichtingsbulle van de nieuwe bisdommen van Groningen en Rotterdam.

23 maart

Oprichting van de *Nederlandse Organisatie voor Internationale Bijstand (NOVIB)* door ds. J.B.Th.Hugenholz en pater Simon Jelsma m.s.c.

24 maart

Oprichting van de *Landelijke Stichting Katholieke Gerefatrieerdenzorg*. Opgeheven in de jaren zestig.

11 april

Overlijden te Roermond van Petrus J.M. van Gils, pr. (geboren te Waalwijk, 10 januari 1869), promotor van het katholiek bijzonder onderwijs. O.m. Voorzitter van de RK Schoolraad Nederland (1920-1923), lid van de Onderwijsraad e.a.

3 mei

Oprichting van de *Beroepscentrale Katholieke Intellectuelen*. Opgeheven in 1968.

8 mei

Bisschopswijding van Mgr. M.A.Jansen (Amsterdam, 29 augustus 1905 - 1983), eerste bisschop van Rotterdam.

28 mei

Oprichting van de *Federatie van Diocesane Kostersbonden in Nederland, St.Willibrord*. Vanaf 25 maart 1980 *Interdiocesane Kostersbond St.Willibrord*.

20 juli

Oprichting van het *Centraal Bureau voor het Katholiek Ziekenhuiswezen*. Opgeheven in 1970.

3 augustus

Officiële opening van het St.Radboud Ziekenhuis in Nijmegen.

25 oktober

Oprichting van de *Nederlandse Katholieke Boekverkopersbond*. Later splitste zich daarvan af de *Nederlandse Bond van Katholieke Uitgevers*. Beide opgeheven in 1979.
Litt.: Otto Lankhorst, *Voorgoed geboekstaafd. De Katholieke Boekverkopers- en Uitgeversvereniging Sint Jan van het 25 jarig*

Kalender van het Nederlands katholicisme sinds de negentiende eeuw

jubiläum in 1949 tot aan de opheffing in 1979.
(Nijmegen 1994).

23 november

Oprichting van de *Katholieke Plattelandsvrouwen Nederland*.

29 december

Oprichting van het *Katholiek Maatschappelijk Beraad*. Opgeheven in 1980.

Zonder datum

Oprichting van de eerste vriendengroep in Nederland van de *Emmaus gemeenschap* (Parijs 1949).

1957

5 maart

Oprichting van de *Stichting Internationale Bouworde Nederland (IBO-Nederland)* als afdeling van de in 1953 opgerichte Internationale Bouworde. Doel: meewerken aan het realiseren van bouwprojecten voor mensen die hulp behoeven.

7 maart

Oprichting van de *Stichting Nederlandse Vrouwelijke Religieuzen*.
Litt.: Annelies van Heijst, Marjet Derks en Marit Monteiro, *Ex Caritate. Kloosterleven, apostolaat en nieuwe spirit van actieve vrouwelijke religieuzen in Nederland in de 19^e en 20^e eeuw* (Hilversum 2010)

10 april

Oprichting te Den Haag van het *Centraal Missie Commissariaat* vanuit het Centraal Indisch Missiebureau. In 1931 opgericht als Centraal Katholiek Koloniaal Bureau. (Zie ook 22 oktober 1930).

24 mei

Oprichting van het *Wetenschappelijk Adviesbureau* van de Katholieke Arbeidersbeweging.

6 juni

Oprichting van het *Centraal Fonds voor het Katholiek Hoger Onderwijs*. Opgeheven in 1968.

Juli

Oprichting van de *Katholieke Oudervereniging voor het Zorgkind*. Opgeheven in 1976.

24 juli

Oprichting van de *Katholieke Nationale Stichting voor Bijzonder Gezins- en Jeugdwerk*. Opgeheven in 1973.

1 september

Oprichting van de *Katholieke Vereniging van Bejaardentehuizen*.

10 september

Oprichting van de *Nederlandse Bond van Katholieke Uitgevers*.

Zonder datum

Versijning van *Kerugma*, een reeks cahiers ten dienste van de prediking.

1958

Zonder datum

Oprichting van het *Nederlands Pastoraal Instituut* onder leiding van J. Vermeulen, pr. (moraaltheoloog aan het groot-seminarie Rijsenburg) en mr. L. Baas (Katholieke Actie). In 1963 voortgezet als Pastoraal Instituut van de Nederlandse Kerkprovincie.

Pasen

Eerste *Pax Christi Voettocht*. Heeft bestaan tot 1984.

Litt.: Paul Nadorp, "Een lopende geschiedenis. Over de religieuze betekenis van de pelgrimstochten, in casu de Pax Christi-voettochten Den Bosch", in: *Jaarboek Katholiek Documentatiecentrum, 1992 [22]*, p. 129 – 147.

11 april

Oprichting te Utrecht van de *Unie Nederlandse Katholieke Vrouwenbeweging (UNKV)*.

28 mei

Oprichting van de *Katholieke Vereniging van Bejaardentehuizen*.

25 juni

Kalender van het Nederlands katholicisme sinds de negentiende eeuw

Overlijden te Nijmegen van Mgr. Jan M.J.A. Hanssen (geboren te Oostrum, gem. Venray, 20 augustus 1906), bisschop van Roermond vanaf 1 januari 1958.

14 juli

Overlijden te Roermond van Frans Joseph Feron, pr. (geboren te Lutterade-Krawinkel, 27 juni 1896), president van het grootseminarie en vicaris-generaal van het bisdom van Roermond.

24 augustus

Het apostolisch vicariaat van Suriname wordt verheven tot bisdom. Mgr. St.J.M.M. Kuypers c.ss.r. wordt de eerste bisschop.

28 augustus

Oprichting van het *Katholiek Nationaal Instituut voor Schoolgezondheidszorg*. Opgeheven in 1970.

1 september

Versijning van *Ruimte. Driemaandelijks cahier*. Mede-uitgevers (naast Paul Brand NV) de Katholieke Actie in Nederland en De Horstink. Opgeheven in 1964.

1959

3 januari

Versijning van het *Brabants Dagblad*.

Maart

Oprichting van het *Centrum Katholieke Psychiatrische Voor- en Nazorgdiensten (CKPVN)*. Later: *Centrum Katholieke Sociaal-Psychiatrische diensten (CKSPD)*. Litt.: Hanneke Westhoff, *Geestelijke bevrijders* (Nijmegen 1996), p. 524 e.v.

1 april

Fusie van de katholieke dagbladen *De Tijd* en *De Maasbode*. Litt.: Hans Vermeulen, "Ik blijf *De Maasbode* trouw tot in de dood!" De mythe van een fusie, in: *Jaarboek Katholiek Documentatie Centrum* 1988, p. 213 – 229.

Zonder datum

Oprichting van de *Katholieke Vereniging van Verpleegtehuizen*. Opgeheven in 1976.

13 mei

Oprichting van de *Katholieke Vereniging van Directeuren en Leraren bij het Hoger en Middelbaar Land- en Tuinbouwonderwijs*.

5 juni

Versijning van het *Gregoriusblad, tijdschrift tot bevordering der kerkmuziek*. Officieel orgaan van de Nederlandse Sint-Gregoriusvereniging. Opgeheven in 1980.

27 november

Oprichting van de *Stichting Broeder-Congregaties Nederland (SBCN)*. Zie: Suzanne Hautvast en Marit Monteiro, *Verbondenheid in eigenheid. Veertig jaar Samenwerking Broeder-Congregaties Nederland* (Nijmegen 2001)

30 november

Overlijden van prof. dr. Gerard Bartel Brom (geboren te Utrecht op 17 april 1882), katholiek cultuurhistoricus. Zie: Paul Luykx en Jan Roes (red.), *Een katholiek leven. Autobiografische aantekeningen* (Baarn, 1987) Zie ook: Biografisch Woordenboek van Nederland, deel 2(1985), p. 68-70).

1960

24 juni

Dr. Jo Willebrands, pr. benoemd tot secretaris van het *Secretariaat ter bevordering van de Eenheid der Christenen* te Rome.

22 juli

Overlijden te Roermond van Mgr. dr. Josephus Hubertus Guilielmus (Giel) Lemmens (geboren te Schimmert op 26 juli 1884), bisschop van Roermond van 1932 tot 1958. Litt.: *Biografisch Woordenboek van Nederland*, deel 2(1985), p. 346-348).

September

Oprichting door J.van Kilsdonk s.j. Van de *Amsterdamse Studenten Ekklesia*.

Kalender van het Nederlands katholicisme sinds de negentiende eeuw

Zonder datum

Oprichting van de *Katholieke Vereniging van Directeuren en Leraren bij het Middelbaar Technisch Onderwijs*.

7 oktober

Aanbieding aan kardinaal B.Alfrink van de eerste twee delen van het katholiek sociaal programma *Welvaart, welzijn en geluk. Een katholiek uitzicht op de Nederlandse samenleving*.

19 oktober

Oprichting door de bisschop van Roermond van de *Stenonius Stichting: instituut voor Europese Priesterhulp en Europa-Seminarie*.

Zonder datum

Oprichting van de *Stichting Mensen in Nood*, opvolgster van het R.K.Huisvestings Comité (1914)

Zonder datum

Oprichting van de *Landelijke Stichting Katholiek Sociaal Cultureel Centrum voor de Rijn en Binnenvaart (KSCC)*.

1961

Ongedateerd.

Versijning van het *Tijdschrift voor theologie*.

8 februari

Oprichting te Boxtel van de *Katholieke Bijbelstichting* door de St. Willibrord Vereniging. Doel: de bijbel doen herleven in de hedendaagse samenleving.

Augustus

Opening van *Leeuwenhorst, kleinseminarie van het bisdom van Rotterdam*. Als seminarie gesloten in 1968.

24 augustus

De Radboud Stichting brengt haar voornaamste doel, de instandhouding van een katholieke universiteit onder in de *Stichting Katholieke Universiteit (SKU)*.
Litt.: Hub. Laeven en Lodewijk Winkeler, *Radboudstichting 1905 – 2005* (Nijmegen 2005)

1 september

Oprichting van de *Nationale Dienst voor Culturele Vorming in het Katholiek Jeugdwerk*. Opgeheven in de jaren zeventig.

1 september

Oprichting van de *Nationale Federatie van Diocesane Kustersbonden in Nederland*.

5 november

De *Focolare-beweging* vestigt zich in Nederland (Nijmegen en Eindhoven).

9 november

Overlijden te Waalre van Antoon Coolen (geboren te Wylre, 17 april 1897), katholiek auteur.

Litt.: Ronald Groeneweg, "Antoon Coolen en het katholicisme. 'Een menselijkheid die men in de orthodoxie niet aantreft'". in: *Jaarboek Katholiek Documentatie Centrum 1993*, p. 55 - 81.

27 december

Bisschopswijding van Johannes W.M.Bluijssen (geboren te Nijmegen op 10 april 1926), bisschop-coadjutor van 's Hertogenbosch. Bisschop van 's-Hertogenbosch van 19 november 1966 tot 13 december 1983.

Zonder datum

Oprichting van de *Stichting Bisschoppelijke Vastenactie Nederland*.

1962

1 januari

Ontstaan van de *Federatie van katholieke centra voor Volksontwikkelingswerk*. (Zie ook 15-11-1949)

1 mei

Oprichting vanuit de Katholieke Artsenvereniging van *Medicus Mundi Nederland*, centraal informatiebureau voor uitzending van artsen naar ontwikkelingslanden.
Litt.: Jan Willemsen, *Van tentoonstelling tot wereldorganisatie. De geschiedenis van de stichtingen Memisa en Medicus Mundi Nederland 1925 – 1995* (Nijmegen 1996).

Kalender van het Nederlands katholicisme sinds de negentiende eeuw

17 september

Oprichting te 's-Hertogenbosch van de *Franciscaanse Samenwerking (FS)*.

11 oktober

Opening Tweede Vaticaans Concilie in Rome.

10 december

Overlijden te Tilburg van frater Sigibertus (Godefridus F.) Rombouts (geboren te Bergeyk, 15 januari 1883), katholiek pedagoog.

Litt.: *biografisch Woordenboek van Nederland*, deel 3(1989), p. 500-501.

12 december

Oprichting van de *Katholieke Federatie van vakbonden van Werkmeesters en van Technici en Chemici (KWTC)*. Vanaf 4 april 1964 samen met ACI tot *Katholieke Federatie van Beambtenbonden voor Industriële en aanverwante bedrijven (KFBI)*. In 1972 via Unie BHP in Unie BHP.

1963

1 januari

Oprichting van het *Katholiek Bibliotheek Centrum*, fusie van RKOLDB (1916) en KCVL (1951).

13 januari

Overlijden te 's-Gravenhage van Leonardus Gerardus Kortenhorst (geboren te Weesp, 12 november 1886), katholiek jurist en politicus. Voorzitter van de Tweede Kamer vanaf 22 september 1948.

21 maart

TV-toespraak van Mgr. W.M.Bekkers over geboorteregeling en eigen geweten.

Zonder datum

Oprichting van de *Bond van Schoolbesturen voor het Katholiek Kleuter-, Basis- en Buitengewoon Onderwijs*.

Zonder datum

Oprichting van de *Stichting Katholiek Coördinatiecentrum voor Ontwikkelingswerk*.

4 mei

Verschijning van *De Nieuwe Linie* (opvolger van *De Linie*). Eerste hoofdredacteur pater Simon Maas s.j. Opgeheven in 1980.

Litt.: Gerard van den Boomen, *Een kat heeft negen levens. Negentien jaren 'De Nieuwe Linie'* (Aalsmeer 1988)

6 mei

Oprichting van de *Katholieke Bond van Administratief en Commercieel Personeel in de Industrie (ACI)*. Opgeheven op 27 mei 1967.

6 mei

Oprichting van de *Katholieke Bond van Werknemers in Bank- en Verzekeringsbedrijf en Administratieve Kantoren (BVA)*. Opgeheven op 1 januari 1979.

6 mei

Oprichting van de *Katholieke Bond van Personeel in de Handel (KBPH)*. Op 1 januari 1975 *Dienstenbond NKV* (z.a.)

20 mei

Reorganisatie van de KAB.

KAB wordt *Nederlands Katholiek Vakverbond (NKV)*.

1 november

Oprichting van het *Pastoraal Instituut van de Nederlandse Kerkprovincie (PINK)* o.l.v. Walter Goddijn o.f.m. , voortgekomen uit het Nederlands Pastoraal Instituut (NPI) van 1958.

1964

Januari

Verschijning van het tijdschrift *Concilium. Internationaal tijdschrift voor theologie*. Opgeheven in 1980.

Januari

Verschijning van het tijdschrift *Sjaloom*, "maandblad voor mensen die de door God gegeven verbroedering verstaan als opgave tot sjaloom: vrede, welzijn, heil voor heel de bewoonde wereld.

Uitgave van de Sjaloom-groep, oecumenische beweging opgericht in 1963.

1 januari

Oprichting van het *Katholiek Vrouwengilde*.

Kalender van het Nederlands katholicisme sinds de negentiende eeuw

6 januari

Oprichting van de *Katholieke Vereniging van Docenten aan Pedagogische Academies*.

Februari

De bisschoppen kondigen aan dat de H.Mis voortaan in de volkstaal mag worden gevierd.

11 maart

Oprichting van de *Katholieke Centrale Vereniging tot Hulpverlening aan Niet-gehuwde Moeders*.

Opgeheven in de jaren zeventig.

29 april

Oprichting van de *Katholieke Nationale Vereniging tot Bevordering van het Welzijn der Zieken 'De Zonnebloem'*.

22 juni

P.J.J.Mertens volgt J.A. Middelhuis op als voorzitter van het NKV.

16 augustus

Overlijden te 's-Hertogenbosch van Mgr. Wilhelmus A.M. Mutsaerts (geboren te Tilburg, 18 juni 1889), bisschop van 's-Hertogenbosch van 18 maart 1943 tot 27 juni 1960.

26 augustus

Overlijden te Breda van Mgr. Joseph W.M.Baeten (Geboren te Alphen NB op 8 april 1893), bisschop van Breda van 18 februari 1951 tot 9 september 1961.

1 september

De oude catechismus verdwijnt van de scholen. Het Hoger Katechetisch Instituut publiceert *Grondlijnen voor een vernieuwde schoolcatechese*.

November

Versijning van *Confrontatie*, tijdschrift voor r.k. geloofsverkondiging, geloofsverdediging en geloofsbeleving. Heeft bestaan tot 1994.

Zonder datum

Oprichting van de *Nederlandse Commissie voor Liturgie*, in 1971 omgezet in de *Nationale Raad voor Liturgie*.

1965

19 februari

Oprichting van het *Centrum Katholieke Huwelijksbureaus (CKH)*

Litt: Hanneke Westhoff, *Geestelijke bevrijders. Nederlandse katholieken en hun beweging voor geestelijke volksgezondheid in de twintigste eeuw* (Nijmegen 1996), hoofdstuk 17: *Professionele zorg in eigen kring*.

Zonder datum

Oprichting van de *Katholieke Jongeren uit de Middengroepen*. Opgeheven in 1972.

Zonder datum

Oprichting van de *Katholieke Werkende Jongeren*, fusie van de Katholieke Arbeiders Jeugd en de Vrouwelijke Katholieke Arbeiders Jeugd.

Opgegaan in FNV in 1978.

9 juni

Overlijden te Nijmegen van Leo J.C.(Didymus) Beaufort o.f.m. (geboren te Haarlem, 24 maart 1890), katholiek politicus en lid van de Eerste en Tweede Kamer, buitengewoon hoogleraar volkenrecht te Nijmegen.

Litt.: *Biografisch Woordenboek van Nederland*, deel 3(1989), p. 35-37.

31 augustus

Overlijden te Amsterdam van Willem Nolet, pr. (geboren te Schiedam, 28 september 1885), kerkhistoricus.

Litt.: *Biografisch Woordenboek van Nederland*, deel 4(1994), p. 359-360.

6 september

De bisschoppen heffen het verbod op NVV-lidmaatschap op.

25 september

De ondertitel "katholiek dagblad voor Nederland" verdwijnt uit de kop van De Volkskrant.

Litt.: Jan van der Pluijm, "De Volkskrant. Hoe "katholiek" uit de kop en kolommen verdween", in: *Jaarboek Katholiek Documentatie Centrum 1988*, p. 230 – 239.

Kalender van het Nederlands katholicisme sinds de negentiende eeuw

December

Oprichting van de *Stichting de Katholieke Jeugdclubs*. Opgeheven in 1974.

1 december

Oprichting van de *Vrouwenbeweging van het Nederlands Katholiek Vakverbond*.

1966

1 maart

Versijning van de *Nieuwe Katechismus, Geloofsverkondiging voor volwassenen*. De eerste maart is de datum van het *imprimatur*.

9 maart

Overlijden te Haarlem van Mgr. J.A.E. van Dodewaard (geboren te Arnhem op 7 juni 1913), bisschop van Haarlem vanaf 27 juni 1960.

Zie ook: Biografisch Woordenboek van Nederland, deel 2(1985), p. 126-128.

28 april

Inwijding door kardinaal B.Alfrink van de *Emmauspriorij* van de Kanunnikessen van het H.Graf te Maarssen. De priorij was vanaf 1939 gevestigd te Nijmegen en vanaf 1957 op het landgoed Doornburgh te Maarssen.

9 mei

Overlijden van Mgr. W.M.Bekkers (geboren te St.Oedenrode op 20 april 1908), bisschop van 's-Hertogenbosch vanaf 7 mei 1960. Bisschopswijding op 12 februari 1957.

6 september

Overlijden te Utrecht van prof. dr. Joannes A.A.M. Kors o.p. (geboren te Boxtel, 14 september 1885), hoogleraar in de theologie, voorzitter van de KRO van 1947 tot 1959.

13 september

Opening van de *Hogeschool voor theologie en pastoraat (HTP, later UTP)* te Heerlen. Fusie met de Katholieke Universiteit Nijmegen op 12 februari 1992.

11 november

Oprichting van het *Katholiek Instituut voor Volkshuisvesting*. (2^e keer? Zie ook 1948)

27 november

Opening *Pastoraal Concilie van de Nederlandse kerkprovincie* door kardinaal B.Alfrink met een eucharistieviering in de kathedraal van Utrecht.

Zes plenaire vergaderingen van 3 januari 1968 tot 8 april 1970.

November

Begin van het overleg in de gemengde commissie van oud-katholieken en rooms katholieken.

10 december

Oprichting van de *Nederlandse Katholieke Oudervereniging*. (NKO)

Zonder datum.

Oprichting van het *Nationaal RK Secretariaat Toeristenzielzorg*.

Zonder datum

Oprichting van het *Interkerkelijk Vredesberaad (IKV)*.

1967

Zonder datum

Versijning van *Theologie en Pastoraat*, voortzetting van *Nederlandse Katholieke Stemmen* (zie 1901). In 1873 samen met andere bladen voortgezet als *Praktische theologie*. Litt.: BKNP, deel 3, nr. 1058.

Zonder datum

Oprichting van de *Vereniging voor Latijnse Liturgie (VVLL)*.

Januari

Oprichting van *Justitia et Pax* in Rome. Nederlandse commissie in 1968 met eerste voorzitter G.Ruygers. Herstructurering in 1972.

20 januari

Eerste sessie van het *Pastoraal Concilie* onder voorzitterschap van prof. dr. J.Th.Snijders. Later: *Landelijk Pastoraal Overleg*.

31 januari

Kalender van het Nederlands katholicisme sinds de negentiende eeuw

Installatie door kardinaal B.Alfrink van de *Nederlandse Missieraad*.

20 februari

Oprichting van *CAPER, Centraal Adviesbureau voor Priesters en Religieuzen* voor hulp in geestelijke, maatschappelijke of psychische nood. Vanaf 1991 *Sociaal Pastoraal Adviesbureau*.

Litt.: J.Y.H.A.Jacobs, *Werken in een dwarsverband. Een portret van de gezamenlijke Nederlandse priesterreligieuzen 1840-2004* (Nijmegen 2010)

27 maart

Overlijden te Breda van Mgr. Gerardus H. de Vet (geboren te Gilze en Rijen, 15 november 1917) bisschop van Breda sinds 22 maart 1962.

27 mei

Oprichting van de *Unie van Beambten en Hoger Personeel (Unie BHP)* door fusie van St.Bernulphus en ACI. Opgegaan in Unie BHLF op 15 april 1972.

10 - 13 juli

Eerste *Symposium van de Europese Bisschoppen* te Noordwijkerhout.

26 augustus

Sluiting van het theologicum van de jezuïeten te Maastricht.

1 september

Start van de Katholieke Theologische Hogescholen van Amsterdam en van Utrecht.
Litt.: Lodewijk Winkeler, *Om kerk en wetenschap. Geschiedenis van de KThUniversiteit Amsterdam en de KThU Utrecht 1967 – 1991* (Nijmegen 1992)

10 oktober

Oprichting van de *Radboud Stichting Wetenschappelijk Onderwijsfonds*.

27 november

Paus Paulus VI erkent de Nederlandse Bisschoppenconferentie als zelfstandig lichaam.

16 december

Voormalig N.H. predikant prof. dr. H. van der Linde in Nijmegen tot priester gewijd.

17 december

Bisschopswijding van Mgr. H.C.A. Ernst (geboren te Breda op 8 april 1917), achtste bisschop van Breda.

Zonder datum

Oprichting van de *Vereniging van Katechesedocenten*, later *Vereniging van Docenten Levensbeschouwing*.

1968

1 januari

Versijning van een *Algemeen Reglement voor de Parochiële Besturen*.

1 januari

Versijning van *Bijeen*, maandblad van de Stichting Gezamenlijke Missiepubliciteit. Fusie van vijftien bladen.

3 -5 januari

Eerste plenaire vergadering van het Pastoraal Concilie van de Nederlandse Kerkprovincie te Noordwijkerhout over "gezagsopvatting en gezagsbeleving".

23 januari

De gereformeerde kerken en de rooms katholieke kerk in Nederland erkennen elkaars doop.

13 februari

Oprichting van het *Katholiek Bibliotheek - en Lectuurcentrum*, fusie van KBC (1963) en KLC (1954). Opgeheven in 1974.

17 februari

Eerste bijeenkomst van het *Michaëllegioen*, behoudende groepering in de Nederlandse katholieke kerk o.l.v. Louis Knuvelde.

27 februari

Vier radicale leden van de KVP-fractie in de Tweede Kamer treden uit de fractie en vormen de Groep Aarden. Hieruit komt op 27 april de Politieke Partij Radicalen (PPR) voort.

27 maart

Kalender van het Nederlands katholicisme sinds de negentiende eeuw

Installatie van de *Nationale Missieraad*.

7 – 10 april

Tweede plenaire vergadering van het Pastoraal Concilie van de Nederlandse Kerkprovincie te Noordwijkerhout over “missie en ontwikkelingswerk”.

3 mei

Overlijden te Utrecht van Herman J.H.M.Fortmann pr. (geboren te Amersfoort, 16 januari 1904), hoogleraar en dogmaticus. Oprichter in 1952 van Dijnseburg, het philosophicum van het aartsbisdom Utrecht (z.a.).
Litt.: *Biografisch Woordenboek van Nederland*, deel 3(1989), p. 178-179.

7 mei

Oprichting te Nijmegen van het *Titus Brandsma Instituut* voor de studie van de spiritualiteit.

21 juni

Oprichting van de *Raad van Kerken in Nederland*.

27 juli

Overlijden van Anton van Duinkerken (W.Asselbergs) (geboren 2 januari 1903 te Bergen op Zoom), katholiek publicist en hoogleraar.
Litt.: Michel van der Plas, *Daarom, mijnheer, noem ik mij katholiek. Biografie van Anton van Duinkerken (1903 – 1968)* (Amsterdam/Tielt 2000)

15 augustus

Overlijden te Utrecht van Antonius J.M. (Pontianus) Polman o.f.m., kerkhistoricus.

September

In Rome wordt een onderzoek gestart naar de orthodoxie van prof. dr. E.Schillebeeckx o.p.

19 september

Overlijden te Den Haag van Adrianus Cornelis de Bruijn (geboren te Utrecht op 5 november 1887), voorzitter van het R.K. Werklieden Verbond van 1 januari 1925 tot 25 juli 1941, en van de KAB van 1946 tot 1952. Minister

zonder portefeuille voor de publiekrechtelijke bedrijfsorganisatie van 1952 tot 1956.

Oktober

De Amsterdamse studentenpastor J.Vrijburg treedt uit de orde van de jezuïeten.

27 oktober

Overlijden te Nijmegen van Regnerus Richardus Post, pr. (geboren te Kloosterburen, 18 mei 1894), hoogleraar middeleeuwse geschiedenis aan de Katholieke Universiteit te Nijmegen vanaf 15 januari 1937. Lid van de Kon. Ned. Academie van Wetenschappen. Voorzitter van de Raad van Bestuur van de Radboud Stichting van 1948 tot 1961.

28 – 30 oktober

Eerste *Nationaal Priesterberaad* te Noordwijkerhout.

8 november

Overlijden te Menton (F.) van prof.mr.dr.Willem J.A.J. Duynstee c.ss.r., priester en jurist. Hoogleraar strafrecht en strafprocesrecht aan de Katholieke Universiteit te Nijmegen van 1928 tot 1956. Zie ook: *Biografisch Woordenboek van Nederland*, deel 2(1985), p. 137-139.

16 december

Oprichting van de *Commissie Justitia et Pax Nederland*. (Wereldwijd opgericht op 6 januari 1967).

Zonder datum

Oprichting van de *Katholieke Unie van Verpleegkundigen en Verzorgenden*. Opgeheven in 1981.

16 december

Oprichting van *Septuagint*, kritische groep van zeventig progressieve priesters uit de bisdommen Haarlem en Rotterdam, onder wie Dolf Coppes, Jan van Kilsdonk s.j. en Edward Schillebeeckx o.p.
In juni 1972 nieuwe stellingname: politieke stuurgroep. Laatste optreden in maart 1973.

Zonder datum

Oprichting van het *College van Bisschoppelijk Gedelegeerden voor het R.K.Onderwijs (CBGO)*

Kalender van het Nederlands katholicisme sinds de negentiende eeuw

als voortzetting van het College van Diocesane Hoofdinspecteurs.

1969

5 – 8 januari

Derde plenaire vergadering van het Pastoraal Concilie van de Nederlandse Kerkprovincie te Noordwijkerhout over “zedelijke levenshouding, huwelijk en gezin, jeugd”.

26 januari

De Amsterdamse studentenpastores J. van Kilsdonk, H.Oosterhuis, T. van der Stap en J.Vrijburg maken bekend dat zij zich distantiëren van de celibaatsverplichting van de officiële kerk.

Februari

Verschijning van *Schrift*, tweemaandelijks periodiek uitgegeven onder auspiciën van de Katholieke Bijbelstichting.

23 maart

Kardinaal B. Alfrink schorst drie Utrechtse studentenpastores, dr. J.H.Kamphuis, L.G.W.Leeneman en G.Th.Oostvogel wegens gezamenlijke eucharistievieringen met protestantse pastores. (Schorsing ongedaan gemaakt begin april.)

Eind maart

De Amsterdamse studentenpastores Huub Oosterhuis (Amsterdam, 1 november 1933) en Ton van der Stap (Den Haag, 25 november 1934 - Groningen, 8 mei 2009) ontslagen uit de orde van de jezuïeten.

9 – 11 april

Vierde plenaire vergadering van het Pastoraal Concilie van de Nederlandse Kerkprovincie te Noordwijkerhout over “geloofsbeleving, geloofspraktijk en geseculariseerde wereld”.

10 april

Pater Jan Hermans s.j. treedt om persoonlijke redenen af als provinciaal overste van de Nederlandse jezuïeten. Later treedt hij ook uit het ambt en uit zijn orde. Opvolger is pater Jan van Deenen s.j.

20 april

Overlijden te Heemstede van Mgr. J.P.Huibers (geboren te Amsterdam op 15 november 1875), bisschop van Haarlem van 1936 tot 1960.

Zie ook: Biografisch Woordenboek van Nederland, deel 2(1985), p. 247-248.

Mei

Verschijning van *Speling*, tijdschrift voor bezinning.

1 september

De Nederlandse Missieraad stelt een *studiesecretariaat* in i.v.m. nieuwe inzichten in de situatie van de derde wereld.

3 oktober

Installatie van de *Nationale Raad voor Katechese*.

(Besluit van de bisschoppen van 13 mei 1969)

24 en 25 november

Tweede *Nationaal Priesterberaad* te Doorn.

Zonder datum

Oprichting van het *Katholiek Pedagogisch Centrum (KPC Groep)* door fusie van een aantal zelfstandige katholieke pedagogische bureaus.

1970

1 januari

Oprichting van het *Katholiek Meisjesgilde Stichting Jong Nederland*.

4 -7 januari

Vijfde plenaire vergadering van het *Pastoraal Concilie van de Nederlandse Kerkprovincie* te Noordwijkerhout over “de religieuzen en de ambtsbediening”.

17 januari

Overlijden te Sittard van Alphons Laudy (geboren te Echt, 30 april 1875), katholiek journalist. Redacteur van *Stemmen onzer eeuw* (1905-1906), hoofdredacteur van *De Tijd* (1914-1937) en van de *Gazet van Limburg* (1950-1956).

Litt.: Biografisch Woordenboek van Nederland, deel 2(1985), p. 342-344).

Kalender van het Nederlands katholicisme sinds de negentiende eeuw

18 februari

Overlijden te Den Haag van Gerardus J.N.M. (Geert) Ruygers (geboren te Rotterdam, 28 augustus 1911), mede-oprichter van de Katholieke Werkgemeenschap in de Partij van de Arbeid.

Litt.: *Biografisch Woordenboek van Nederland*, deel 2(1985), p. 482-483.

10 maart

Oprichting van de *Landelijke Instelling voor het rooms-katholieke Arbeidspastoraat in Nederland (LIAN)*. (*Stichting Bedrijfsapostolaat Nederland (SBN)*)

Zonder datum

Oprichting *Stichting Monialen Beraad*. Opgeheven in 2004.

4 april

Overlijden te Nijmegen van Henricus (Han) M.M.Fortmann pr. (geboren te Amersfoort, 15 juni 1912), hoogleraar in de algemene vergelijkende psychologie van cultuur en godsdienst aan de Katholieke Universiteit Nijmegen.

Zie ook: *Biografisch Woordenboek van Nederland*, deel 2(1985), p. 160-162.

5 – 8 april

Zesde en laatste plenaire vergadering van het Pastoraal Concilie van de Nederlandse Kerkprovincie te Noordwijkerhout over “verkondiging, oecumene, joden en christenen, vrede”.

10 mei

Overlijden te Vleuten-de Meern van Jacobus Gerardus (Siegfried) Stokman o.f.m. (geboren te Sloten, gem. Amsterdam op 20 maart 1903), katholiek politicus.

Litt.: *Biografisch Woordenboek van Nederland*, deel 2(1985), p. 539-541.

11 november

Fusie van de *Federatie van katholieke centra voor Volksontwikkelingswerk* (zie 01-01-1962) met de reformatische ‘Federatie van Vormingscentra’ tot *Federatie van Vormingscentra*.

28 november

Opening van het *Katholiek Documentatie Centrum (KDC)* aan de Katholieke Universiteit Nijmegen. Eerste directeur Jan Roes (zie 2003).

16 december

Overlijden te Breda van Jhr. Pieter van der Meer de Walcheren o.s.b. (geboren te Utrecht, 10 september 1880), katholiek publicist. Benedictijn vanaf 26 december 1953, priester vanaf 22 december 1956.

Litt.: Albert Helman, *Vriend Pieter* (Brugge 1970).

Id. Theo Kroon, *Pieter van der Meer de Walcheren* (Lelystad 1980).

20 december 1970

Benoeming van A.J.Simonis (geboren te Lisse op 26 november 1931) tot bisschop van Rotterdam.

Bisschopswijding op 20 maart 1971.

1971

9 januari

Bisschoppelijke brief over abortus provocatus en euthanasie.

27 januari

Overlijden te Djokjakarta (Ind.) van Mgr. Petrus J.Willekens s.j. (geboren te Reusel, 6 december 1881), bisschop van Batavia/Djakarta van 3 oktober 1934 tot begin juni 1952.

2 april

Oprichting van de *Vereniging van Geestelijk Verzorgers in Ziekenhuizen (katholieke sector) (VGVZ)*.

21 april

Oprichting van de *Vereniging van Geestelijk Verzorgers in Zorginstellingen (katholieke sector)*.

8 september

Oprichting van de *Stichting Het Catharijneconvent* als voortzetting van o.m. het Aartsbisschoppelijk Museum.

16 september

Kalender van het Nederlands katholicisme sinds de negentiende eeuw

Overlijden te Lugano (Zw.) van prof.dr.Ferdinand Leon Rudolphe Sassen, pr., (geboren te Nijmegen, 13 augustus 1894), hoogleraar wijsbegeerte aan de Katholieke Universiteit te Nijmegen en An de universiteit van Leiden.

Zie ook: Biografische Woordenboek van Nederland, deel 1(1979), p.521-522.

22 december

Overlijden te Bloemendaal van Godfried J.A.Bomans (geboren te Den Haag, 2 maart 1913), katholiek schrijver.

30 december

Overlijden te Den Haag van mr. Jozef Maria Laurens Theo Cals (geboren te Roermond op 18 juli 1914), katholiek politicus o.a. minister van onderwijs, kunsten en wetenschappen van 1952 tot 1963, en minister president (1965 - 1966).

Litt.: Paul van der Steen, *Cals. Koopman in verwachtingen, 1914 – 1971* (Uitg.Balans 2004)

Zonder datum

Oprichting van de *Nationale Raad voor Liturgie* als voortzetting van de Nederlandse Commissie voor Liturgie. Vanaf 1986: *secretariaat van de Bisschoppelijke Commissie voor Liturgie, liturgische Muziek en Kerkelijke Kunst (BCLMK)*. Vanaf 2003: *secretariaat van de beleidssector Liturgie van de Nederlandse Bisschoppenconferentie*.

Zonder datum

Oprichting van de Nederlandse tak van de *Beweging AT D Vierde Wereld* (Parijs 1957)

1972

22 januari

Benoeming van dr. J.M.Gijsen (geboren te Oeffelt op 7 oktober 1932) tot bisschop van Roermond.
Bisschopswijding in Rome op 13 februari 1972.
Zie ook januari 1993.

Januari

Oprichting van de *Rooms Katholieke Partij Nederland*, een behoudende katholieke politieke partij. De partij haalde één zetel in

de Tweede Kamer en verloor die weer in 1977.
De partij heeft bestaan tot 1982.

Maart

Oprichting van de kritische beweging *Open Kerk* als reactie op de benoeming van Mgr. J.M. Gijsen tot bisschop van Roermond.

20 maart

Overlijden te Amsterdam van Johannes A.A.Engelman (geboren te Utrecht, 7 juni 1900), katholiek dichter en journalist.
Redacteur van o.m. *De Tijd* en medeoprichter van *De Gemeenschap*.
Litt.: *Biografisch Woordenboek van Nederland*, deel 3(1989), p. 166-167.

15 april

Oprichting van de *Unie van Beambten, Leidinggevend en Hoger Personeel (Unie BHLP)*, aangesloten bij het NKV, maar op algemene grondslag. Uitgetreden uit NKV op 1 januari 1975.

5 juni

Oprichting van de *Dienst in de Industriële Samenleving vanwege de Kerken (DISK)*.

14 juni

Start van het *Interkerkelijk Vormingswerk Ontwikkelingssamenwerking (IKVOS)*.

23 juni

Overlijden te Rome van Mgr. Hendrikus Johannes (Jan Olav) Smit (geboren te Deventer, 19 februari 1883), apostolisch vicaris van Noorwegen en Spitsbergen van 13 maar 1922 tot eind 1928). Daarna kanunnik van de St.Pieter, publicist (exegese en kerkgeschiedenis) en vraagbaak voor Nederlandse katholieke bezoekers van Rome.
Litt.: Vefie Poels, "De missie van Jan Olav Smit. De katholieke kerk in Noorwegen en de Nederlandse missiebeweging in de jaren twintig van deze eeuw", in: *Jaarboek Katholiek Documentatiecentrum 1992* [22], p. 30 – 49.

1 september

Oprichting van het *Secretariaat van de RK Kerkprovincie in Nederland*. Eerste secretaris dr. Piet Vriens o.f.m.cap., op 1 februari 1981 opgevolgd door Hans van Munster o.f.m.

Kalender van het Nederlands katholicisme sinds de negentiende eeuw

Zonder datum

Oprichting van de *Industriebond NKV*, in 1981 opgegaan in de FNV.

1973

26 -28 januari

Eerste bijeenkomst van het *Landelijk Pastoraal Overleg (LPO)* te Noordwijkerhout.

13 februari

Vaststelling door de bisschoppen van het *Uitvoeringsreglement R.K.Kerkgenootschap in Nederland* (nieuwe organisatiestructuur).

28 februari

Overlijden te Groesbeek van prof. mag. dr. Gerhardus M.B. (Petrus) Kreling o.p. (geboren te Nijmegen, 23 september 1888), hoogleraar theologie aan de Katholieke Universiteit te Nijmegen van 1928 tot 1957.
Zie ook: Biografisch Woordenboek van Nederland, deel 2(1985), p.323-324.

8 mei

Oprichting door de Nederlandse bisschoppen van een *Commissie Pluriformiteit* voor adviezen over basisgroepen van links en rechts die zich kritisch of onafhankelijk opstellen.

26 mei

Oprichting van de *Landelijke Organisatie Vormingswerk voor Werkende Jongeren (LOVWJ)*, een fusie van NSMAS (1947), LSKL (1951) en NCVB (1951).
Litt.: Hélène Vossen, *Mater Amabilis en Pater Fortis onder vuur. Van katholieke levensscholen naar vormingswerk 1947 – 1974* (Amsterdam 1994)

December

Versijning van *Tussenbeide/Bisdom Rotterdam*, blad van het bisdom Rotterdam.

1974

Januari

Oprichting van de *Charismatische Werkgemeenschap Nederland (CWN)*.

Doel: vernieuwing van de kerken door bijzondere aandacht voor het werk van de Heilige Geest

30 maart

Overlijden te Groesbeek van prof. dr. L.J.Rogier (geboren te Rotterdam op 26 juli 1894), hoogleraar vaderlandse en algemene geschiedenis der nieuwere tijd aan de KUN van 1947 tot 1964.

14 juni

Overlijden te Groesbeek van de radiopredikant Henri de Greeve (geboren te Amsterdam op 25 december 1892), oprichter van de Bond zonder Naam.
Zie ook: Biografisch Woordenboek van Nederland, deel 2(1985), p. 192-194).

30-31 augustus en 1 september

Tweede zitting van het *Landelijk Pastoraal Overleg* in Noordwijkerhout. Afgesloten op 1 november 1975.

31 augustus

Het dagblad De Tijd houdt op te bestaan en verschijnt vanaf 5 september als weekblad.

1 oktober

Start van de *Omroep parochie*.

1975

1 januari

Oprichting van de *Dienstenbond NKV* vanuit KPBH (zie 6 mei 1963). Opgegaan in de *Dienstenbond FNV* op 1 januari 1982.

22 januari

Ontslag op wens van de bisschoppen van prof. dr. H.van Luijk s.j., hoogleraar aan de KTHA, vanwege zijn huwelijk.

8 februari

Overlijden te Rome van Sebastianus P.C. Tromp s.j. (geboren te Beek-Ubbergen, 16 maart 1889), visitator in 1955 van de Nederlandse kerk i.o.v. het H.Officie, gevolgd door disciplinaire maatregelen tegen vier Nederlandse katholieke wetenschappers.

5 april

Kalender van het Nederlands katholicisme sinds de negentiende eeuw

Overlijden te Den Haag van Victor G. M. Marijnen, (geboren te Arnhem, 21 februari 1917), katholiek politicus. Minister- president van 1963-1965.

Litt.: *Biografisch Woordenboek van Nederland*, deel 2(1985), p. 380-382.

19 april

Overlijden te Nijmegen van Josephus H.C. Creyghton s.j. (geboren te Nijmegen, 17 februari 1901), katholiek journalist en publicist. Hoofdredacteur van *De Linie* van 1946 tot 1950.

25 april

Formeel besluit tot federatie van KVP, AR en CHU. Begin van het Christen Democratisch Appèl (CDA).

16 oktober

Oprichting van de *Katholieke Vereniging van Zorginstellingen (KVZ)*.

30 oktober

Oprichting van de *Stichting Cura Migratorum*, welzijnswerk voor allochtonen.

10 december

Paus Paulus VI benoemt kardinaal Jo Willebrands tot aartsbisschop van Utrecht. Commentaar en reacties in Informatiebulletin 121, jaargang 4 (1976), nr. 1.

16 december

Installatie door kardinaal Alfrink van de *Katholieke Raad voor Kerk en Samenleving (KRKS)*.

December

Oprichting van de *Stichting Cura Allochtonen-Zielzorg*.

Zonder datum

Oprichting van het *Luchthavenpastoraat*.

1976

1 januari

Federatie van NKV en NVV in FNV.

27 januari

Verklaring van de Nederlandse bisschoppen over de *bewapeningswedloop*.

26 maart

Oprichting van het *Katholiek Studiecentrum voor Geestelijke Volksgezondheid*, opvolger van de *Katholieke Centrale Vereniging voor geestelijke volksgezondheid* die in mei 1949 voortkwam uit de *RK Charitatieve Vereniging voor geestelijke volksgezondheid*, opgericht op 1 februari 1928 (z.a.)

Litt.: Hanneke Westhoff, *Geestelijke bevrijders. Nederlandse katholieken en hun beweging voor geestelijke volksgezondheid in de twintigste eeuw* (Nijmegen 1996)

8 juni

Oprichting *Kontakt Katholieken Educatief Werk*. Doel: opstellen van een 'contourennota' voor katholieke volwassenenvorming.

Augustus

Start van de eerste door het rijk gesubsidieerde opleiding van leraren godsdienstonderwijs aan de Katholieke Leergangen in Tilburg.

15 september

Overlijden te Lage Vuursche van Mgr. P.A.Nierman, (geboren te Hilversum, 29 januari 1901), bisschop van Groningen van 1956 (wijding 11 mei) tot 1968.

3 oktober

Oprichting van de *Franciscaanse Academie*, centrum voor onderzoek van de Franciscaanse spiritualiteit en geschiedenis.

9 november

Versijning van de Nederlandse vertaling van de nieuwe '*Orde van dienst voor boete en verzoening*'.
(Nieuwe vorm van biechtpraktijk).

29 november

Oprichting van *Projecten in Nederland (PIN)* door SBCN, SMB, SNPR en SNVR t.b.v. financiële ondersteuning van pastorale en/of welzijnsbevorderende projecten.

Zonder datum

Kalender van het Nederlands katholicisme sinds de negentiende eeuw

Oprichting van de Stichting *Bouwen aan een Nieuwe Aarde*, voorloper van de *Katholieke Charismatische Vernieuwing*.

1977

22 januari

Oprichting van de *Vereniging voor RK Staatsleer en Politiek*.

11 februari

Overlijden te Utrecht van prof. dr. L.J.M. Beel (geboren te Roermond, 12 april 1902), katholiek staatsman en minister-president (1946-1947).

11 maart

Overlijden te Nijmegen van pater Bernardus A.M. (Christophorus) Barendse o.p. (geboren te Amsterdam, 10 februari 1906), vanaf 16 april 1951 bijzonder hoogleraar in de thomistische wijsbegeerte aan de Universiteit van Amsterdam. Promotor van het neo-thomisme.

Litt.: *Biografisch Woordenboek van Nederland*, deel 4(1994), p. 15-16.

1 april

Oprichting van het *Katholiek Studie Centrum*.

16 mei

Overlijden te Utrecht van Johannes A. Geerdinck pr. (geboren te Groenlo, 8 april 1902), vicaris generaal van het aartsbisdom Utrecht (1947), officiaal van het aartsbisdom Utrecht (1951), president van het grootseminarie Rijsenburg, als rechterhand van aartsbisschop De Jong medebestuurder van het aartsbisdom in oorlogstijd.
Litt.: *Biografisch Woordenboek van Nederland*, deel 3(1989), p. 184-185.

20 september

Overlijden te Den Haag van Johannes K.M. Dito o.p. (geboren te Velsen, 9 oktober 1904), voorzitter van de KRO van 1938 tot 1941.

26 september

Oprichting van de *Stichting Kerkelijk Kunstbezit Nederland (SKKN)*.

16 december

Oprichting van de *Landelijke Federatie Kerkelijk Kunstbezit (LFKK)*.

1978

20-21 januari

Derde zitting van het *Landelijk Pastoraal Overleg* te Noordwijkerhout.

21 april

Oprichting te Den Bosch van de *Vereniging van Wetenschappelijk Personeel aan de katholieke theologische instellingen (VWP)*.

24 april

Oprichting van de *Stichting Katholiek Bezinningscentrum Kinderbescherming*.

18 juni

Overlijden te Bunnik van Wilhelmus Johannes Andriessen (geboren te Goor, 24 februari 1894), voorzitter van de R.K.Bouwwakarbeidersbond 'St.Joseph' van 1924 tot 1941 en van 1945 tot 1946; bestuurder van het RK Werkliedenverbond vanaf 1926; lid van de Eerste Kamer in 1933; voorzitter van de KVP van 1946 tot 1953; lid van de Tweede Kamer. Vader van de latere minister Frans Andriessen (KVP).
Zie ook: *Biografisch Woordenboek van Nederland*, deel 2(1985), p. 9-10.

11 juli

Oprichting van de *Federatie van de Katholieke Centra voor Levensvorming*.

21 juli

Oprichting van het *Katholiek Bureau voor Voorlichting en Begeleiding bij Sexualiteit en Relatievorming*.

21 september

Oprichting van de *Stichting voor Katholiek Onderwijs*.

November

Oprichting van de *Werkgroep Katholieke Jongeren*. Belangrijkste activiteit is het organiseren van Katholieke Jongerendagen.

12 november

Kalender van het Nederlands katholicisme sinds de negentiende eeuw

Overlijden te Utrecht van Johannes A. Middelhuis (geboren te Haaksbergen 5 maart 1902), voorzitter van de Katholieke Arbeiders Beweging van 1 december 1952 tot 22 juni 1964.

Zonder datum

Oprichting van de *Stichting Werkgroep Katholieke Jongeren (WKJ)* ter bevordering van een bewuste geloofsbeleving en actief christen-zijn van jongeren van 14 - 30 jaar.

Zonder datum

Oprichting van de *Federatie van Katholieke Centra voor Levensvorming (KCL)*.

1979

30 maart

Oprichting te Apeldoorn van de *Vereniging van pastoraal-werkenden binnen de RK Kerk*. In februari 1980 een landelijk beraad.

15 mei

Officiële oprichting van de vereniging *Franciskaanse Samenwerking*. Bestond officieus al vanaf 1962.

9 juni

Opening te Utrecht van het *Rijksmuseum het Catharijneconvent*, o.m. voortgekomen uit het *Aartsbisdom Utrecht Museum* van het Aartsbisdom Utrecht.

Augustus

Start van het *Ariëns Convict*, priesteropleiding van het aartsbisdom Utrecht. Gesloten in november 2009.

14 december

Edward Schillebeeckx o.p. moet zich in Rome verantwoorden voor zijn boek *Christus, het verhaal van een levende*.

1980

14 tot 30 januari

Bijzondere synode van de Nederlandse bisschoppen in Rome o.l.v. paus Johannes Paulus II.

7 februari

Oprichting van de *Conferentie Nederlandse Religieuzen*, samenvoeging van SNPR, SBCN, SNVR en SMB.

25 maart

Oprichting van de *Interdiocesane Kustersbond St. Willibrord* als voortzetting van de op 28 mei 1956 opgerichte Federatie van Diocesane Kustersbonden in Nederland St. Willibrord.

16 september

Overlijden te Venray van Mgr. P.J.A. Moors (geboren te Tungelroy bij Weert, 25 augustus 1906), bisschop van Roermond van 26 januari 1959 tot 30 september 1970. Bisschopswijding op 17 maart 1959.

Litt.: *Biografisch Woordenboek van Nederland*, deel 3(1989), p. 420-422.

16 oktober

Overlijden te Tilburg van prof. dr. mr. C.P.M. Romme (geboren te Oirschot op 21 december 1896), oud-minister van Sociale Zaken van 1937 tot 1939 en fractievoorzitter van de KVP in de Tweede Kamer van 1946 tot 1961.

Litt.: J. Bosmans, *Romme. Biografie 1896 – 1946* (Utrecht 1991)

3 december

Oprichting van het *Centrum voor Moderne Devotie*.

Zonder datum

Oprichting van het *Werkverband van Katholieke Homopastores*.

1981

2 februari

Overlijden te Utrecht van Antonius C. Ramselaar, pr. (geboren te Amersfoort, 4 september 1899), president van het klein seminarie te Apeldoorn. Oprichter en voorzitter van de *Katholieke Raad voor Israël* van 1951 tot 1971. Aalmoezenier van de *Fédération Mondiale de la Jeunesse Féminine* (v.a. 1952) en van de *Union Mondiale des Organisations Féminines Catholiques* (1963 - 1975).

Litt.: *Biografisch Woordenboek van Nederland*, deel 3(1989), p. 480-481.

Kalender van het Nederlands katholicisme sinds de negentiende eeuw

9 april

Overlijden van prof. dr. Alphons Mulders (geboren te Oudenbosch, 31 januari 1893), eerste hoogleraar missiologie aan de Universiteit van Nijmegen.

15 april

Overlijden te Nijmegen van prof.dr. Frans J.F.M.Duynstee (67 jr), hoogleraar staatsrecht aan de Katholieke Universiteit te Nijmegen.

27 april

Oprichting van de *Sint Petrus Canisius Stichting*. Doel: bevordering van katholieke publiciteit door middel van het uitgeven van boeken, brochures en folders.

23 mei

Overlijden te Laren (NH) van Gabriël Wijnand Smit (geboren te Utrecht op 25 februari 1910), katholiek journalist, letterkundige en dichter.

6 augustus

Overlijden te Beneden-Leeuwen van Josephus Johannes Gielen (geboren te Rucphen, 26 september 1898), katholiek neerlandicus en pedagoog. Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen van 1946-1948. Zie ook: Biografisch Woordenboek van Nederland, deel 2(1985), p. 177-178.

1 oktober

Besluit tot fusie van het NKV met het NVV tot FNV.

Litt.: *Terugblikken bij het vooruitzien. De Katholieke Arbeiders Beweging in herinneringen en beschouwingen. Een Liber Amicorum voor KAB/NKV* (Baarn 1981)

9 december

Oprichting van de *Stichting Devotionalia*.

1982

15 juni

Oprichting van de *Stichting R.K.Voorlichting*.

17 september

Edward Schillebeeckx o.p. krijgt de Erasmusprijs.

Eind oktober

Zitting Landelijk Pastoraal Overleg in Noordwijkerhout over geloofsoverdracht en geloofsonderricht.

1983

Zonder datum

Oprichting van de *Vereniging voor Gehuwd en Ongehuwd Priesterschap*.

28 maart

Overlijden te Amsterdam van Mgr. M.A.Jansen (geboren te Amsterdam, 29 augustus 1905), eerste bisschop van Rotterdam van 1956 tot 1970).

13 september

De Nederlander Peter Hans Kolvenbach s.j. (geboren te Druten, 30 november 1928) wordt gekozen tot generaal overste van de jezuïeten. Hij bleef dit tot 14 januari 2008.

3 oktober

Oprichting van het *Katholiek Nieuwsblad*.

19 oktober

Benoeming van Ronald Philippe Bär o.s.b. (geboren te Manado op 29 juli 1928), hulpbisschop van Rotterdam vanaf 15 februari 1982, tot bisschop van Rotterdam en tot legerbisschop. Bisschopswijding op 20 maart 1982. Zie ook 1993.

21 oktober

Overlijden van Mgr. Theodorus H.J.Zwartkruis (geboren te Amsterdam, 22 november 1909) bisschop van Haarlem sinds 18 augustus 1966.

9 november

Presentatie te Den Bosch van het manifest '*Getuigen van de geest die in ons leeft*' (red. A.Houtepen). Begin van *Mariënborg, vereniging van kritisch katholieken*.

3 december

Mgr. A. Simonis benoemd tot aartsbisschop van Utrecht. Installatie op 8 december. Hij was al aartsbisschop-coadjutor van kardinaal J.Willebrands vanaf 27 juli 1983.

Kalender van het Nederlands katholicisme sinds de negentiende eeuw

Zonder datum

Oprichting van het *Verband van katholieke maatschappelijke organisaties*.

Zonder datum

Oprichting van de priester- en diakenopleiding *Bovendonk (PDOB)*.

1984

25 maart

Stichting van de congregatie van de *Dienaressen van de Heer en de Maagd van Matara (Blauwe zusters) (s.s.v.m.)*.

2 augustus

Overlijden te Den Haag van Henri A.M.T.Kolfschoten (geboren te Arnhem, 17 augustus 1903), katholiek politicus en burgemeester. Minister van Justitie van 1945-1946; burgemeester van Eindhoven van 1946-1957 en van Den Haag van 1957-1968. Litt.: *Biografisch Woordenboek van Nederland*, deel 3(1989), p. 348-351.

30 augustus

Oprichting van het *Werkverband Kerkelijk Opbouwwerk (WKO)*.

Zonder datum

Oprichting van het groot-seminarie van het Bisdom van Haarlem-Amsterdam (Willibrordhuis) te Amsterdam, vanaf 1997 in Vogelenzang.

Zonder datum

Oprichting van het *Franciscaans Studiecentrum*.

1985

21 maart

Oprichting van de *Stichting Ark*, ter ondersteuning van de communicatie aan de basis en ontstaan vanuit de Stichting Archief van de Kerken, Landelijk Centrum voor Katholieke Actie en Stichting De Horstink.

8 mei

Eerste bijeenkomst van de *Acht-Mei-beweging* op het Malieveld in Den Haag. Opgericht als spreekbuis van verontruste katholieken bij het

bezoek van paus Johannes Paulus II aan Nederland.

12 - 15 mei

Bezoek van paus Johannes Paulus II aan Nederland.

25 mei

Aartsbisschop A.Simonis tot kardinaal gecreëerd.

4 juli

Overlijden te Beers (NB) van prof. dr. Jan Eduard de Quay (geboren te Den Bosch op 26 augustus 1901), katholiek staatsman, o.a. minister-president.

Litt.: *Biografisch Woordenboek van Nederland*, deel 3(1989), p. 471-475).

Zonder datum

Opening te Amsterdam van het *Ignatiushuis*, centrum voor geloof en cultuur.

1986

25 maart

Oprichting te Utrecht van de behoudende *Stichting (Bevordering) Contact Rooms-Katholieken (CRK)*.

7 mei

Overlijden te Westenschouwen van dr. Cornelia Johanna de Vogel (geboren te Leeuwarden, 27 februari 1905), filosofe en theologie. Op 2 december 1944 opgenomen in de katholieke kerk (daarvoor NH). Publiceerde in 1945 *Ecclesia catholica. Redelijke verantwoording van een persoonlijke keuze*. In latere jaren was zij een prominent conservatieve katholiek.

8 mei

Tweede bijeenkomst van de *Acht-Mei-beweging* met Eucharistieviering door abt Ton Baeten o.praem met niet toegestaan tafelgebed "*Gij die weet*".

17 juni

Abt Ton Baeten wordt ontslagen als lid van de Bisschoppelijke Beleidsadviescommissie vanwege zijn optreden op 8 mei (z.a.).

Kalender van het Nederlands katholicisme sinds de negentiende eeuw

25 juli

Oprichting van het *Nederlands Genootschap van Sint Jacob* voor verbreiding en verdieping van de belangstelling voor de pelgrimstochten naar Santiago de Compostela.

21 september

Oprichting van de *Vereniging voor Vernieuwing van het Ambt in de Rooms-Katholieke Kerk (GOP)* als opvolger van de *Vereniging voor Gehuwd en Ongehuwd Priesterschap*.

28 oktober

Overlijden te 's-Gravenhage van dr. Margaretha A.M. Klompé (geboren te Arnhem op 16 augustus 1912), katholiek oud-minister van Maatschappelijk Werk e.a.
Litt.: Gerard Mostert, *Marga Klompé 1912 - 1986. Een biografie* (Amsterdam 2011)

Zonder datum

Oprichting te 's-Hertogenbosch van het *Sint-Janscentrum*, priester- en diakenopleiding en vormingscentrum.

1987

30 januari

Opening van de zitting van het Landelijk Pastoraal Overleg over de liturgie.

Januari

Oprichting van het *Dominicaans studiecentrum voor theologie en samenleving (DSTS)*

14 september

Start van de nieuwe priesteropleiding van het bisdom van 's-Hertogenbosch, *het Sint Jan Centrum*

17 december

Overlijden te Nieuwegein van kardinaal dr. Bernardus Johannes Alfrink (geboren te Nijkerk, 5 juli 1900), aartsbisschop van Utrecht van 1955 tot 1976. Coadjutor van kardinaal de Jong vanaf 28 mei 1951. Bisschopswijding op 17 juli 1951. Kardinaalscreatie op 28 maart 1960.
Litt.: Ton H.M. van Schaik, *Alfrink. Een biografie*. (Amsterdam 1997).

1988

19 maart

Oprichting van het *Dominicaans Studiecentrum voor Theologie en Samenleving (DSTS)*.

26 april

Overlijden te Rotterdam van prof.dr. C.J.B.J. Trimbos (geboren te Vught, 21 april 1920), katholiek psychiater, van 1951 tot 1966 directeur van de Katholieke Stichting voor Geestelijke volksgezondheid te Amsterdam en medisch directeur van het Katholiek Nationaal Bureau voor Geestelijke Gezondheidszorg; hoogleraar te Rotterdam.

2 juni

Oprichting van het *Instituut voor Huwelijk, Gezin en Opvoeding (IHGO)*.

1 oktober

Opening van het *Centrum voor priester- en diakenopleiding in het bisdom Rotterdam "Vronesteyn"*.

16 oktober

Zaligverklaring van pater Karel Houben c.p.
Zie ook 3 juni 2007.

1989

Zonder datum

Begin van de activiteiten van de *Stichting Dienstencentrum Kloosterarchieven Nederland*.

1990

22 januari

Oprichting van de *Stichting Uitgeverij en Verzendboekhandel Colomba*.

1 maart

Oprichting van de *Vereniging van Besturenorganisaties van Katholieke Onderwijsinstellingen (VBKO)* vanuit het Centraal Bureau voor het Katholiek Onderwijs.

22 mei

Kalender van het Nederlands katholicisme sinds de negentiende eeuw

Overlijden te Nijmegen van prof. dr. W.K.M. Grossouw (geboren te Amsterdam, 6 november 1906), hoogleraar exegese Nieuwe Testament aan de KUN van 1947 tot 1977.

28 juni

Oprichting van het *Algemeen Bureau Katholiek Onderwijs (ABKO)*.

1991

Februari

Oprichting van de *Werkgroep Religieuzen Tegen Vrouwenhandel (W.R.T.V.)*.

23 maart

Overlijden te Hilversum van Alph.P.J.M. (Fons) Jansen (geboren te Bussum, 12 oktober 1925), katholiek gesprekleider en cabaretier ("De Lachende Kerk" - eerste voorstelling in 1962).

19 augustus 1991

Overlijden te Mamelis van Dom. Hans van der Laan o.s.b. (geboren te Leiden, 29 december 1904), benedictijn en architect.

6 november

Overlijden van prof. dr. Adrianus Franciscus Manning (geboren te Princenhage, 10 juli 1929), hoogleraar Wereldgeschiedenis van de twintigste eeuw aan de Katholieke Universiteit te Nijmegen van 1 december 1961 tot 1 oktober 1990. Initiatiefnemer tot oprichting van het Katholiek Documentatie Centrum.

1992

1 januari

Fusie van de Katholieke Theologische Universiteiten van Amsterdam en Utrecht tot *Katholieke Theologische Universiteit te Utrecht*. In 2006 fusie met Tilburg tot *Faculteit Katholieke Theologie van de Universiteit van Tilburg (FKT)*.

12 januari

Overlijden te Amersfoort van mr. Harry W. van Doorn (geboren te Den Haag, 6 oktober 1915), progressief katholiek politicus en minister, eerste leken voorzitter van de KRO.

4 december

Oprichting van het *Instituut voor Liturgische en Rituele Studies (ILRS)*. Coördineert en bevordert liturgiewetenschappelijk onderzoek.

1993

Januari

Mgr. J.Gijsen legt zijn ambt neer als bisschop van Roermond.

20 januari

Oprichting van de *Stichting Nijmeegs Instituut voor Missiewetenschappen (NIM)*, aanvankelijk *Missiologisch Instituut*.

17 februari

Mgr. R.Ph.Bär, bisschop van Rotterdam schrijft brief aan de priesters van het bisdom met de mededeling dat hij zich terugtrekt.

2 juni

Overlijden te Helmond van Frans Joseph F.M. van Thiel (geboren te Helmond, 19 december 1906), katholiek politicus. Eerste Minister van Maatschappelijk Werk (1952); voorzitter van de Tweede Kamer van 29 januari 1963 tot 7 december 1972.

Juni

Dr. David A.Th. van Ooijen o.p. (Wateringen 25 december 1939 - Huissen, 8 november 2006) vertrekt als laatste priester uit het parlement en wordt in september provinciaal van de Nederlandse dominicanen. Hij was lid van de Tweede Kamer voor de Partij van de Arbeid van 1971 tot 1986 en van de Eerste Kamer van 1987 tot 1993.
Litt.: David van Ooijen, *David. Herinneringen van priester-politicus D.v.O.* (eindredactie: Arjan Broers) (Nijmegen 2010)

10 juli

F.J.M.Wiertz (geboren te Kerkrade op 2 december 1942) benoemd tot bisschop van Roermond.
Bisschopswijding op 25 september 1993.

20 augustus

Kalender van het Nederlands katholicisme sinds de negentiende eeuw

Overlijden te Haren van prof. dr. Bernard M.I. Delfgaauw (geboren te Amsterdam, 24 november 1912), katholiek filosoof.

1994

12 februari

Wijding van Mgr. A.H. van Luijn s.d.b. (geboren te Groningen, 20 augustus 1935) tot bisschop van Rotterdam. Emeritaat op 18 juni 2011.

19 juli

Overlijden te Elst (Gld.) van prof. dr. Frits G.L. van der Meer (geboren te Bolsward op 16 november 1904), hoogleraar christelijke archeologie en byzantijnse en middeleeuwse kunstgeschiedenis aan de KUN van 1946 tot 1974.

23 juli

Benoeming van dr. M.P.M.Muskens (geboren te Elshout op 11 december 1935) tot bisschop van Breda als opvolger van mgr. H.Ernst. Bisschopswijding op 26 november 1994. Ontslag op 31 oktober 2007.

8 oktober

Overlijden te Nijmegen van prof. dr. Andreas G.M. van Melsen (geboren te Zeist, 10 november 1912), hoogleraar wijsbegeerte van de Katholieke Universiteit te Nijmegen van 1945 tot 1985.

1995

1 april

Benoeming van Mgr. J.M.Punt (geboren te Alkmaar op 10 januari 1946) tot hulpbisschop van Haarlem en tot legerbisschop. Bisschopswijding op 1 juli 1995. Bisschop van Haarlem op 21 juli 2001.

12 oktober

Mgr.J.Gijsen benoemd tot apostolisch administrator van Reijkjavik op IJsland. Bisschop op 26 mei 1996.

Zonder datum

Oprichting van de kerkelijke organisatie *Hulp en recht* voor slachtoffers van seksueel misbruik in de kerk.

1996

Voorjaar

Oprichting van *Kerk Hardop*, beweging van kritische katholieken.

29 april

Oprichting van de *Franciscaanse Beweging* vanuit de Franciscaanse Samenwerking. Litt.: J.A. de Kok o.f.m.: *Acht eeuwen Minderbroeders in Nederland. Een oriëntatie* (Hilversum 2007)

21 september

Overlijden te Hilversum van Henri J.M. Nouwen (geboren te Nijkerk, 24 januari 1932), priester en schrijver van spirituele boeken.

Zonder datum

Oprichting van de *Stichting Echo* ter bevordering van historisch onderzoek naar het verband tussen religie en gender en naar de geschiedenis van van orden en congregaties in Nederland.

1997

1 januari

Start van *Cordaid (Cath. Org. for Relief and Development)*, samenwerkingsverband van Balance, Memisa en Mensen in Nood.

1998

13 juni

Benoeming van A.L.M.Hurkmans (geboren te Someren op 3 augustus 1944) tot bisschop van 's Hertogenbosch. Bisschopswijding op 29 augustus 1998.

12 september

Overlijden te Haarlem van Mgr. Henricus J.A.Bomers c.m., (geboren 19 april 1936), bisschop van Haarlem sinds 21 oktober 1983.

11 oktober

Heiligverklaring van Edith Stein (1891 - 1942)

1999

26 april

Kalender van het Nederlands katholicisme sinds de negentiende eeuw

Overlijden van Mgr. J.B.W.M. (Bernard) Möller, bisschop van Groningen (geboren te Rotterdam 31 oktober 1923). Bisschopswijding op 28 juni 1969.

21 september

Overlijden te Nijmegen van prof.dr. P.Schoonenberg s.j. (geboren te Amsterdam, 1 oktober 1911), theoloog.

6 november

Wijding van W.Eijk (geboren te Duivendrecht op 22 juni 1953) tot bisschop van Groningen. Benoemd tot aartsbisschop van Utrecht op 11 december 2007. Kardinaalscreatie op 18 februari 2012.

2000

2 augustus

Overlijden te Oosterhout (NB) van Jan Mertens (geboren te Heerlen, 14 juli 1916), oud-voorzitter van het Nederlands Katholiek Vakverbond.

Litt.: Jan Mertens, *Mijn leven als vakbondsman en politicus* (Nijmegen 2004)

2001

1 januari

Oprichting van de *Katholieke Vereniging voor Oecumene Athanasius en Willibrord*. Fusie van de Sint Willibrord Vereniging en Aktie en Ontmoeting Oosterse Kerken.

11 december

Overlijden te Nijmegen van dr. H.Renckens s.j. (geboren te Hoorn 2 maart 1908), bijbelgeleerde.

2002

6 mei

Oprichting van de *Stichting Erfgoed Nederlands Kloosterleven* te St.Agatha.

2003

11 april

Overlijden te Nijmegen van Mgr. Johannes G, ter Schure s.d.b. (geboren te Steenwijkerwold,

21 juni 1922), bisschop van 's-Hertogenbosch van 1985 tot 1998.

15 april

Overlijden te Espeilhac (F.) van Bernard M. Huijbers (geboren te Rotterdam, 24 juli 1922), ex-jezuïet, componist en kerkmusicus.

24 mei

Overlijden te Nijmegen van prof. dr. Jan Roes (geboren te Breedenbroek, 15 juni 1939), hoogleraar Nederlandse kerkgeschiedenis aan de Radboud universiteit te Nijmegen, oprichter en directeur van het Katholiek Documentatie Centrum.

7 juni

Viering van 150 jaar Kromstaf in de Jaarbeurs in Utrecht.

2004

Januari

Oprichting van het *Werkverband voor de Rechtscultuur in de Kerken*.

28 april

Overlijden te Deurne van dr. Anna A.A.Terruwe (geboren te Vierlingsbeek, 19 augustus 1911), katholiek psychiater.

Zonder datum

Oprichting van het *Katholiek Netwerk* door het Verband van Katholieke Maatschappelijke Organisaties

2006

2 augustus

Overlijden te Denekamp van kardinaal Jo Willebrands (geboren te Bovenkarspel, 4 september 1909), aartsbisschop van Utrecht van 6 december 1975 tot 3 december 1983. Kardinaalscreatie op 28 april 1969.

Zonder datum

Oprichting van *VPW Nederland*, beroepsvereniging van r.k. Pastores, voortgekomen uit de in 1987 opgerichte *Federatie VPW Nederland*.

2007

Zonder datum

Bijbels Openluchtmuseum (voorheen Heilig Land Stichting) wordt *Museumpark Oriëntalis*, en gaat zich ook op andere religies richten.

4 januari

Overlijden te Haghorst van prof. dr. Walter J.J.O. Goddijn o.f.m. (geboren te Leiden, 12 februari 1921), van 1963 tot 1972 directeur van het Pastoraal Instituut van de Nederlandse Kerkprovincie. Hoogleraar godsdienstsociologie te Tilburg.

3 juni

Heiligverklaring van pater Joannes Andreas (Karel) Houben c.p. (Munstergeleen, 11 december 1821 - Dublin, 5 januari 1893).

31 oktober

Benoeming van J.H.J. van den Hende (geboren te Groningen op 9 januari 1964) tot bisschop van Breda als opvolger van Mgr. M. Muskens. Bisschopswijding op 25 november 2007.

25 december

Overlijden te Utrecht van dr. L.J.M. (Louis) ter Steeg (geboren te Gendringen, 10 maart 1936), o.m. secretaris van de Nederlandse bisschoppenconferentie en directeur van het Katholiek Studiecentrum voor Kerk en Samenleving.

2008

14 juni

Overlijden te Amsterdam van Cornelis W.A. (Kees) Fens (geboren te Amsterdam, 18 oktober 1929), katholiek literatuurcriticus en essayist.

16 juni

Overlijden te Wilnis van dr. H.A. (Hans) van Munster o.f.m., secretaris-generaal van de Nederlandse bisschoppenconferentie van 1981 tot 1991; hoogleraar aan de Katholieke Theologische Hogeschool Utrecht van 1967 tot 1971.

1 juli

Overlijden te Amsterdam van pater Jan van Kilsdonk s.j. (geboren te Zeeland-NB op 19 maart 1917), studentenpastor in Amsterdam

13 september

Benoeming van Mgr. Gerard J.N. de Korte (geboren te Vianen, 13 juni 1956) tot bisschop van Groningen-Leeuwarden. Daarvoor was hij vanaf 11 april 2001 hulpbisschop van Utrecht (wijding op 2 juni 2001).

14 november

Overlijden te Sankt-Ingbert (D) van drs. W.K.N. (Norbert) Schmelzer (geboren te Rotterdam, 22 maart 1921), katholiek politicus en minister (KVP).

2009

24 september

Oprichting te Tilburg van het *Centrum voor Justitiepastoraat*.

25 november

Overlijden te Nijmegen van prof.dr. Frans Haarsma pr. (geboren te Balk, 29 juli 1921).

23 december

Overlijden van prof. dr. Edward Schillebeeckx o.p. (geboren te Antwerpen op 12 november 1914), katholiek theoloog.

2010

9 maart

Besluit van de Nederlandse bisschoppen tot instelling van een onafhankelijk onderzoek naar seksueel misbruik van minderjarigen binnen de RK Kerkprovincie in Nederland: commissie o.l.v. drs. W.J. Deetman.

2011

11 februari

Opening te Amsterdam van *De Nieuwe Liefde (debat - bezinning - poëzie)*, voortzetting van de in 1980 opgerichte stichting Leerhuis en Liturgie.

21 april

Overlijden te Nijmegen van Catharina (Tine) Halkes (geboren te Vlaardingen, 1920), van

Kalender van het Nederlands katholicisme sinds de negentiende eeuw

1983 tot 1985 bijzonder hoogleraar feminisme en christendom in Nijmegen.

2 juli

Installatie van Mgr. J.H.J. van den Hende (geboren te Groningen, 9 januari 1964) tot bisschop van Rotterdam als opvolger van Mgr. A.H. van Luijn s.d.b. Mgr. van den Hende was eerder bisschop van Breda (zie 31 oktober 2007).

15 september

Instelling van het *Meldpunt Seksueel Misbruik R.K.K.* Als opvolger van de kerkelijke organisatie *Hulp en recht* uit 1995.

16 december

Presentatie van het rapport van de Commissie-Deetman over seksueel misbruik in de Nederlandse kerk.

26 november

Benoeming van dr. Joh. W.M. Liesen (geboren te Oosterhout, 17 november 1960) tot bisschop van Breda.

2012

16 januari

Aartsbisschop W. Eijk treft de kerkelijke zending van pastoraal werker Tejo van der Meulen in en berispt pastoor Gerard Griffioen (Vecht & Venen) wegens het niet volgen van de liturgische voorschriften. Op 29 februari trekt hij de maatregelen in op voorwaarde dat zij spijt betuigen en zich voortaan aan de voorschriften houden.

26 januari

De Faculteit Katholieke Theologie van de Universiteit van Tilburg wordt door Rome erkend als kerkelijke faculteit

18 februari

Mgr. W. Eijk ontvangt tijdens een algemeen consistorie de rode bonnet en de ring die bij zijn benoeming tot kardinaal horen.

5 maart

Kardinaal Eijk schrijft aan de ambtsdragers in het aartsbisdom dat hij ten aanzien van de

liturgische voorschriften een 'zero tolerance'-beleid gaat voeren.

7 maart

Carl Grasveld OFM (1926) te Valkenburg overleden. Hij was van 1969-2000 vicaris-generaal van het bisdom Groningen.

8 juni

De bisschoppen trekken de Vastenactie terug uit Cordaid. Zij willen de Vastenactie dichter naar de kerk trekken en gaan deze in eigen beheer voeren.

8 oktober

W. Schnell (1936) overleden. Schnell was regionaal vicaris van Opus Dei van 1991-2007.

15 oktober

Vastenactie en Adventsactie bundelen hun krachten in het initiatief *Progressio Nederland*.

14 december

Wies Stael-Merkx (1926) overleden. Zij was voorzitter van de Acht Mei Beweging vanaf de oprichting in 1985 tot 1992.

2013

Januari

Mgr. Hurkmans ontslaat pastoor en parochiebestuur van de Antoniusparochie in Best, omdat die zich verzetten tegen een fusie. Een deel van de parochianen en de pastoor, diaken Hans van der Laar, scheiden zich af onder de naam *Antonius in Beweging*.

8 februari

Het bestuur van de Tilburgse studentenkerk Marathana stapt op uit onvrede met de behoudende koers van de in 2012 benoemde studentenpastor Michiel Peeters.

15 april

Publicatie van het 'Professorenmanifest' tegen het kerksluitingsbeleid van met name kardinaal Eijk. Het manifest is ondertekend door tachtig hoogleraren, bestuurders en religieuzen.

17 april

Kalender van het Nederlands katholicisme sinds de negentiende eeuw

Mgr. M.P.M. Muskens (geboren te Elshout, 11 december 1935), emeritus-bisschop van Breda, in Teteringen overleden.

Mei

Dertien Italiaanse Benedictinessen nemen hun intrek in het voormalige klooster van de Karmelieten in Aalsmeer om de mogelijkheid van een nieuwe stichting aldaar te onderzoeken. In juli 2017 keren zij weer terug naar Italië.

24 juni

Mgr. Jo Gijsen (geboren te Oeffelt, 7 oktober 1932) overleden te Sittard. Hij was onder meer bisschop van Roermond en van Reykjavik (IJsland).

8 augustus

Mgr. J.W.M. Bluysen (geboren te Nijmegen, 10 april 1926), emeritus-bisschop van 's-Hertogenbosch, overleden.

6 oktober

Kardinaal Eijk ontslaat priester Harry Huisintvelt o.p. (parochie St Jan de Doper, Vecht en Venen) oneervol wegens het gebruik van een niet goedgekeurd tafelgebed op Witte Donderdag. In 2014 herroept Eijk dit ontslag.

November

De Nederlandse bisschoppen hebben het bestuur overgenomen van de *Katholieke Bijbel Stichting* om het voortbestaan ervan veilig te stellen. Ook een Vlaamse bisschop is lid van het nieuwe bestuur.

November

Parochianen van de fusieparochie Christus Koning in Veldhoven zijn tegen de fusie in beroep gegaan bij de Vaticaanse Congregatie voor de Clerus.

19 november

Mgr.dr. J.F. Lescrauwaet MSC (geboren Amsterdam, 19 juni 1923) overleden. Hij was oecumenicus van het eerste uur en emeritus-hulpbisschop van Haarlem.

2-7 december

Tijdens het Ad limina-bezoek van de Nederlandse bisschoppen stelt kardinaal Eijk

dat in 2025 tweederde van de katholieke kerken in Nederland zal zijn gesloten. Van de 1593 in 2012 functionerende kerkgebouwen zullen er dan nog 531 over zijn.

20 december

Aan schrijver Willem-Jan Otten is de P.C.Hooftprijs toegekend. Otten bekeerde zich in 1999 tot het katholicisme. De uitreiking vindt plaats op 25 mei 2014

2014

Januari

Mgr. Frans Wiertz van Roermond wil zoveel mogelijk dorpskerken in functie laten. Bij noodzakelijke kerksluitingen zal eerst naar de stedelijke gebieden worden gekeken.

14 februari

Kardinaal W. Eijk is benoemd tot lid van de Pauselijke Raad voor de Leken.

26 maart

Oprichting van de stichting *Civitas Christiana*. De stichting is gerelateerd aan de internationale organisatie *Tradition, Family & Property*.

7 april

Frans van der Lugt s.j. in Homs (Syrië) vermoord.

April

Kardinaal Eijk blaast de priesteropleiding van het aartsbisdom nieuw leven in. De opleiding herstart in het nieuwe studiejaar in het Ariënsinstituut aan de Keistraat in Utrecht.

28 september

De Mozes en Aäronkerk in Amsterdam is door mgr. Punt opnieuw ingewijd. De kerk wordt in gebruik genomen door de in het eraast gelegen Mozeshuis gevestigde Sant'Egidio-gemeenschap.

20 november

Mediapriester Roderick Vonhögen begint het RK media-platform Trideo.

21 november

Kalender van het Nederlands katholicisme sinds de negentiende eeuw

Emeritus-hoogleraar Jozef Wissink, pr. valt het beleid van kardinaal Eijk wat betreft de sluiting van kerken aan en spreekt van 'dictatoriale trekken'.

30 november

Publicatie van een tweede 'Professorenmanifest', aansluitend op de brief van prof. Jozef Wissink, tegen het kerksluitingsbeleid van kardinaal Eijk.

30 november

Michel Remery, pr. lanceert de internationale twittercampagne 'Tweeting with God'.

2015

Februari

Mgr. Gerard de Korte, bisschop van Groningen-Leeuwarden, legt in een nota prioriteit bij het behoud van lokale kerkgemeenschappen, 'desnoods in de aula van een school'.

13 februari

Beziel Verband Utrecht, een netwerk van geloofsgemeenschappen, start een petitie aan de paus tegen het kerksluitingsbeleid van kardinaal Eijk.

21 maart

Mgr. Aldo Cavalli benoemd tot nuntius als opvolger van mgr. André Dupuy.

21 mei

Fusie van de *Vereniging voor Katholiek Onderwijs* met de protestantse onderwijsorganisatie *Verus* tot *Verus, vereniging voor katholiek en christelijk onderwijs*.

15 juli

Mgr. Antoon Hurkmans heeft om gezondheidsredenen zijn ontslag als bisschop van 's-Hertogenbosch aangeboden.

2016

8 januari

Politicus P.A.J.M. Steenkamp (geboren te Uithoorn, 8 maart 1925) overleden. Onder zijn leiding kwam in 1980 de fusie van KVP, CHU

en ARP tot Christen Democratisch Appèl tot stand.

19 januari

Dr. Nelly Stienstra (geboren te Winterswijk, 21 juni 1946) overleden. Zij was onder meer sinds 1997 voorzitter van het Contact Rooms Katholieken.

24 januari

De Nederlandse bisschoppen lanceren het Youtube-kanaal 'Katholiek Leven'.

4 maart

Mgr. Gerard de Korte (bisschop van Groningen-Leeuwarden) benoemd tot bisschop van 's-Hertogenbosch.

8 juli

Mgr. Antoon Hurkmans is benoemd tot rector van de Friezenkerk in Rome.

2017

13 mei

De bisschoppen wijden de Nederlandse bisdommen toe aan het Onbevleete Hart van Maria. Aanleiding is het eeuwfeest van de Mariaverschijningen in Fatima.

1 april

Ron van den Hout (1964) is benoemd tot bisschop van Groningen-Leeuwarden. Hij was vicaris-generaal van het bisdom Den Bosch.

19 mei

Emeritus-bisschop Huub Ernst (geboren te Breda, 8 april 1917) overleden.

24 juni

Een oecumenische gebedsdienst op Roze Zaterdag in de Sint Janskathedraal wordt door bisschop Gerard de Korte (die ook een zegening zou uitspreken) na een storm van protest verplaatst naar de protestantse Grote Kerk. De bisschop was daar niet bij aanwezig.

6 juli

Dr. André Lascaris OP (1939) overleden. Hij was publicist en oprichter van het *Dominicaans Studiecentrum voor Theologie en Samenleving*.

2 december

Mgr. Frans Wiertz, bisschop van Roermond, gaat met emeritaat.

2018

14 februari

CDA-politicus Ruud F.M. Lubbers (geboren te Rotterdam, 7 mei 1939) overleden. Hij was onder meer minister-president van 1982-1994.

23 maart

De drie parochies in de stad Utrecht, voortgekomen uit verschillende parochiefusies, moeten op korte termijn fuseren tot één grote parochie voor de hele stad. Het pastorale team mikt op de vorming van huiskringen en pastorale steunpunten.

27 mei

Het parochiebestuur van de Utrechtse Salvatorparochie overweegt de Sint Catharinakathedraal te sluiten. Op verzoek van kardinaal Eijk wordt dit besluit in maart 2019 ingetrokken.

Augustus

De Congregatie voor de Clerus heeft het besluit van de Bossche bisschop De Korte om de Sint Joanneskerk in Oisterwijk te sluiten afgewezen. Parochianen waren tegen dit besluit in beroep gegaan.

10 oktober

Harrie Smeets (1960), deken van Venray, is benoemd tot bisschop van Roermond als opvolger van mgr. Frans Wiertz.